

หน่วยบริหารและจัดการทุน

ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

รายงาน
ประจำปี 2567

2024

ANNUAL REPORT

หน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

รายงานประจำปี 2567

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ดำเนินการโดย

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

พิมพ์ครั้งแรก

มีนาคม พ.ศ. 2568

สงวนลิขสิทธิ์

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

สำนักงานสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

319 อาคารจักรีธรรมจรัส ชั้น 14 พญาไท แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2109-5432

โทรสาร 0-2160-5438

อีเมลสารบรรณกลาง รับ-ส่ง หนังสือราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ : sarabanpmua@nxpo.or.th

อีเมลติดต่อสอบถามข้อมูล : pmua@nxpo.or.th

บรรณาธิการ

ดร.กิตติ ลัจจาวัดณา

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

กองบรรณาธิการ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

จัดทำเนื้อหา ออกแบบ และควบคุมการผลิต

Studio Dialogue

หจก. สตูดิโอ ไดอะล็อก 2469/8-9 ชั้น 2

ถนนเพชรบุรี บางกะปิ ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

e-mail : contact@studiodialogue.com

พิมพ์ที่

บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

45/12-14, 33 หมู่ 4 ถนนบางกรวย-จตุรทิศ

ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี 11130

สารบัญ

ความเป็นมา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

- ความเป็นมา
- เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

10

สรุปผลการดำเนินงาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

124

26

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 28
การจัดความยากจนและยกระดับโอกาสทางสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 46
การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาชุมชนบนฐานทรัพยากรพื้นที่และกุนทางวัฒนธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 70
การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 102
การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่
- รัชกฏี : 112
วิทยสถานเพื่อการพัฒนาพื้นที่

138

การดำเนินงาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

นางสาวศุภมาส อิศรภักดี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชน ถือเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และเป็นประเด็นท้าทายในระดับโลกและระดับประเทศ สำหรับประเทศไทย ปัญหาความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากลในหลายมิติ ทั้งรายได้ การเข้าถึงสวัสดิการสังคม และโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โดยรายได้เฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงที่สุดแตกต่างจากกลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดถึง 15-20 เท่า และรายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตเมืองยังคงสูงกว่าผู้ที่อยู่ในชนบทอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจของประชากรในพื้นที่ชนบท

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำจำเป็นต้องดำเนินการในเชิงโครงสร้างแบบองค์รวม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาาระบบที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่กลุ่มเปราะบาง การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจชุมชน และการสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง มีอาชีพที่ยั่งยืน และเกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงในทุกภูมิภาคของประเทศ

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เป็นหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ที่มีภารกิจโดยตรงในการพัฒนาและเพิ่มความเข้มแข็งในพื้นที่ ด้วยการใช้งานวิจัยและนวัตกรรมสร้างการเปลี่ยนแปลง ผ่านการจัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ พัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น ให้ประชาชนมีวิถีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทั้ง (1) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับโอกาสทางสังคม โดยมีกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาสำคัญ ได้แก่ กลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน กลุ่มอาชีพ กลุ่มชุมชน และ (2) มิติการกระจายความเจริญและการพัฒนาเมือง นำอยู่ ครอบคลุมตั้งแต่ระดับท้องถิ่น เมือง จังหวัด กลุ่มจังหวัด ทำให้เกิดเป็นศูนย์กลางความเจริญ (Growth Pole) ที่สามารถขยายตัวไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมทั่วทั้งประเทศ และมีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง หน่วย บพท. จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ด้วยการกำหนดทิศทางและวางเป้าหมายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล กระทรวง อว. และกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวง อว. โดยหน่วย บพท. ได้สร้างผลลัพธ์สำคัญในหลากหลายด้าน อันเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานที่โดดเด่น ดังนี้ (1) แก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับฐานะทางสังคม หน่วย บพท. ได้ขับเคลื่อนความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในการพัฒนารูปแบบและแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน ส่งเสริมการสร้างงานและอาชีพที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ปัจจุบัน คนยากจนได้รับความ

ช่วยเหลือไปแล้วกว่า 200,000 คน สามารถพัฒนาโมเดลแกนที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้คนยากจนกว่า 56,000 คน สร้างรายได้ในพื้นที่มากกว่า 600 ล้านบาท (2) พัฒนาแพลตฟอร์มรับมือภัยพิบัติ หน่วย บพท. ได้พัฒนานวัตกรรมและอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น เรือกู้ภัยที่ติดตั้ง Wi-Fi เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการช่วยเหลือในพื้นที่ที่ประสบภัยธรรมชาติใน 7 จังหวัด ครอบคลุมภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ (3) ส่งเสริมธุรกิจชุมชนและผู้ประกอบการผลักดันการพัฒนาธุรกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยช่วยสร้างรายได้และความมั่นคงแก่ผู้ประกอบการชุมชน เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ในระดับท้องถิ่น (4) นวัตกรรมเพื่อการเกษตร ด้วยการนำเทคโนโลยี เช่น โดรนเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลรักษาผลผลิต ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย ในจังหวัดชัยภูมิ ได้มากกว่า 400 ล้านบาทต่อปี (5) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจหมุนเวียน สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและผู้ประกอบการวัฒนธรรม สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่กว่า 1,200 ล้านบาท จากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 162 พื้นที่ ผลิตภัณฑ์และบริการมากกว่า 1,900 ชิ้น และผู้ประกอบการวัฒนธรรมกว่า 9,000 คน (6) เมืองแห่งการเรียนรู้ กระทรวง อว. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ในระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) สร้างเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกในหลายจังหวัด และเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างพื้นที่และการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ปัจจุบันประเทศไทยโดยกระทรวง อว. ผลักดันเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกผ่านการวิจัยและนวัตกรรมแล้ว 4 เมือง (ขอนแก่น-ยะลา-พะเยา-หาดใหญ่) มีเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก 10 เครือข่ายทั่วประเทศ จากเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก 70 เครือข่ายทั่วโลก

กระทรวง อว. จะยังคงดำเนินนโยบาย พัฒนาและขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ในระยะต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนต่อไป

(นางสาวศุภมาส อิศรภักดี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สารจากประธานกรรมการบริหาร

นายฉัตรชัย พรหมเลิศ

ประธานกรรมการบริหาร

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คณะกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ยังคงมุ่งเน้นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองเป้าหมายเชิงนโยบาย และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ผ่านการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรม

ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา หน่วย บพท. ได้ทำหน้าที่จัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดจิ๋ว วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคมในระดับพื้นที่ ภารกิจเหล่านี้ แม้จะมีความท้าทาย แต่สามารถสร้างผลกระทบที่สำคัญและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

หน่วย บพท. ตั้งเป้าหมาย “สร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่” โดยใช้งานวิจัยและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงาน พร้อมกับการขับเคลื่อนความร่วมมือจากเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ หน่วยงานภารกิจ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ หน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาครอบคลุมทุกระดับ ตั้งแต่กลุ่มเป้าหมายรายบุคคลและครัวเรือน ไปจนถึงการพัฒนาท้องถิ่น เมือง จังหวัด กลุ่มจังหวัด และภูมิภาค โดย หน่วย บพท. ได้ดำเนินการภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์สำคัญได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ “การจัดความยากจนและยกระดับโอกาสทางสังคม” มุ่งเน้นพัฒนากลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจนด้วยการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน (2) ยุทธศาสตร์ “การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาชุมชนบนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม” มุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มอาชีพและกลุ่มผู้ประกอบการชุมชน (3) ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้” มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองและกลไกการขับเคลื่อนเมือง และ (4) ยุทธศาสตร์ “การเสริมสร้างพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่” มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการพัฒนาท้องถิ่น

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณทุกหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่ได้ร่วมมือกันอย่างแข็งขันในการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมจนก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนแก่ชุมชน พื้นที่ของสังคมไทยอย่างแท้จริง

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)

ประธานกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สารจากผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ปัจจุบัน ทิศทางการพัฒนาของโลกมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งให้ความสำคัญกับ เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) พลังงานสะอาด (Clean Energy) และ การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ของประเทศไทย ที่มุ่งเน้น เศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล พลังงานสะอาดและสิ่งแวดล้อม และการลดความเหลื่อมล้ำผ่านเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งการพัฒนากำลังคนที่มีทักษะสูงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคต ล้วนต้องใช้ข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาทั้งสิ้น

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการใช้งานวิจัยและนวัตกรรม ในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ตระหนักในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และนโยบายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาลและรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และกรอบยุทธศาสตร์ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมทั้ง 2 ฉบับ (ปี พ.ศ. 2563-2565 และปี พ.ศ. 2566-2570) จึงเป็นที่มาของการวางยุทธศาสตร์และนโยบายการขับเคลื่อน การสร้างคนและกลไกในพื้นที่ ด้วยข้อมูล ความรู้ จากงานวิจัยและนวัตกรรม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จึงเกิดแพลตฟอร์มและการขับเคลื่อนที่สำคัญ ทำให้เกิดผลเชิงนโยบายของกระทรวง อว. โดยหน่วย บพท. ภายใต้สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอวช.) ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่ ผ่าน 4 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ “การจัดความยากจนและยกระดับโอกาสทางสังคม (Social Mobility)” ทำให้เกิดแพลตฟอร์ม “จัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (PPAP)” ซึ่งขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เชื่อมผลงานวิจัยและนวัตกรรมเข้าสู่ระดับนโยบายผ่านแผน

ยุทธศาสตร์ระดับชาติ ระดับจังหวัด (17 จังหวัด) และระดับท้องถิ่น (30 แผนท้องถิ่น) เพื่อช่วยเหลือคนยากจนและครัวเรือนยากจนผ่านกลไกความร่วมมือในระดับส่วนกลาง (ทั้งในระดับกระทรวงและระดับกรม) และกลไกความร่วมมือระดับพื้นที่ นอกจากนี้ยังมี แพลตฟอร์ม “รับมือภัยพิบัติ (Disaster Platform)” เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติในพื้นที่ 7 จังหวัด ครอบคลุมภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคใต้ ภายใต้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและยกระดับโอกาสทางสังคม (2) ยุทธศาสตร์ “การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนและยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยการสร้างนวัตกรรมชุมชนที่มีความสามารถรับและปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของตน ซึ่งสามารถรองรับการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้จากผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มากกว่า 2,000 ผลงาน มาปรับใช้ในชุมชน ภายใต้ แพลตฟอร์ม “ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” และ แพลตฟอร์ม “การขยายผลเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน” ส่งมอบผลงานวิจัยและนวัตกรรมสู่ภาคนโยบายระดับกระทรวง อาทิ นโยบายโคจรเพื่อการเกษตร การขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยกระทรวง อว. และระดับหน่วยงานให้กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เรื่องการขับเคลื่อน Local Business เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและกระจายรายได้ ผ่านการจัดทำแผนแม่บทการขับเคลื่อนเศรษฐกิจผู้ประกอบการฐานราก วิสาหกิจชุมชน และรายย่อยของ สสว. จากการแข่งขัน

แพลตฟอร์ม “การพัฒนาขีดความสามารถของ Local Enterprises (วิสาหกิจชุมชน/หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์/Local SME/SE ในระดับพื้นที่) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่” ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน (3) ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองนำอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้” ทำให้เกิดการพัฒนาชุดความรู้และฐานข้อมูลเปิดด้านการพัฒนาเมือง การพัฒนาโลกในการขับเคลื่อนเมือง และความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันไปสู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพะเยา จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้ได้รับประโยชน์รวมจากการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้แล้วกว่า 140,000 คน เกิดการลงทุนจากธนาคารแห่งประเทศไทยและบริษัทเอกชนในจังหวัดขอนแก่นกว่า 1,800 ล้านบาท ซึ่งนับว่าเป็นผลผลิตสำคัญของการขับเคลื่อนเมืองและยกระดับเมืองแห่งการเรียนรู้ ภายใต้แพลตฟอร์ม “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่” และ (4) ยุทธศาสตร์ “การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่” ทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในด้านต่างๆ อาทิ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบติดตามคุณภาพน้ำในระบบประปา ส่งผลให้ อปท. สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายจากการส่งตรวจคุณภาพน้ำประปาเฉลี่ยประมาณ 19,296,400 บาทต่อปี ซึ่งผลงานวิจัยและนวัตกรรมดังกล่าวทำให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการขยายผลในพื้นที่ อปท. ทั่วประเทศ

ความสำเร็จเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกลไกความร่วมมือจากการเรียนรู้ โดยใช้การวิจัยและนวัตกรรม ของภาคีเครือข่ายในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาและสร้างความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม บพท. จะยังคงเดินหน้าขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสืบไป

(ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ความเป็นมา
วิสัยทัศน์
และพันธกิจ

“
 บพท. เป็นหน่วยบริหารและ
 จัดการทุนเพื่อการ
 พัฒนาพื้นที่ ให้ประชาชน
 มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 ด้วยการใช้วิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม ”

ความเป็นมา

การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปี พ.ศ. 2562 ทำให้เกิดการจัดตั้ง
 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พร้อมด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุน
 เฉพาะด้าน (Program Management Unit; PMU) 3 หน่วยใหม่ขึ้นในระบบการอุดมศึกษา
 วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
 นวัตกรรมแห่งชาติ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
 นวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ประกอบด้วย (1) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนา
 กำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.)
 (2) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) และ
 (3) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ
 ให้หน่วยบริหารและจัดการทุน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้
 ปานกลาง ด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปัจจุบันหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน
 ทั้ง 3 หน่วยอยู่ระหว่างกระบวนการเสนอจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน

หน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562
 ตามข้อบังคับคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานสภามหาวิทยาลัยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
 นวัตกรรมแห่งชาติ ว่าด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุน พ.ศ. 2562 โดยหน่วยบริหารและจัดการทุน
 ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ หรือหน่วย บพท. จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรทุนวิจัยและ
 นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชน หรือท้องถิ่น ที่มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีชีวิต
 ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ
 รายใหม่ ธุรกิจขนาดจิ๋ว วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม
 ในระดับพื้นที่ ด้วยการบริหารและจัดการแผนงานวิจัยที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุน
 ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และแหล่งทุนอื่น ๆ ของประเทศ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อผูกพัน
 การรับทุนอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์สำคัญ (Objectives and
 Key Results: OKRs) ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 (ปัจจุบันฉบับ พ.ศ. 2566-2570)

เป้าหมาย

กระจายความเจริญ
และสร้างความเข้มแข็ง
ของเศรษฐกิจ สังคม
ท้องถิ่น ด้วยความรู้
และนวัตกรรม

พันธกิจ

การจัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรม
เพื่อการพัฒนา
เชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชน
หรือท้องถิ่น ที่มีวัตถุประสงค์ให้
ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่
ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี
และยกระดับขีดความสามารถใน
การแข่งขันของผู้ประกอบการ
รายใหม่ ธุรกิจขนาดจิ๋ว วิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม
วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจสังคม
ในระดับพื้นที่

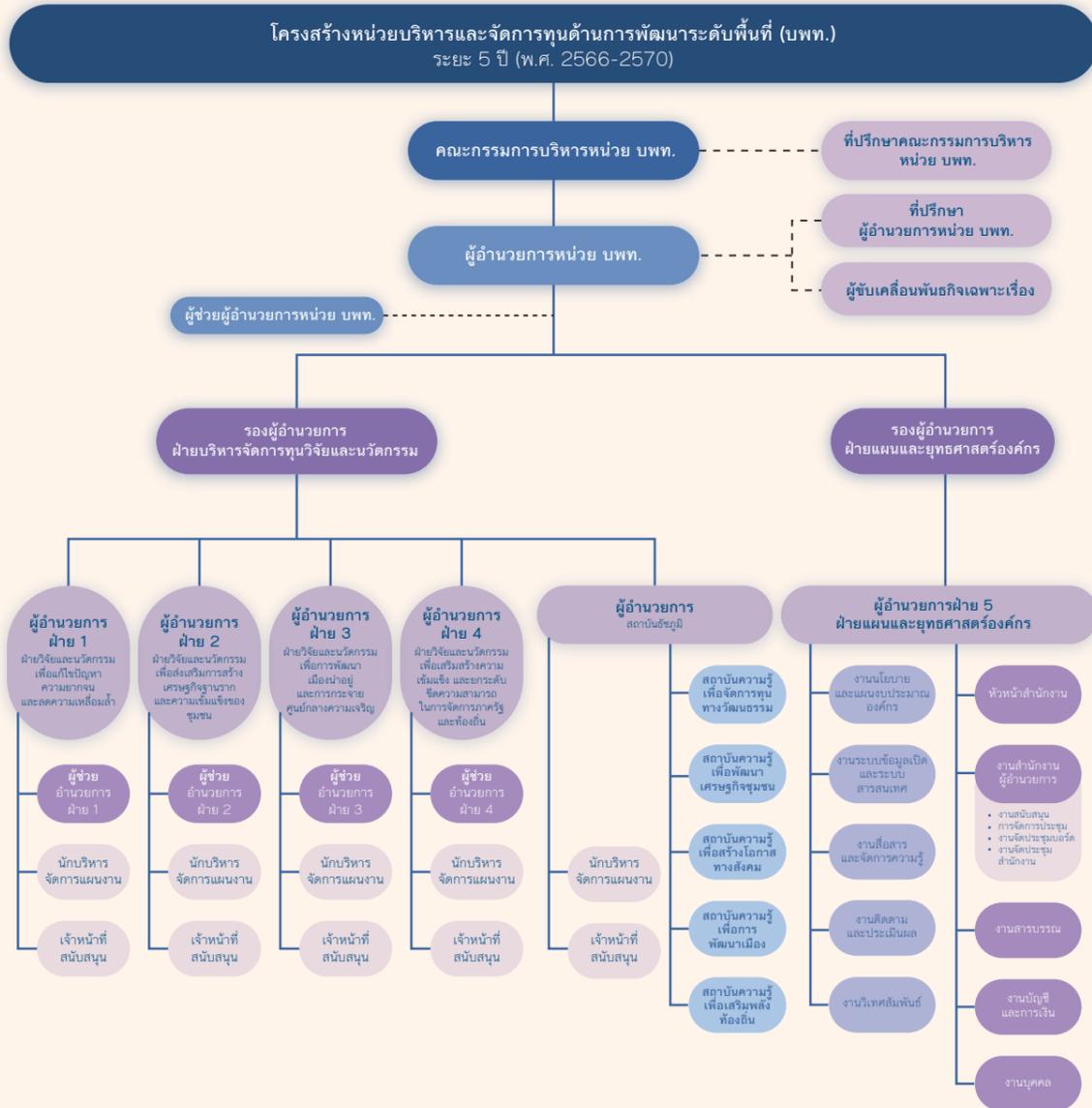
วิสัยทัศน์

ทุกพื้นที่นำความรู้ กระบวนการ
เรียนรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรม
ไปปรับใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
ฐานราก และลดความเหลื่อมล้ำ
และแก้ไขปัญหาสำคัญที่สอดคล้อง
กับบริบทพื้นที่และการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) (ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565-ปัจจุบัน)

นายจิตรชัย พรหมเลิศ
ประธานกรรมการ

นายสมพร ไร่บางยาง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวันส เต๋ไพลีพงษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.กิตติพงศ์ พร้อมวงศ์
ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบาย
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
กรรมการโดยตำแหน่ง
(ดำรงตำแหน่ง 1 พฤศจิกายน 2565-27 ตุลาคม 2567)

ดร.สุรชัย สติคุณารัตน์
ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบาย
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
กรรมการโดยตำแหน่ง
(ดำรงตำแหน่ง 28 ตุลาคม 2567-ปัจจุบัน)

ดร.กิติติ สัจจาวัฒนา
ผู้อำนวยการหน่วยบริหาร
และจัดการทุนด้านการพัฒนา
ระดับพื้นที่
กรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหารและพนักงาน
หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

ผู้อำนวยการ
หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

นายจตุร อภิชาติบุตร
ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการ

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการ

ดร.ศิลากรณ์ บัวสาย
ประธานอนุกรรมการที่ปรึกษา
การขับเคลื่อนวิถีสถาน "อีซูมมิ"
เพื่อการพัฒนาพื้นที่

รศ.ดร.ปูน เทียงบูรณธรรม
รองผู้อำนวยการ
หน่วย บพท.
ฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์องค์กร

รศ.ดร.วีระศักดิ์ เครือเทพ
รักษาการ รองผู้อำนวยการ
หน่วย บพท. และผู้อำนวยการ
ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็ง และยกระดับ
ขีดความสามารถในการจัดการภาครัฐและท้องถิ่น

ดร.อโศก พลบำรุง
รักษาการผู้ช่วยผู้อำนวยการ
หน่วย บพท. และผู้อำนวยการฝ่าย
วิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา
ความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

น.ส.ดารารัตน์ โพธิ์รักษา
รักษาการ ผู้อำนวยการฝ่าย
วิจัยและนวัตกรรมเพื่อ
ส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจฐานราก
และความเข้มแข็งของชุมชน

นายบุญเยี่ยม เหลาสะอาด
ผู้อำนวยการ
ฝ่ายวิจัยนวัตกรรม
เพื่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่
และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ

ดร.สุนิรัตน์ วัฒนาศัลการณ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
วิจัยและนวัตกรรม

น.ส.มัตติกา ปราเมธิกุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
วิจัยและนวัตกรรม

น.ส.สุทธิดา มณีกุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
วิจัยและนวัตกรรม

ผู้บริหารและพนักงาน
หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

น.ส.ธิดิมาพร แก้วกำแหง
หัวหน้าส่วนอาวุโส

น.ส.ชานาธิป มิธิดา
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.วิไลรัตน์ โกสุพรรณ
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.อุษณี เอ่งล่อง
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.จิตนินท์ เขียวราววัฒน์
นักวิเคราะห์อาวุโส

นายจัตวรุช สานทวีสุข
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.รัชชก สหวารักษ์
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.จิตราพรรณ รัตนวงษ์
นักวิเคราะห์อาวุโส

น.ส.กัญชชา พูลสิน
นักวิเคราะห์

น.ส.จิราภรณ์ รัตนพิบูลย์
นักวิเคราะห์

น.ส.ปพิชญา แสงธรรม
นักวิเคราะห์

น.ส.ชลธิชา เนกขัมชะ
นักวิเคราะห์

น.ส.ระวีวรรณ บำเพ็ญกุล
นักวิเคราะห์

น.ส.ปานิสรา ตุงคะสามน
นักวิเคราะห์

น.ส.จันทร์สุดา พิมพา
นักวิเคราะห์

น.ส.สุริสวดี ปานเพ็ชร
นักวิเคราะห์

น.ส.รสริน คุณชม
นักวิเคราะห์

น.ส.รุ่งทิพย์ อินทวงษ์
เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาวุโส

น.ส.นිරินาถ หมั่นเร็ว
เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาวุโส

น.ส.ปาริชาติ ราชวงษ์
เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาวุโส

นายปงกกร รุ่งแก้วกิติ
เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาวุโส

น.ส.ณิชากร ชัยสิริวงศ์สว่าง
เจ้าหน้าที่สนับสนุน

นายณัฐกิตติ สายทองทิพย์
เจ้าหน้าที่สนับสนุน

น.ส.สุกัลลคน มาสศรี
เจ้าหน้าที่สนับสนุน

น.ส.ลักขณารีย์ สุขกิติ
เจ้าหน้าที่สนับสนุน

นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน

หน่วย บพท. ดำเนินงานโดยมุ่งหวังการสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่และเป็น Catalyst for Changes ของสังคม ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม โดยใช้ “ข้อมูล กลไก กระบวนการ” ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (Area Based Collaborative Research) หน่วย บพท. จึงได้วางยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ ด้วยการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาประเทศที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รวมถึงแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ มาวางกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานวิจัยให้ครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา ดังนี้

1. มิติการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

มีกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา 3 กลุ่มหลัก คือ

- (1) **กลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน** เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและส่งเสริมช่วยเหลือ
- (2) **กลุ่มอาชีพ** เพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชนและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดจิ๋ว วิชาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิชาหกิจชุมชน วิชาหกิจชุมชนเพื่อสังคมบนฐานทุนวัฒนธรรมและทรัพยากรพื้นที่
- (3) **กลุ่มชุมชน** มุ่งเน้นให้ชุมชนเกิดการยอมรับปรับใช้นวัตกรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะปัจจุบัน

2. มิติการกระจายศูนย์กลางความเจริญ

มีกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา คือ เมือง ท้องถิ่น จังหวัดและภูมิภาค ซึ่งเป็นการพัฒนาเชิงโครงสร้างและการจัดการ “ระดับเมือง” เพื่อดึงความเจริญทางเศรษฐกิจภายในจังหวัด สร้างกลไกพัฒนาพื้นที่ให้กับหน่วยงานระดับท้องถิ่น (Local Government) ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานระดับตำบลและเทศบาล รวมถึงการจัดการเรื่องเฉพาะกิจในพื้นที่เฉพาะ เช่น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่พรมแดนและพื้นที่ชายแดนได้

Area-Based Strategic Programs

นโยบายและกลยุทธ์การขับเคลื่อน

Micro Level

พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และยกระดับโอกาสทางสังคม

- Learning Community
- Learning & Innovation Platform
- Digital Platform
- Concrete Changes
- Unit : ตำบล

- Potential Analysis
- Entrepreneurship
- Focus on BCG
- New Value Chain
- Financial Literacy
- Unit : กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/OTOP/ Local SME/S.E.

- ระบบค้นหาและสอบทานครัวเรือนยากจน
- ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ : วิเคราะห์ปัญหาและฐานทุนครัวเรือนยากจน (PPPConnex)
- ระบบส่งต่อความช่วยเหลือระดับส่วนกลางและพื้นที่
- การพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ (Operating Model)
- Unit : ครัวเรือน

Macro Level

กระจายศูนย์กลางความเจริญ และเมืองนำอยู่

Smart Growth Charter

ขีดความสามารถใหม่ของท้องถิ่น

Data-driven Planning

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในพื้นที่พิเศษ และชายแดนในภูมิภาค

กองทุนรักบ้านเกิด

Unit : ท้องถิ่น เมือง จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาค

กลไกการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

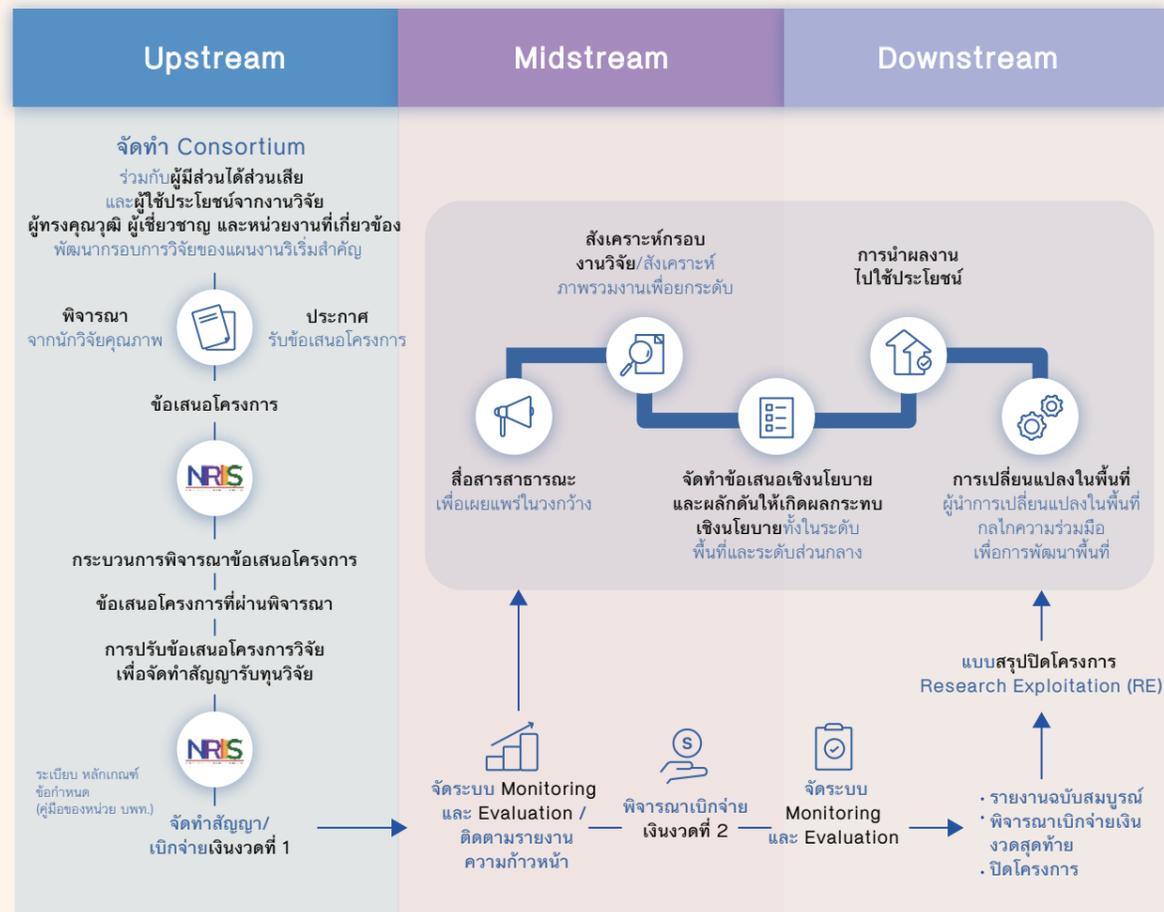

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ หน่วย บพท.

การบริหารและจัดการทุน

หน่วยบริหารและจัดการทุนหรือ PMUs เป็นส่วนหนึ่งของระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่จะทำให้งบประมาณวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอย่างคุ้มค่า PMUs จึงจำเป็นต้องมีระบบบริหารและจัดการงานวิจัยอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน ซึ่งหน่วย บพท. มีแนวทางการสนับสนุนทุนวิจัย จำแนกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ **ระยะต้นน้ำ (Upstream Management)** มีการกำหนดโจทย์วิจัยด้วยการจัดประชุมสัมมนา (Consortium) ทั้งในระดับแผนงานและกรอบการวิจัย แล้วจึงเปิดรับข้อเสนอโครงการด้วยการประกาศรับข้อเสนอโครงการและการพิจารณาเลือกนักวิจัยที่มีคุณภาพมารับทุนวิจัย กระบวนการรับโจทย์ของหน่วย บพท. จึงเป็นการรวมความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความต้องการในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรมอย่างรอบด้าน **ระยะกลางน้ำ (Midstream Management)** และ**ระยะปลายน้ำ (Downstream Management)** หน่วย บพท. มีกระบวนการติดตามความก้าวหน้าของโครงการในระยะกลางน้ำตามงวดงาน งบดุล และกระบวนการผลักดันการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระยะปลายน้ำ ทั้งทางด้าน**เศรษฐกิจ** มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย **ด้านนโยบาย** เกิดการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายผลักดันสู่แผนท้องที่/ท้องถิ่น **ด้านสังคม** เกิดนวัตกรรมนำไปสู่การแก้ปัญหาของคน ชุมชน ท้องถิ่น สังคม **ด้านสิ่งแวดล้อม** นำนวัตกรรมไปสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมที่ดีขึ้น เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้ง**ด้านวิชาการ**มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยทั้งหมดนี้ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญเริ่มตั้งแต่การตั้งโจทย์วิจัย การร่วมคิดร่วมทำและร่วมติดตาม ผนวกกับความคิดเห็นและมุมมองจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ในการปรับปรุงข้อเสนอโครงการ กระบวนการทำงานวิจัย เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่

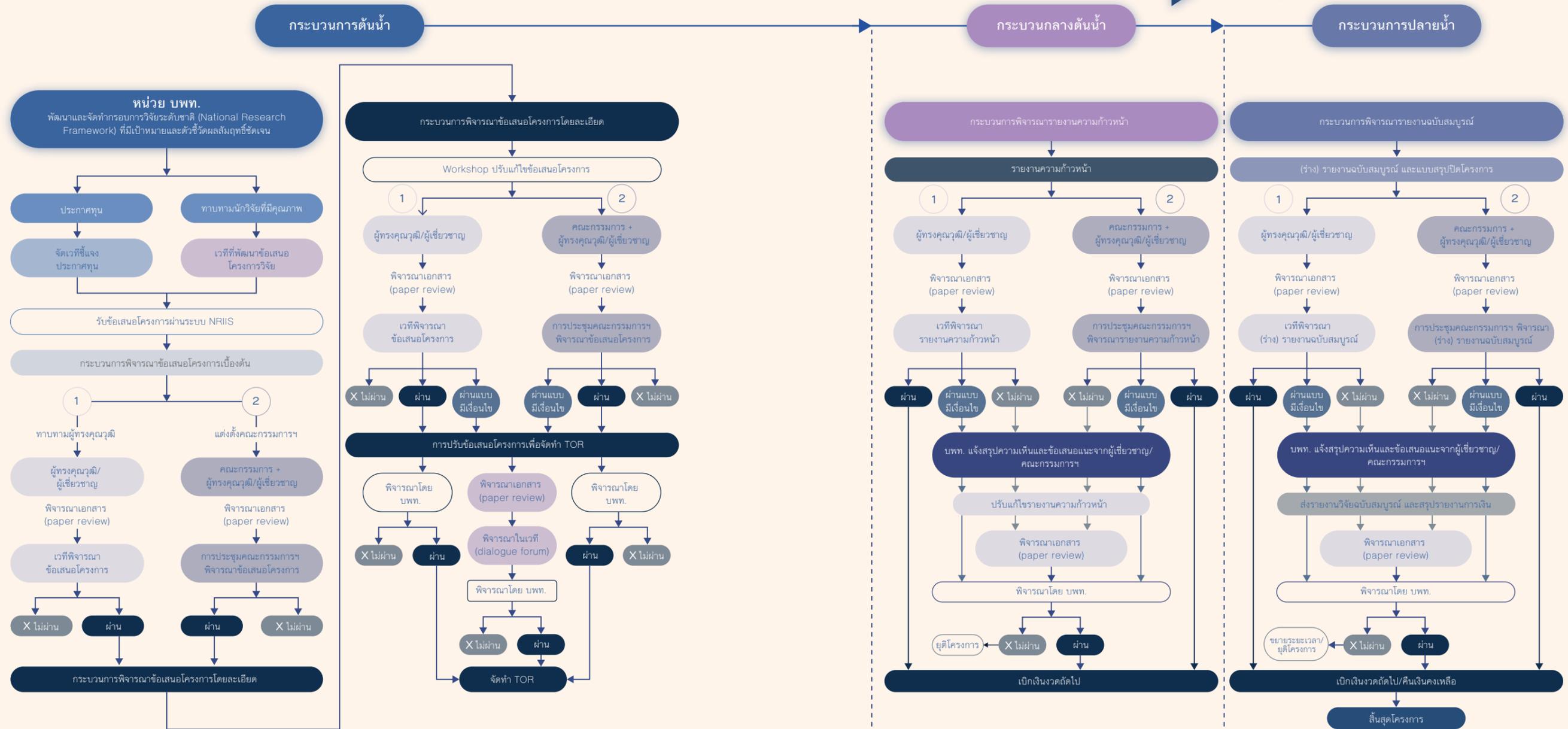

ภาพที่ 2 แนวทางการสนับสนุนทุนวิจัยหน่วย บพท.

กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วย บพท.

การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

ภาพที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วย บพท.

ผลการดำเนินงาน

หน่วย บพท. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ครอบคลุมการพัฒนาทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ทั้งกลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน กลุ่มอาชีพที่เป็นทั้งผู้ประกอบการและแรงงานภาคบริการ กลุ่มชุมชน กลุ่มจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคเอกชน ผ่าน 4 ยุทธศาสตร์หลักประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่

1

การจัดความยากจน
และยกระดับโอกาสทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่

2

การยกระดับเศรษฐกิจ
ฐานรากด้วยการพัฒนา
ชุมชนบนฐานทรัพยากรพื้นที่
และทุนทางวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่

3

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ และเมือง
แห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่

4

การเสริมพลังเพื่อยกระดับ
ศักยภาพขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐ
ในพื้นที่

รัชฎี

วิทยสถาน
เพื่อการพัฒนาพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่

1

การจัดความยากจน และยกระดับ โอกาสทางสังคม

ภาพรวมผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563–2566

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มสนับสนุนทุนวิจัยในพื้นที่ 10 จังหวัด ผ่านมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ โดยใช้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) ปี พ.ศ. 2562 ที่มีรายได้ภาคครัวเรือนต่ำที่สุดเป็นเกณฑ์ และในปี พ.ศ. 2564 ได้ขยายผลการดำเนินงานโดยสนับสนุนทุนวิจัยเพิ่มอีก 10 จังหวัด รวมเป็น 20 จังหวัด

ผลการขับเคลื่อนแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Platform : PPAP)

1. การสร้างกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัดแบบ Collaborative Governance คือ

การใช้ข้อมูลร่วม การสร้างกลไกที่มีเป้าหมายร่วม โครงสร้างและกติการ่วม ยุทธศาสตร์และกิจกรรมร่วม และผลประโยชน์ร่วม ด้วยการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ทั้งในระดับพื้นที่กับหน่วยงานตามภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนร่วมกัน ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชนจังหวัด (พช.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชนซึ่งทำให้เห็นว่าแต่ละภาคส่วนเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้เกิดขึ้นได้จริง

2. ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนชี้เป้าระดับพื้นที่ (Practical Poverty Provincial Connex : PPPConnex)

เป็นการพัฒนาระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนโดยมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาพื้นที่ที่มีความสำคัญในการเชื่อมโยง และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับศูนย์อำนวยการจัดความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) และกลไกภาคีในพื้นที่เกิดการค้นหาสอบทานครัวเรือนยากจนแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) เป็นคำเป้าหมายตั้งต้นในการดำเนินงาน กระบวนการค้นหาสอบทานใช้องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย และกลไกพื้นที่ทั้งหน่วยงานตามภารกิจ พช. พมจ. และองค์กรชุมชน ครอบคลุมทุนการดำรงชีพ 5 มิติ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนกายภาพ ทุนเศรษฐกิจ ทุนธรรมชาติ และทุนสังคม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพครัวเรือนยากจนระดับความยากจนครัวเรือน เพื่อช่วยออกแบบกลยุทธ์ในการช่วยเหลือคนจนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และครัวเรือนยากจนเป้าหมาย

3. ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ

เป็นการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนเป้าหมายจากระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ ทำให้เกิดการช่วยเหลือแบบมุ่งเป้าขององค์กรและกลไกภาคีในพื้นที่ไปยังคนจนเป้าหมาย เป็นการลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือ และเป็นการกระจายทรัพยากรและงบประมาณอย่างคุ้มค่า ตามมิติความยากจน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการรัฐ ด้านการศึกษา มีคนจนเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือไปแล้ว 160,793 คน และสร้างอาชีพครัวเรือน 64,492 คน

160,793

คน

จำนวนคนจนเป้าหมาย
ที่ได้รับการช่วยเหลือ

64,492

คน

สร้างอาชีพครัวเรือน

4. โมเดลแก๊จน

โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมเข้าไปช่วยในการออกแบบ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) เศรษฐกิจชุมชนรายครัวเรือน โมเดลแก๊จนอาชีพระดับครัวเรือน ที่สร้างอาชีพให้กับครัวเรือน ยากจนรายครัวเรือนที่มุ่งเน้นการผลิต การกระจาย และการบริโภคสินค้าและบริการภายในท้องถิ่น (2) โมเดลแก๊จน Pro-poor Value Chain ที่ใช้ธุรกิจชุมชนไปช่วยครัวเรือนยากจนให้เกิดรายได้ สร้าง Economic Mobility พัฒนาทุนมนุษย์ เป็นการสร้างโอกาสทางสังคม (Social Mobility) (3) โมเดลแก๊จน Social Safety Net สร้างโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่ขับเคลื่อนโดยใช้ ทุนทางสังคม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

5. ข้อเสนอเชิงนโยบายเข้าสู่แผนจังหวัด/แผนท้องถิ่น การเชื่อมโยงงานวิจัยเข้าสู่ แผนพัฒนาจังหวัดและท้องถิ่น

ได้พัฒนาระบบติดตามประเมินผลและตรวจสอบที่ยกระดับการทำงาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) ระบบติดตามประเมินผลด้วยเวทีร่วมมือระหว่างกลไกการทำงานของเครือข่ายองค์กรชาวบ้าน (2) การเชื่อมโยงระบบติดตามประเมินผลผ่านกลไกจังหวัด ด้วยการสร้างการขับเคลื่อนสนับสนุน การแก้ไขปัญหาเข้าสู่โครงสร้างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่น และ (3) ระบบ ติดตามที่มหาวิทยาลัยในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นคลังสมองในลักษณะ Think Tank Forum เพื่อเป็น พื้นที่กลางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำระบบข้อมูลและเครื่องมือแพลตฟอร์มจัดความยากจน แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Platform : PPAP) ไปพัฒนาต่อยอดการทำงาน

การแก้ปัญหาความยากจน ที่หวังผลให้เกิดความเบ็ดเสร็จ และแม่นยำ จำเป็นต้อง ดำเนินการอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง

โจทย์และเป้าหมายการดำเนินงานใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เพิ่มการยกระดับและการพัฒนาแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด ด้วยตระหนักดีว่าการแก้ไขปัญหาความยากจนที่หวังผลให้เกิดความเบ็ดเสร็จและแม่นยำนั้น จำเป็น ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งมาจากความยากจนมีการเปลี่ยนแปลงตลอด การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการจัดการกับปัญหาจึงต้องเรียนรู้พลวัตของความยากจนเพื่อ เข้าใจรูปแบบและเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับโครงการหรือกิจกรรมแก้ไขปัญหาในระยะ ในการแสดงผลที่แตกต่างกัน รวมถึงต้องมีการสร้างการเรียนรู้ทั้งในส่วนของคนจนเป้าหมาย และเพื่อ สร้างความเชื่อมั่นระหว่างหุ้นส่วนภาคีความร่วมมือ

แผนงานวิจัยและกรอบการวิจัย

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมภายใต้แผนงานที่ 11 (P11) จัดความยากจนและลด ความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ โดยใช้ วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในแผนงานสำคัญ ตามจุดมุ่งเน้นของนโยบาย (Flagship) ที่ 9 (F9) จัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนา อาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วยแผนงานย่อยรายประเด็น 2 แผนงาน 1) จัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึง การพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม 2) การพัฒนาแพลตฟอร์มแก้ไขปัญหา และจัดความยากจนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำแบบบูรณาการใน 5 จังหวัด เป้าหมาย

P11
แผนงานที่ 11
จัดความยากจน
และลดความเหลื่อมล้ำ

แผนงานย่อย F9: จัดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาส และลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนา อาชีพ การศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม

แผนงานย่อยรายประเด็น

จัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนา อาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

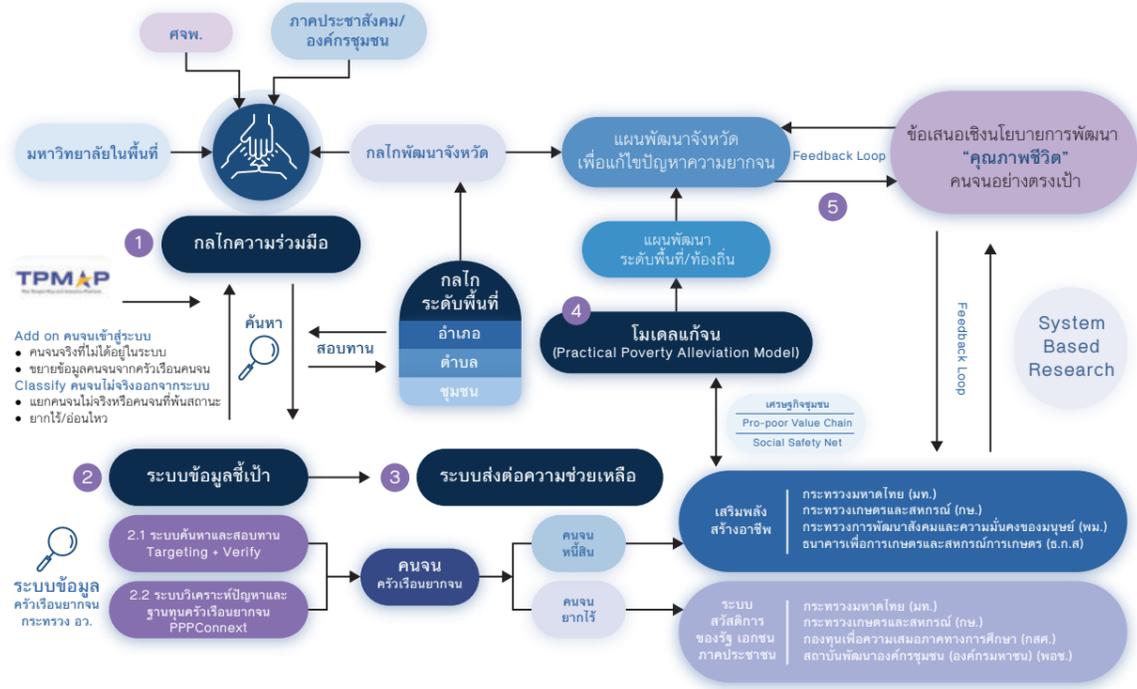
กรอบการวิจัย

การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ระดับจังหวัด

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบ AI ซึ่งเป้าคนจนในระดับพื้นที่ที่มีความแม่นยำ และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูล ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย พัฒนาระบบการช่วยเหลือคนจนผ่านการสร้างโมเดลการจัดการ กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและเพิ่มทักษะการดำรงชีวิตโดยสถาบันอุดมศึกษาและองค์กร ภาคประชาสังคมในพื้นที่ เสริมพลังกลไกการดำเนินงาน โดยเสนอให้องค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการคนจนและครัวเรือนยากจนในพื้นที่ พร้อมจัดทำ โครงการปฏิบัติแก๊จนโดยใช้ข้อมูลคนจนแบบแม่นยำ และพัฒนากลไกประสานความร่วมมือในการ ขับเคลื่อนเชิงนโยบายผ่านกรรมการบริหารแผนงานทั้งในระดับชาติ (National Committee) และในระดับปฏิบัติการ

แพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Platform: PPAP)

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิด "การพัฒนาและยกระดับพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม"

แผนงานย่อยรายประเด็น

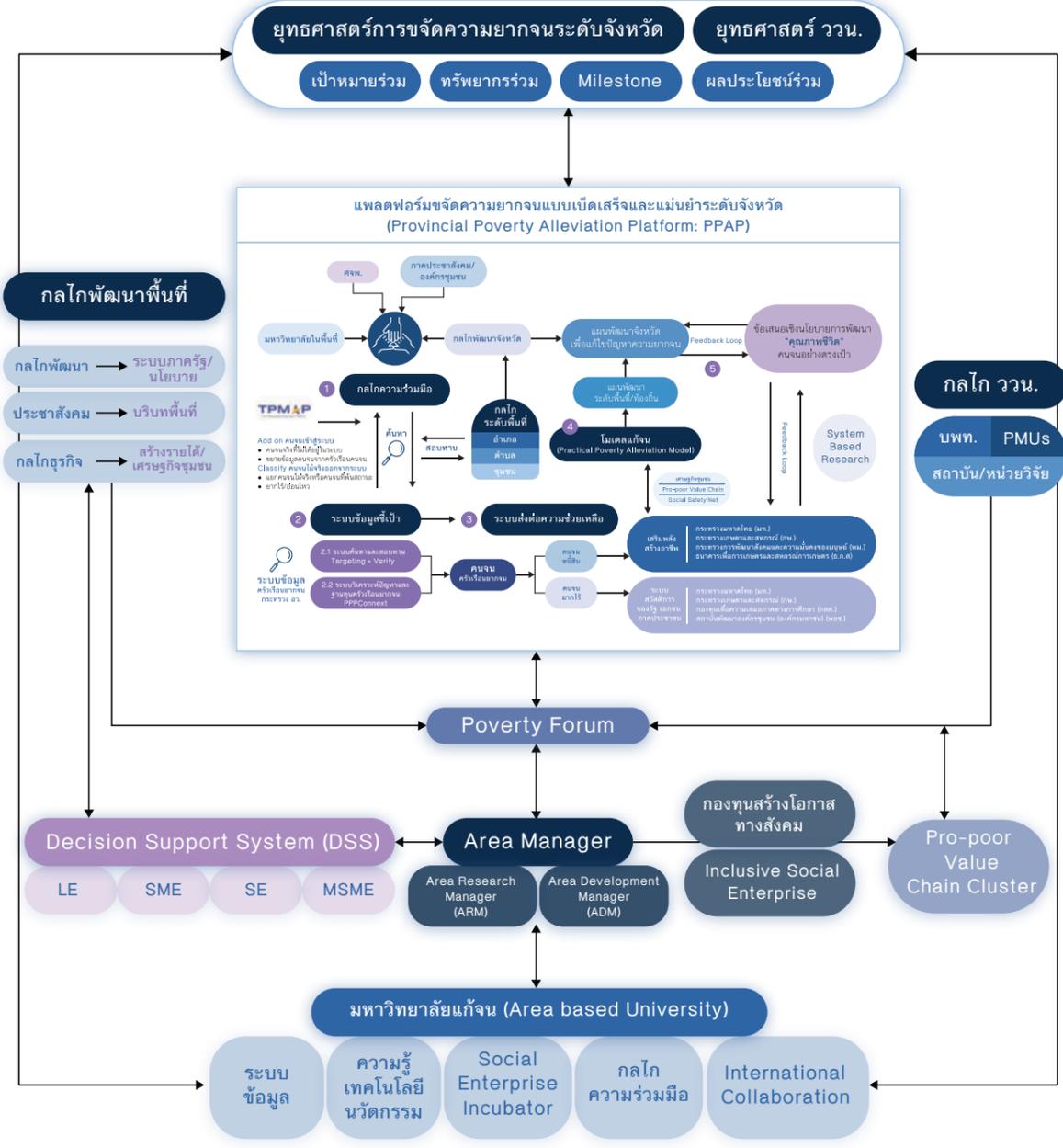
การพัฒนาแพลตฟอร์มแก้ไขปัญหาและจัดความยากจนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำแบบบูรณาการใน 5 จังหวัดเป้าหมาย (โครงการ Multi-year)

กรอบการวิจัย

พื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม (Strategic Research Area for Poverty Alleviation and Social Mobility)

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

เพื่อพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Platform: PPAP) เพิ่มโอกาสของการเข้าถึงการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้น เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างตรงจุดและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (Area Based University) และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area Manager) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด และสร้างแพลตฟอร์มจัดความยากจนของประเทศ (National Platform to End Poverty) สำหรับแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ประกอบด้วยระบบค้นหา สอบทานข้อมูลครัวเรือนยากจน ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ (PPPConnex) ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ คลังนวัตกรรมแก้น และระบบติดตามประเมินผล

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิด "พื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม"

ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนในพื้นที่

19
โครงการ
191
ล้านบาท

นราธิวาส

กรอบการวิจัยที่ 1

การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น 19 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 191 ล้านบาท ซึ่งเกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. โครงการ“โมเดลแก๊จนด้วยการผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพสูง” อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ได้ทำการส่งเสริมกำลังการผลิตน้ำผึ้งชันโรงจากดอกเสม็ดขาวเพื่อตอบสนองผู้บริโภคกลุ่มรักสุขภาพและใช้อาหารเป็นยา เพื่อเป็นโอกาสในการเพิ่มรายได้คนจนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่าการผลิตของผลิตภัณฑ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อความยั่งยืนของห่วงโซ่คุณค่า

ผลลัพธ์โครงการ

- การนำเทคโนโลยีตู้อบลมร้อนเพื่อระเหยความชื้นในน้ำผึ้งชันโรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมการเลี้ยงชันโรงสายพันธุ์ดีเพื่อผลิตน้ำผึ้งเกรดพรีเมียม
- คริวเรือนยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากการขายน้ำผึ้งชันโรง ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคที่รักสุขภาพ
- เกิดการขยายการผลิตและมีการเพิ่มของสมาชิกในกลุ่มและทำให้เกิดความเข้มแข็ง
- ทำให้เกิดทักษะใหม่ ๆ กับคริวเรือนยากจน เช่น ทักษะการเลี้ยงผึ้ง ทักษะการแยกขายรังผึ้ง ทักษะการแปรรูปน้ำผึ้งชันโรงเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทักษะการเก็บรวบรวมสินค้า นอกจากนี้ยังทำให้เกิด mindset การอนุรักษ์และห่วงแหนทรัพยากร เช่น ป่าและผึ้งชันโรง
- มีผู้ได้รับประโยชน์ 235 คริวเรือน (1,035 คน) มีรายได้เพิ่มขึ้น 4,000 บาท/เดือน/คริวเรือน

235
คริวเรือน
ได้รับผลประโยชน์

4,000
บาท/เดือน/คริวเรือน
รายได้เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 6 โมเดลแก๊จนด้วยการผลิตน้ำผึ้งชันโรงคุณภาพสูง

8
โครงการ
212
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 2

พื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม (Strategic Research Area for Poverty Alleviation and Social Mobility)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม (Strategic Research Area for Poverty Alleviation and Social Mobility) รวมทั้งสิ้น 8 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 212 ล้านบาท

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

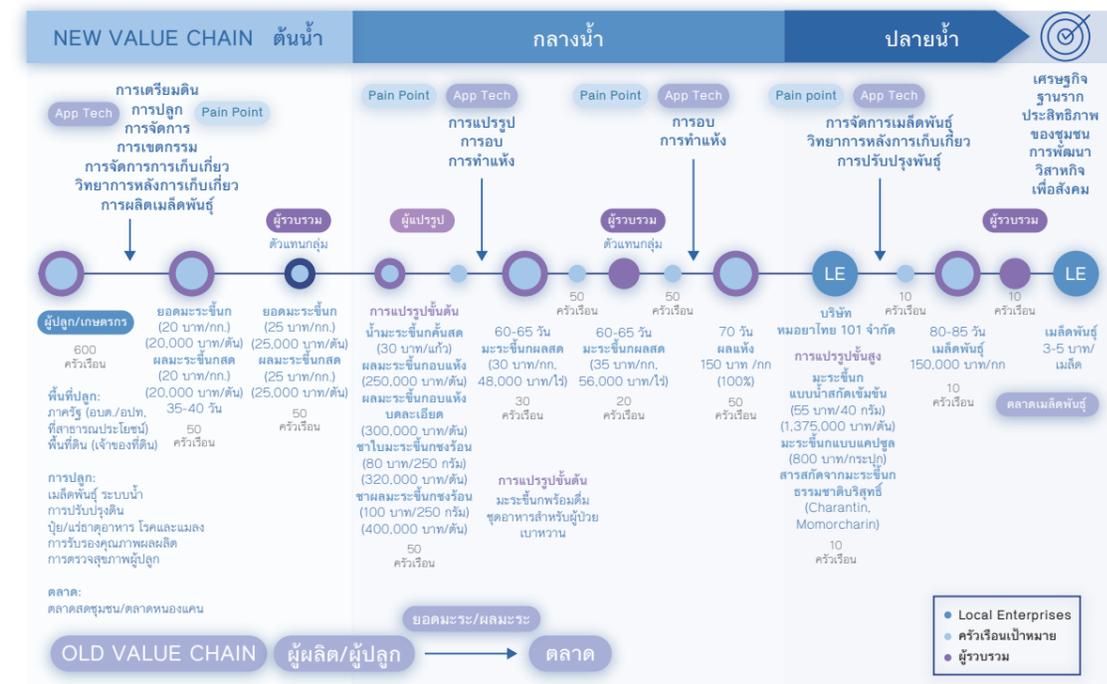
1. โครงการ “โมเดลแก้จนด้วยมะระขี้นก”
อำเภอเกษตรวิสัย/อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ได้ดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอาหารเสริมและป้องกันโรคเบาหวานด้วยมะระขี้นกให้กับคนจนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เนื่องจากเล็งเห็นความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่นำไปแปรรูปในอุตสาหกรรมยา สามารถยกระดับเศรษฐกิจฐานราก เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม (Fair Trade) สู้กลุ่มผู้ผลิต รวมถึงได้ส่งมอบความรู้ด้านเทคโนโลยีการปลูกให้กับเกษตรกรใช้ในการพัฒนาและเพิ่มปริมาณมูลค่าของผลผลิต

ผลลัพธ์โครงการ

- การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร (การแปรรูป การอบ การทำแห้ง) ใช้ในการพัฒนาและเพิ่มปริมาณมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตร การปลูกสมุนไพร (มะระขี้นก)
- การนำองค์ความรู้ในการปลูกผักด้วยการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมเพื่อหาช่องทางในการสร้างมูลค่า (Value Creation) ให้กับผักหรือพืชปลูกสำหรับสร้างห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อเพิ่มมูลค่าและศักยภาพการแข่งขันทางการตลาด
- กลุ่มเป้าหมายมีการวางแผนการปลูกผักและมะระขี้นกในพื้นที่หลังเก็บเกี่ยวและพื้นที่อื่น ๆ ได้เป็นอาชีพเสริมหลังจากการทำนา สร้างรายได้ในครัวเรือนและลดรายจ่าย
- การพัฒนาทุนเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเป้าหมายและชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ครัวเรือนยากจนได้รับประโยชน์ 102 ครัวเรือน 357 คน รายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 20,500 บาท/ครัวเรือน/เดือน

102
ครัวเรือน
ได้รับผลประโยชน์
20,500
บาท/เดือน/ครัวเรือน
รายได้เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 8 การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่ามะระขี้นก

2. โครงการ“นิเวศประมงจังหวัดปัตตานี (ECO-Fishery SRA PATTANI)” บ้านสะปือริงบารู (บ้านพ่อเทพ) อำเภอไม้แก่น โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขยายผลจากสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสงขลา สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี ร่วมกับผู้นำชุมชน และกลุ่มประมงพื้นบ้านชุมชนบางราฟา ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก ชุมชนบ้านบูดี ต.แหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง และชุมชนบ้านพ่อเทพ ต.โทรทอง อ.ไม้แก่น ทำกิจกรรมฟื้นฟูสัตว์น้ำ จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล การเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้าน แนวทางการเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยและเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล เพื่อให้ชาวประมงพื้นบ้านมีรายได้จากการประกอบอาชีพ มีผลผลิตได้อย่างยั่งยืนต่อเนื่อง

488
ครัวเรือน
ได้รับผลประโยชน์
3,000-4,000
บาท/เดือน/ครัวเรือน
รายได้เพิ่มขึ้น

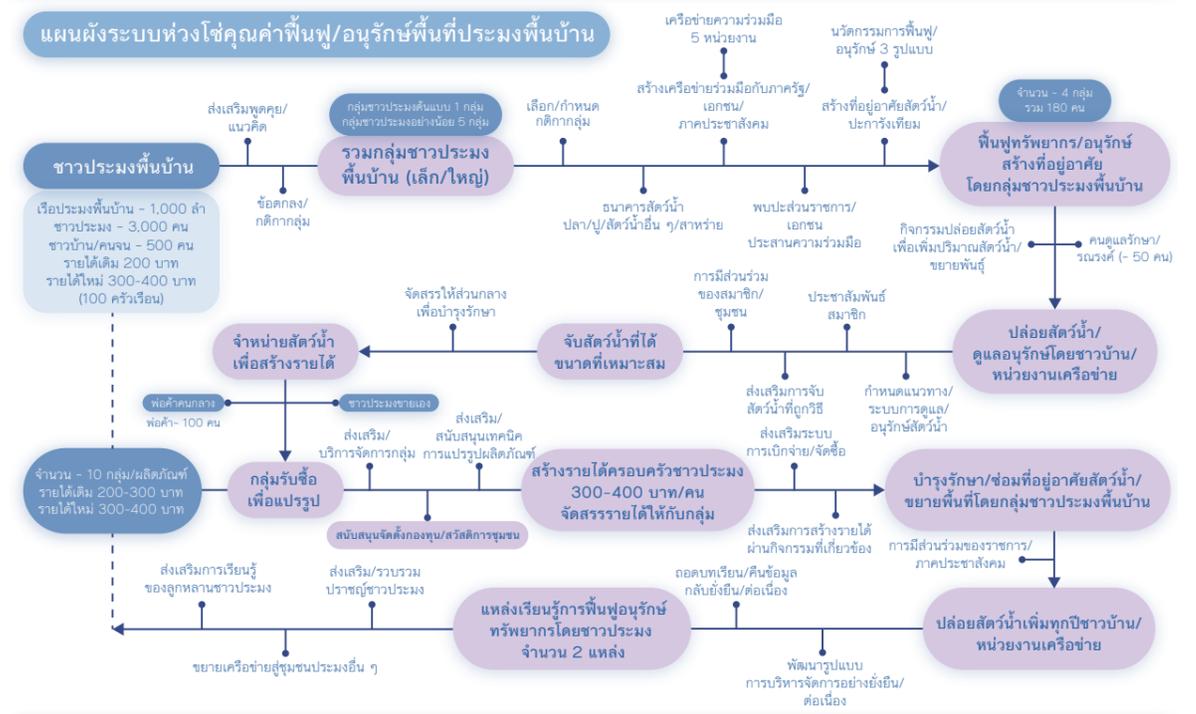
ผลลัพธ์โครงการ

- พื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำสำหรับประมงพื้นบ้าน
- การใช้ประโยชน์จากเศษเหลือภาคประมงเพื่อสร้างรายได้เพิ่มและผลิตเป็นอาหารสัตว์
- สวัสดิการชุมชนประมงพื้นบ้าน
- ผลกระทบที่แปรรูปสินค้าประมง
- มีผู้ได้รับประโยชน์ 488 ครัวเรือน (616 คน) รายได้เพิ่มขึ้น 3,000-4,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน

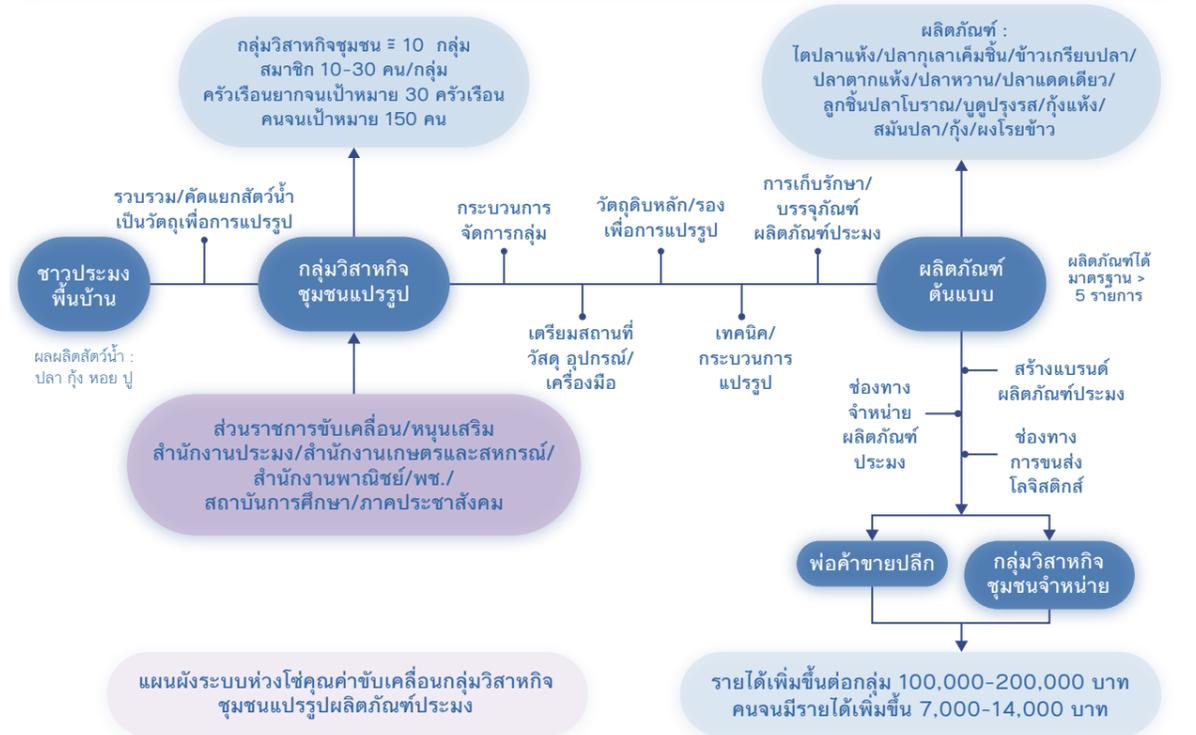

PRO POOR VALUE CHAIN

ระดับครัวเรือน

ระดับกลุ่ม

ภาพที่ 9 โมเดลแก๊จน : เสริมแรงประมงพื้นบ้านสู่การสร้างรายได้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า

3. โครงการ “บางแก้วโมเดล : ประมงพื้นบ้าน”

อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยทักษิณ (พัทลุง)

ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยทักษิณ (พัทลุง) ได้ดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาทักษะสร้างอาชีพ “ประมงพื้นบ้าน” เนื่องจากเล็งเห็นความเหมาะสมกับศักยภาพของคนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อยกระดับรายได้ของคนจนและครัวเรือนยากจน นอกจากนี้มีการพัฒนาทุนศักยภาพการดำรงชีพชุมชนประมง ได้แก่ การจัดทำธรรมนูญชุมชนประมงยั่งยืน และจัดทำฐานข้อมูลลดผลกระทบจากภัยพิบัติและลมมรสุม เช่น การเลี้ยงปลาอะโรนเพื่อเพิ่มรายได้” ของกลุ่มเป้าหมายนำร่องการขับเคลื่อนโครงการ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

120

ครัวเรือน

ได้รับผลประโยชน์

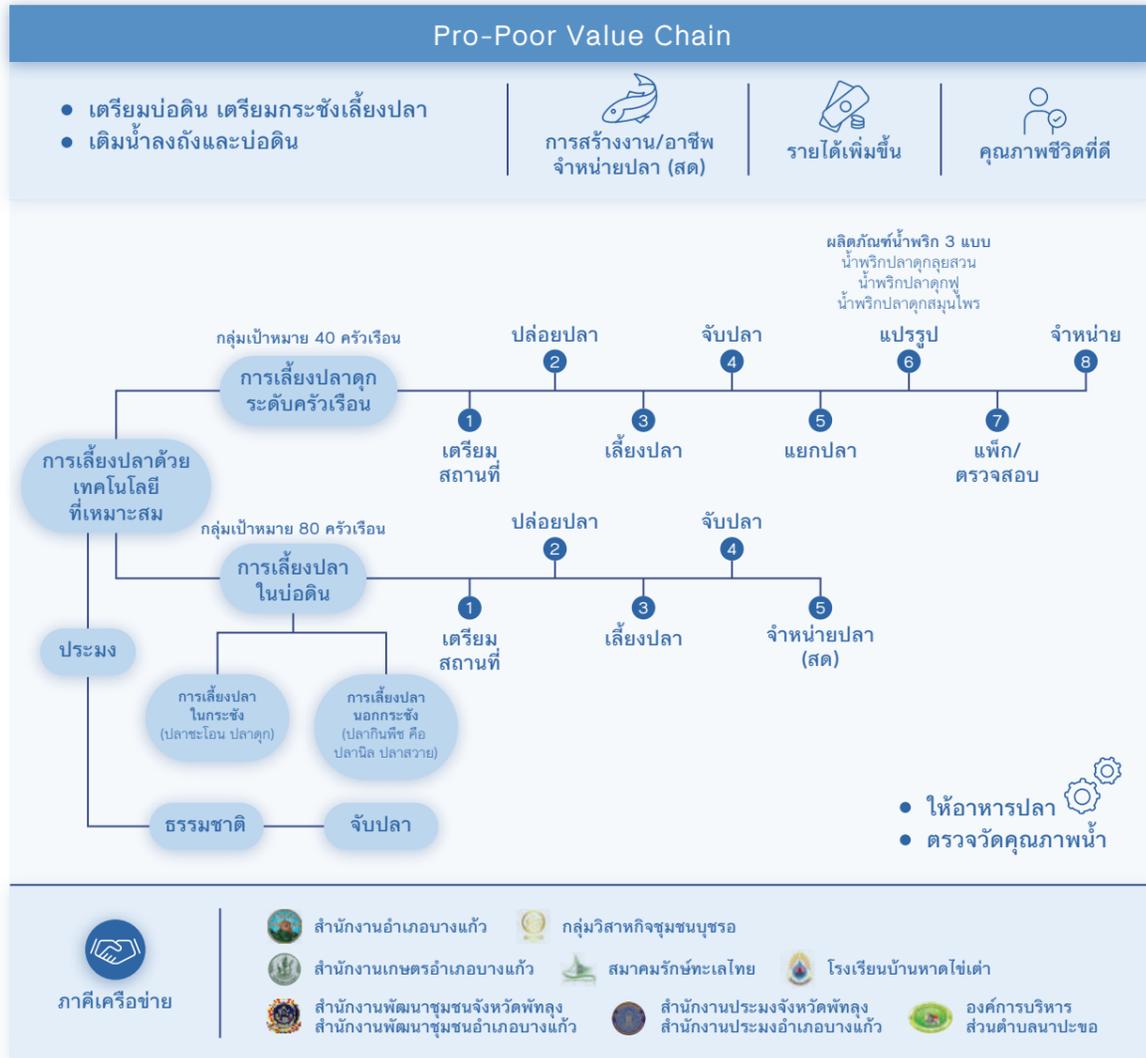
900-1,000

บาท/เดือน/ครัวเรือน

รายได้เพิ่มขึ้น

ผลลัพธ์โครงการ

- มีผู้ได้รับผลประโยชน์ 120 คน และเกิดรายได้เพิ่มขึ้น 900-1,000 บาท ต่อครัวเรือน
- เกิด 13 องค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพและยกระดับรายได้
- สร้างระบบฐานข้อมูลลดความเสี่ยงภัยพิบัติประมงพื้นบ้าน
- เกิดการจัดทำ “ธรรมนูญชุมชน” เพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและครัวเรือนยากจนในการขับเคลื่อนแก้ปัญหาความยากจน

ภาพที่ 10 บางแก้วโมเดล “ประมงพื้นบ้าน”

นอกจากนี้ได้มีการประยุกต์ใช้และขยายผลนวัตกรรมพร้อมใช้/เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และระบบข้อมูลเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Technology and Innovation Library) ให้เชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ ลำปาง กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ร้อยเอ็ด พัทลุง ปัตตานี และยะลา เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือคนจนกลุ่มเป้าหมายในระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับจังหวัดให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีทักษะอาชีพและยกระดับรายได้เพิ่มขึ้น และยกระดับความเป็นอยู่กลุ่มคนจนเป้าหมายเข้าถึงโอกาสในการยกระดับฐานะทางสังคม (Social Mobility) ให้หลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน

4. โครงการ “เห็ดแก่จันจังหวัดยะลา”

อำเภอรามัน จังหวัดยะลา โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

เป็นโมเดลหนึ่งของโครงการวิจัยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย (JAPO Model) ด้วยเกษตรแบบผสมผสานสู่ธุรกิจเกษตรผสมผสานแบบสร้างผลตอบแทนโดยเร็วของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ร่วมกับทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมจำนวน 3 เทคโนโลยี คือ ตู้เพาะเห็ดขนาดเล็ก ระบบควบคุมการเพาะเห็ดอัตโนมัติ และระบบรดน้ำแบบจานหมุนเหวี่ยง สามารถเชื่อมโยงครัวเรือนยากจนสู่ห่วงโซ่คุณค่า จำนวน 503 ครัวเรือน ซึ่งช่วยยกระดับรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 44 และมีผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) เท่ากับ 85.30 โดยมีครัวเรือนยากจนเรียนรู้ ยอมรับ และยกระดับเป็นนวัตกรรมแก่จันได้จำนวน 167 คน

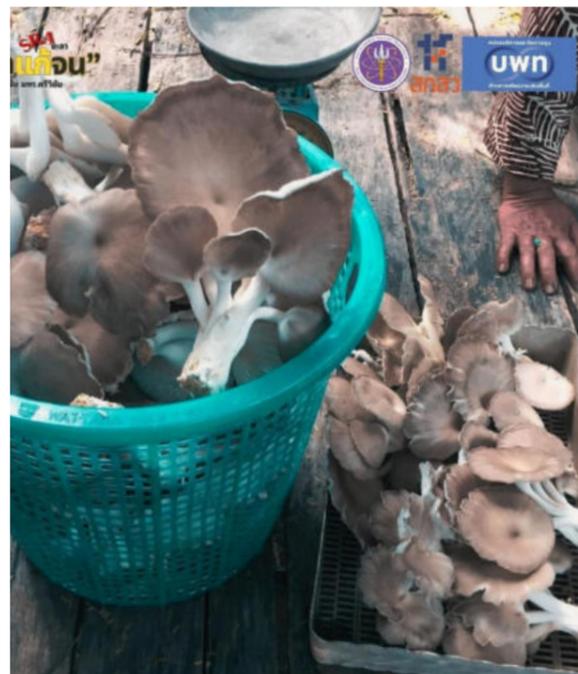
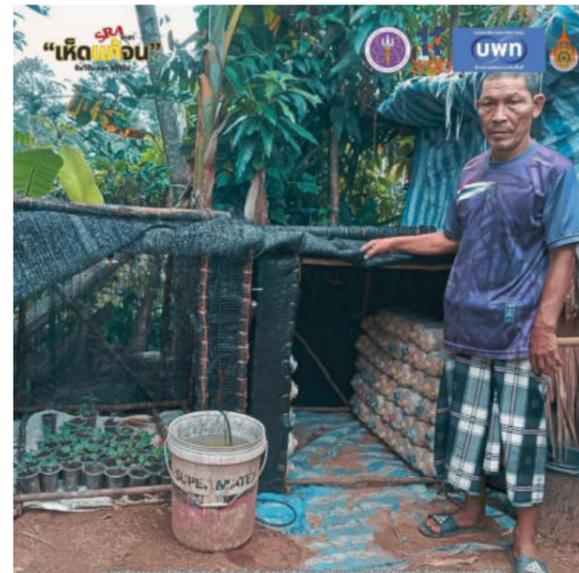
ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดกลุ่มคนรุ่นใหม่ในครัวเรือนคนจน หมู่บ้านละ 2 คน เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานวิจัยแก่จันในระดับพื้นที่ ปัจจุบันมีจำนวน 58 คน จาก 5 ตำบล 29 หมู่บ้าน อ.รามัน จ.ยะลา
- เกิดนวัตกรรมคนจน จำนวน 167 ครัวเรือน ที่สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีขยายผลสร้างการเรียนรู้ และเกิดการยอมรับ ปรับใช้แล้วในครัวเรือนคนจน ปัจจุบันรวมจำนวน 503 ครัวเรือน จากเป้าหมาย 400 ครัวเรือน
- เกิดนวัตกรรมแก่จัน จำนวน 27 คน เช่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ แกนนำชุมชน เป็นกลไกภาคีแก่จันในระดับตำบลและหมู่บ้าน
- เกิดเทคโนโลยีเพิ่มขีดความสามารถในการเพาะเห็ดในครัวเรือนคนจนจากเดิม 100 ก้อน ผลผลิตเฉลี่ยวันละ 4 วัน ต่อสัปดาห์ วันละ 5-7 กิโลกรัม ขายส่ง (พ่อค้าคนกลาง) 80 บาท/กิโลกรัม และขายปลีกชืดละ 10 บาท 100 บาท/กิโลกรัม สร้างรายได้วันละ 500 บาท/วัน 2,500 บาท/เดือน
- เกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาชีพเพาะเห็ดแก่จัน จำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน (รวมตัวโดยครัวเรือนคนจนรุ่นใหม่) เพื่อรวบรวมผลผลิต สร้างอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง หรือสร้างความเชื่อมั่นให้ครัวเรือนคนจนในพื้นที่ และให้ผู้ประกอบการในตลาดเมืองจังหวัดยะลา
- สามารถขยายผลการเรียนรู้ ยอมรับ และปรับใช้เทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการเพาะเห็ด (ONEPAT Farm) กระทั่งผู้ประกอบการมีขีดความสามารถ และสร้างโอกาสทางสังคมให้ครัวเรือนยากจน จำนวน 503 ครัวเรือน พื้นที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

503

ครัวเรือน

สามารถสร้างโอกาสทางสังคมได้

ยุทธศาสตร์ที่

2

การยกระดับ
เศรษฐกิจฐานราก
ด้วยการพัฒนาชุมชน
บนฐานทรัพยากรพื้นที่
และทุนทางวัฒนธรรม

ภาพรวมผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2566

หน่วย บพท. สนับสนุนงานวิจัยภายใต้แผนงานการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เกิดการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในด้านนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ

เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจในพื้นที่ด้วยการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากบนฐานทุนวัฒนธรรมชุมชน พื้นที่ 4 เมืองวัฒนธรรม 49 ย่าน ครอบคลุม 16 พื้นที่/จังหวัด กระจายทั่วทุกภูมิภาค เกิดกิจกรรมในพื้นที่ทางวัฒนธรรมมากกว่า 2,578 ครั้ง สร้างรายได้มากกว่า 1,249,328,524 บาท เกิดการสร้างผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 6,000 ราย การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น 420 รายการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการในพื้นที่มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ 25,048 บาท/คน/ครั้ง

6,000

ราย

เกิดการสร้างผู้ประกอบการ
เชิงวัฒนธรรม

420

รายการ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์
เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprise) ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ จำนวน 3,650 ธุรกิจชุมชน ผ่านการจัดการธุรกิจแบบองค์รวม เกิดรายได้รวมของธุรกิจชุมชนที่ผ่านกระบวนการสร้างการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ 224.2 ล้านบาทต่อเดือน ผ่านการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ 1,377 ตันต่อเดือน มีรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบในพื้นที่ 212.5 ล้านบาทต่อเดือน และมีการจ้างงานคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น 10,315 คนต่อเดือน หรือ 11.7 ล้านบาทต่อเดือน

2. ผลลัพธ์ด้านสังคม

เกิดชุมชนนวัตกรรม 808 ชุมชน (ตำบล) ครอบคลุม 44 จังหวัด เทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้กว่า 1,739 นวัตกรรม ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทพื้นที่และสร้างคุณค่าหรือมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดผลกระทบทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ระบบฐานข้อมูลนวัตกรรมชุมชน จำนวน 12,408 คน ระบบจัดการความรู้และรวบรวมผ่านการพัฒนาแบบข้อมูลเทคโนโลยีที่เหมาะสม และระบบจับคู่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านการจัด Appropriate Matching Day 4 ภูมิภาค ข้อมูลทุนวัฒนธรรมกว่า 4,000 ข้อมูล

3. ผลลัพธ์ด้านนโยบาย

การขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผลักดันเป็นนโยบาย “การพัฒนาโดรนเพื่อการเกษตร” หรือ “โดรนคนละครึ่ง” เพื่อเปลี่ยนเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ส่งเสริมให้ครัวเรือนในชนบทและครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ หน่วย บพท.ยังร่วมกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ในการขับเคลื่อนเมืองต้นแบบ Creative ร่วมกับภาคีในพื้นที่ทั้งภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคนโยบาย

โจทย์และเป้าหมายการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย บพท. วางเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและความเข้มแข็งของชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา (Unit Of Analysis) คือ 1) กลุ่มอาชีพ ยกระดับการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานให้เป็นห่วงโซ่คุณค่าที่มีการใช้ทรัพยากร วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่น การสร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น และทรัพยากรทางวัฒนธรรม และ 2) ชุมชน เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นผ่านการพัฒนานวัตกรรมชุมชนและพัฒนาชุมชนนวัตกรรม ด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อยอมรับปรับใช้นวัตกรรมเกิดการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนงานและกรอบการวิจัย

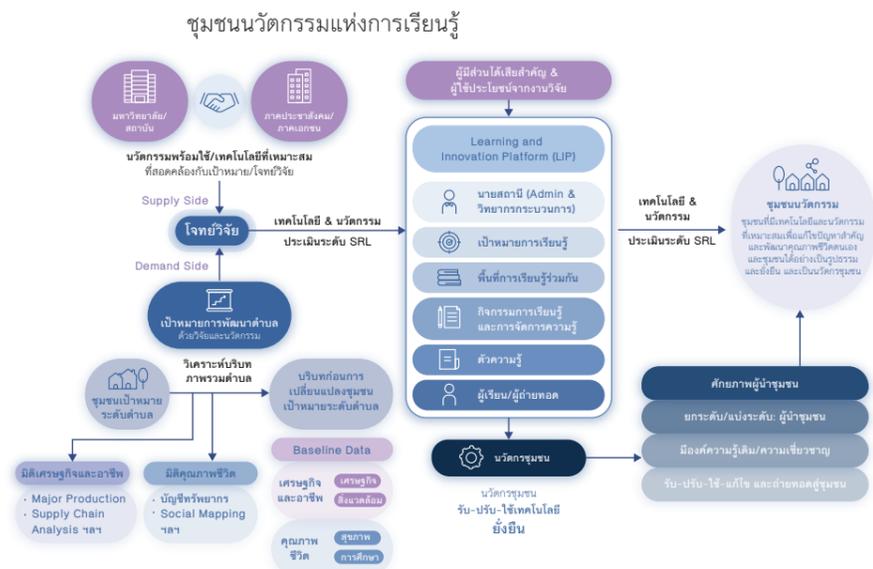
หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มโอกาสและยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ โดยดำเนินตามแผนงานสำคัญตามจุดมุ่งเน้นของนโยบาย (Flagship) 10 (F10) การเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น ประกอบด้วย 1) แผนงานย่อยรายประเด็นนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ 2) แผนงานย่อยรายประเด็น การขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน 3) การพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนวัฒนธรรม (Multi-year)

P11
แผนงานที่ 11
จัดความยากจน
และลดความเหลื่อมล้ำ

แผนงานย่อย F10: การเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

แผนงานย่อยรายประเด็น
ชุมชนนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้

กรอบการวิจัย

ภาพที่ 11 กรอบวิจัย "ชุมชนนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้" ประจำปี 2567

เป้าหมายสำคัญของแผนงานและกรอบการวิจัย

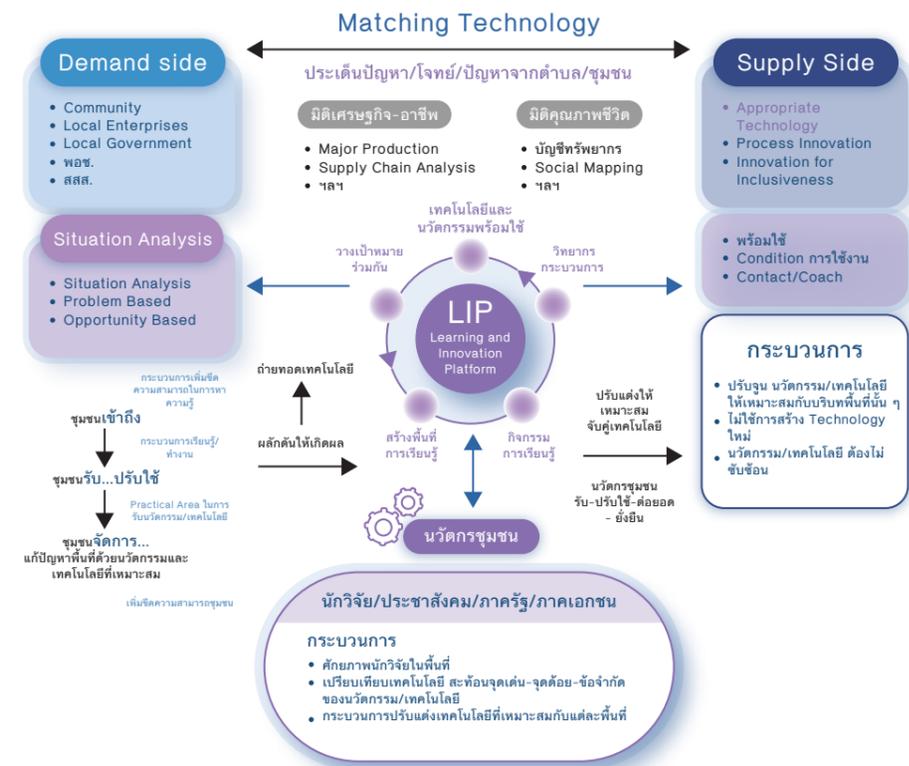
การพัฒนาชุมชนระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม โดยกลไกการพัฒนาพื้นที่ระดับตำบลโดยใช้ Learning and Innovation Platform (LIP) ของชุมชนผ่านการสร้างนวัตกรรมชุมชนเพื่อขับเคลื่อนชุมชนเป้าหมาย ด้วยกระบวนการเครื่องมือ และความรู้ (องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม) นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมาย

แผนงานย่อยรายประเด็นเพื่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ RU :

การขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน

กรอบการวิจัย

การขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และแก้หนี้ครัวเรือน (RU)

ภาพที่ 12 กรอบแนวคิด "การขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567"

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

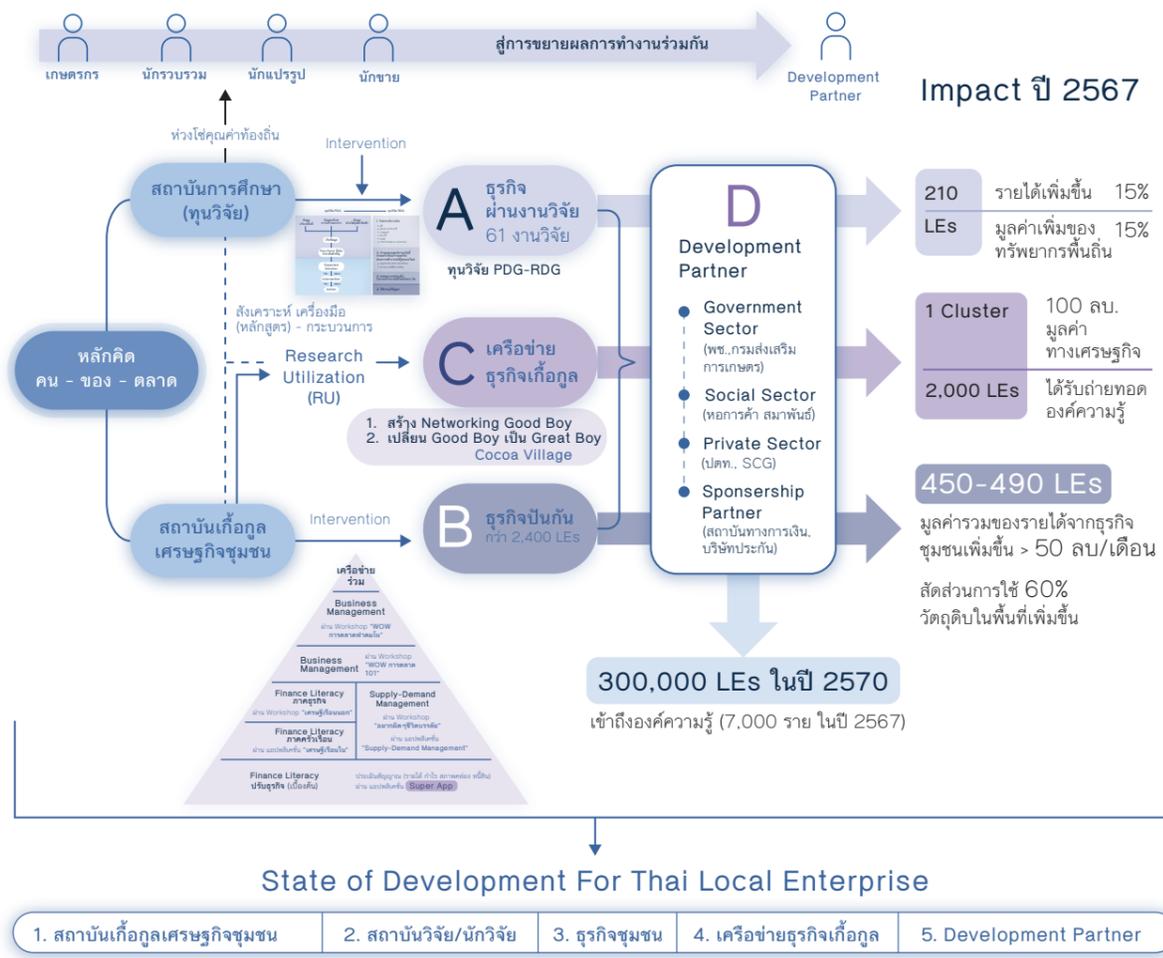
ขยายผลต่อยอดนวัตกรรมพร้อมใช้/เทคโนโลยีที่เหมาะสมจากงานวิจัย ให้กับกลุ่มคนจนฐานราก เกษตรกรรายย่อย กลุ่มอาชีพผู้ประกอบการในพื้นที่ ผ่านการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ Appropriate Learning Process เกิดการเรียนรู้และรับ-ปรับ-ใช้นวัตกรรมพร้อมใช้และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนานวัตกรรมชุมชนให้มีทักษะการจัดการความรู้ เรียนรู้ และรับปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการปัญหาสำคัญในชุมชน หรือการสร้างโอกาสใหม่ในชุมชน/พื้นที่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมถึงรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลง ทั้งในสภาวะปกติและสภาวะวิกฤตให้ฟื้นตัวได้เร็วเมื่อเกิดปัญหา (Resilience)

แผนงานย่อยรายประเด็น

การพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนวัฒนธรรม

กรอบการวิจัย

การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น

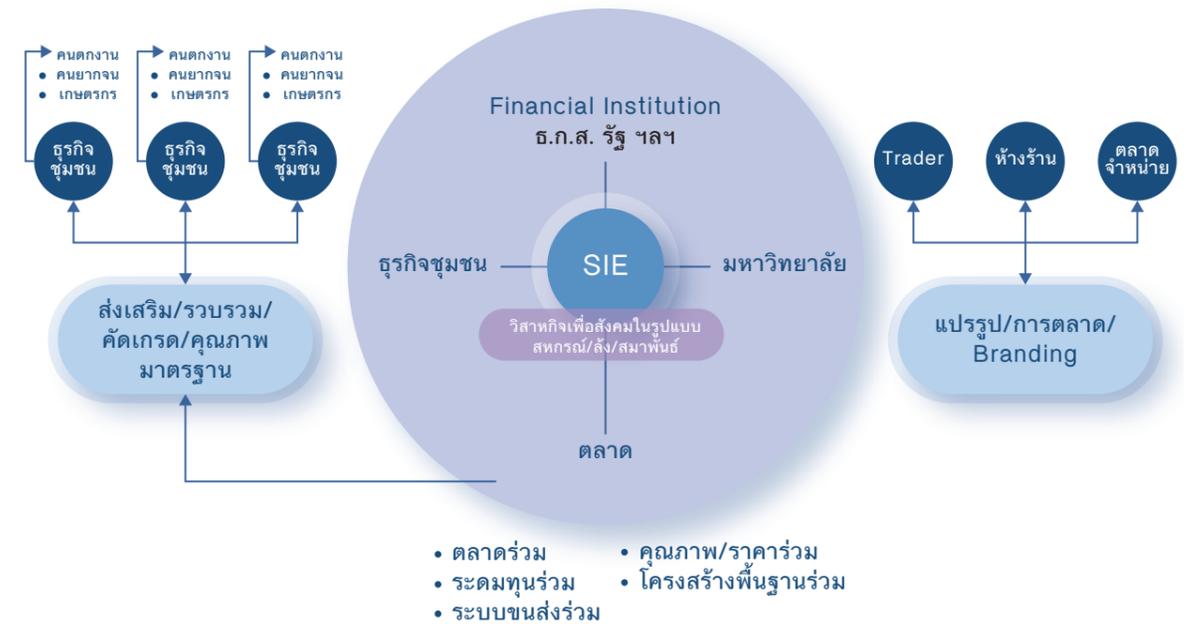
ภาพที่ 13 กรอบวิจัย "การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่"

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

สร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นผ่านการยกระดับสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการยกระดับรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fair Trade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน โดยอาศัยความรู้และการเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการจัดการธุรกิจ ภายใต้การทำงานของสถาบัน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงาน/นักวิจัยชุมชน/ภาคเอกชน/ภาคประชาสังคม ที่มีความสามารถในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเชิงพาณิชย์และเชิงพื้นที่เพื่อตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่ได้ โดยมีเป้าหมายการทำงานแบบต่อเนื่องและขยายผลเพื่อสร้างความยั่งยืนผ่าน 3 กลไกหลักสำคัญ คือ การทำงานร่วมกับนักวิจัยเชิงพื้นที่ การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่โดยตรง และการสร้าง Learning Curve ภายใต้แพลตฟอร์มการทำงานของ "สถาบันเกื้อกูลเศรษฐกิจชุมชน"

กรอบการวิจัย

การพัฒนาและสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่

ภาพที่ 14 กรอบการวิจัย "การพัฒนาและสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่" ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

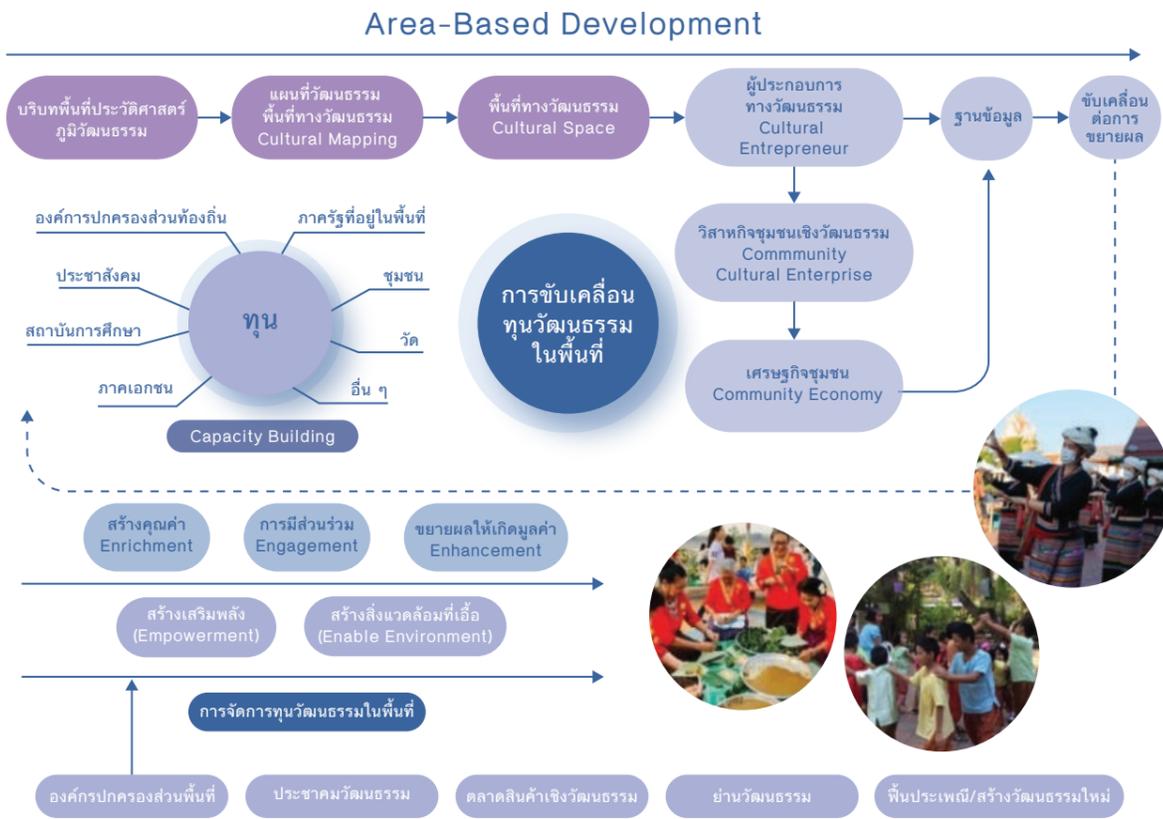
เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

สร้างกลไก Social Integrated Enterprise (SIE) ในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม สหกรณ์สังคม ที่เป็นกลไกกลางในการสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมให้เกิดการจัดการบริหารธุรกิจชุมชนร่วมโดยมุ่งเน้นการจัดการโอกาสและปัญหาพร้อมเชิงเครือข่าย (Cluster Based Problem) ทำให้เกิดการเสริมพลังและสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างข้อต่อต่าง ๆ ในห่วงโซ่คุณค่าที่นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดที่แท้จริงและมีโครงสร้างการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fair Trade) สู่กลุ่มผู้ผลิต ทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างผลกระทบขนาดใหญ่ (Big Impact) ในมิติเศรษฐกิจและมีดีสังคมด้วยกลยุทธ์การสร้างกลไกธุรกิจชุมชนร่วม ภายใต้การทำงานของสถาบัน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงาน/นักวิจัยในพื้นที่ที่มีความสามารถในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเชิงพาณิชย์และเชิงพื้นที่เพื่อตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่

กรอบการวิจัย

การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนึกท้องถิ่น

ภาพที่ 15 กรอบการวิจัย "การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนึกท้องถิ่น" ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

ยกระดับผู้ประกอบการให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและวัฒนธรรมจนสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่คนในท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ยังมีการสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในพื้นที่ไม่ให้เกิดสูญหาย โดยอาศัยการทำงานของหน่วยงานเครือข่ายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำงานกันเป็นเครือข่ายร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยส่งเสริมชุมชนของกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด

หน่วย บพท. แบ่งการทำงานออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา 2) การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านภาคประชาสังคม

ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนในพื้นที่

กรอบการวิจัยที่ 1 ชุมชนนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้

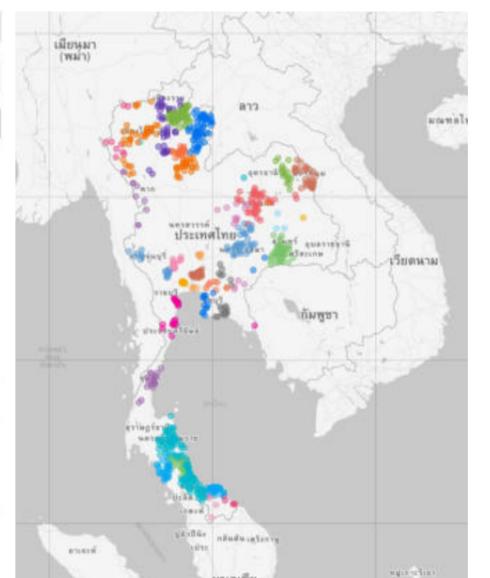
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในการสร้างนวัตกรรมชุมชนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จนสามารถรับและปรับใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้รวมทั้งมีทักษะและความสามารถในการจัดการความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญในชุมชนให้อย่างยั่งยืน รวมทั้งหมด 20 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 48.45 ล้านบาท

จากการดำเนินงานถึงปัจจุบันเกิดผลลัพธ์สำคัญของงานชุมชนนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

- ชุมชนที่มีขีดความสามารถในการเรียนรู้และรับ ปรับใช้นวัตกรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงและจัดการปัญหาในชุมชน ทั้งตัวเองได้อย่างยั่งยืน ผ่านการสร้าง Learning and Innovation Platform
- เกิดชุมชนนวัตกรรม 121 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่ 60 อำเภอ 20 จังหวัด
- เกิดการสร้างนวัตกรรมชุมชนและฐานข้อมูลนวัตกรรมชุมชน ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ จากกระบวนการ Learning and Innovation Platform ซึ่งเป็นแกนนำชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจนสามารถรับและปรับใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้ รวมทั้งมีทักษะและความสามารถในการจัดการความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญในชุมชนได้อย่างยั่งยืน สามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <https://www.icommunity.in.th/>
- เกิดนวัตกรรมชุมชนจำนวน 1,283 คน
- เกิดฐานข้อมูลนวัตกรรมชุมชน
- เกิดเทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมใช้รวมทั้งนวัตกรรมกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชุมชน สร้างคุณค่าหรือมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกิดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เข้าระดับอัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากแก่สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-20
- เกิดเทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมใช้ 119 นวัตกรรม
- เกิดการนำนวัตกรรมเข้าสู่การทำแผนพัฒนาตำบล/ท้องถิ่น ผ่าน Learning and Innovation Platform (LIP)

ข้อมูลโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน "ชุมชนนวัตกรรม" ปี 2563 - 2567

ภาพที่ 16 ผลการดำเนินงาน "ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน" ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2567

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. นวัตกรรมการเลี้ยงผึ้งชันโรงครบวงจร โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

วิสาหกิจชุมชนเกษตรผู้เลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรง หมู่ 8 ตำบลน่าน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากการพบปัญหาในการเก็บน้ำผึ้ง น้ำผึ้งหกและรังทำให้มีหนอนแมลงวัน มด ปลวก เข้าไปภายในรัง ชุมชนมีความต้องการองค์ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงชันโรงอย่างถูกวิธี การแยกขยายรังชันโรง การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากชันโรง รูปแบบกล่องเลี้ยงชันโรงเชิงพาณิชย์และการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่าย มีจำนวนกล่องเลี้ยงชันโรงจำนวนเพิ่มขึ้น 235 กล่อง คิดเป็นมูลค่าขายกล่องพร้อมแม่พันธุ์ เท่ากับ (235 x 1,500 บาท) 352,500 บาท มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมและระดับนวัตกรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้นจากเดิม มีนวัตกรรมระดับ 3 จำนวน 2 คน ระดับ 2 จำนวน 5 คน และ ระดับ 1 จำนวน 3 คน

3. ระบบการผลิตรังไหมคุณภาพสูง โดยทีมวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสมขึ้นไปใช้ประโยชน์ คือ สามารถเพิ่มเปอร์เซ็นต์เปลือกไหมจากเดิม 12 เปอร์เซ็นต์ เป็น 20 เปอร์เซ็นต์ การเลี้ยงไหม 1 แฉก ทำให้ได้รังไหม 10,000 รังไหม ดังนั้นการผลิตรังไหมคุณภาพสูง 1 รอบ ทำให้สามารถได้ความยาวเส้นไหมเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,400,000 เมตร ลดเวลาการผลิตรังไหมจาก 30 วัน เหลือ 23 วัน และต้นทุนการผลิตลดลง เดิม 2,737 บาท เหลือเพียง 2,100 บาท ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ รายได้ของผู้ผลิตผ้าไหมเพิ่มขึ้น 18,666 บาทต่อปี ผลจากการลดระยะเวลาในการผลิตรังไหม ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มรอบการผลิตรังไหมเพิ่มขึ้นจาก 11 รอบต่อปี เป็น 13 รอบต่อปี ผลกระทบด้านอาชีพ ระบบรังไหมคุณภาพสูงสามารถจูงใจให้เกษตรกรรายใหม่ จำนวน 46 คน นำไปสู่ความร่วมมือกับกรมหม่อนไหม เพื่อขยายผลไปยัง 93 กลุ่มเป้าหมายในประเทศไทย

ภาพที่ 17 นวัตกรรมการเลี้ยงผึ้งชันโรงครบวงจรและผลิตภัณฑ์ผึ้งชันโรง

ภาพที่ 19 การผลิตรังไหมคุณภาพสูงด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. เทคโนโลยีการกำจัดขยะอินทรีย์ด้วย BSF และเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ด้วย BSF เพื่อลดต้นทุนอาหารสัตว์ โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการวิจัยนี้สนับสนุนนวัตกรรมไปช่วยในการลดต้นทุนการกำจัดขยะของเทศบาลตำบลเชียงกลาง จังหวัดน่าน ซึ่งสามารถลดต้นทุนในการกำจัดขยะของเทศบาลลง 2,800 บาทต่อเดือน และลดปริมาณขยะมูลฝอยถึง 2.33 ตันต่อเดือน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือก๊าซมีเทน ลดกลิ่นรบกวนจากการย่อยสลายขยะอินทรีย์แบบธรรมชาติ และช่วยลดการเกิดแหล่งสะสมของสัตว์พาหะและเชื้อก่อโรค ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) เป้าหมายที่ 13: Climate Action

ภาพที่ 18 เทคโนโลยีการกำจัดขยะอินทรีย์ด้วย BSF และเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ด้วย BSF เพื่อลดต้นทุนอาหารสัตว์ จังหวัดน่าน

ตัวอย่างนวัตกรรมชุมชนดีเด่น

นายวิวัฒน์ นวลอินทร์
วิสาหกิจชุมชนห้อม จังหวัดแพร่
รางวัลนวัตกรรมชุมชน ระดับดีเยี่ยม

นายวิวัฒน์ นวลอินทร์ มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีและสามารถนำไปประยุกต์นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับชุมชน มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจบริบทและวัฒนธรรมของคนในชุมชน มีศักยภาพในการยื่นข้อเสนอและหาแหล่งทุนจากพื้นที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีผลงานที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ได้แก่ สามารถแก้ปัญหา Pain Point ในการย้อมผ้าห้อมธรรมชาติ โดยใช้เครื่องมือพลาสติกมาทำและพลาสติกมาใช้ในการปรับปรุงเส้นใยธรรมชาติก่อนการย้อมพัฒนากระบวนการย้อมห้อมธรรมชาติและการผลิตห้อมเปียกให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างและขยายเครือข่ายในชุมชน ฯลฯ

ตัวอย่างนวัตกรรมชุมชนดีเด่น

นายอนุชิต ศรีฉัตรใจ
ประธานกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลปงตอน อำเภोज้างหม จังหวัดลำปาง
รางวัลนวัตกรรมชุมชน ระดับดีเด่น

นายอนุชิต ศรีฉัตรใจ มีความสามารถบูรณาการหน่วยงาน เชื่อมกิจกรรม/กระบวนการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อขยายผลส่งเสริมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมบนฐานชุมชนนวัตกรรม โดยมีผลงานที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ได้แก่ ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร “การให้ปุ๋ยร่วมกับระบบน้ำ” เพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยและลดเวลาการทำงาน ต้นแบบผักกาดเขียวปลีไปสู่การปรับใช้ในถั่วพุ่ม ฯลฯ

ภาพที่ 20 นายวิวัฒน์ นวลอินทร์ วิสาหกิจชุมชนห้อม รางวัลนวัตกรรมชุมชน ระดับดีเยี่ยม

ภาพที่ 21 นายอนุชิต ศรีฉัตรใจ ประธานกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลปงตอน รางวัลนวัตกรรมชุมชน ระดับดีเด่น

72
โครงการ
95
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 2 การขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน (RU)

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง และเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง พัฒนาแพลตฟอร์มการขับเคลื่อนขยายผลเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ครัวเรือน รวมโครงการทั้งสิ้น 72 โครงการ 95 ล้านบาท โดยผลการขับเคลื่อนที่ผ่านมาทำให้เกิดผลลัพธ์สำคัญ ดังนี้

1. การเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนวัตกรรมพร้อมใช้ ด้วยการจัดเวที Appropriate Matching Day ซึ่งเป็นเวทีจัดแสดงเทคโนโลยีพร้อมใช้ที่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบท หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งสำเร็จแล้วมีราคาที่เหมาะสม ชาวบ้านเข้าถึงได้ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและจับคู่กันระหว่างเทคโนโลยีพร้อมใช้และกลุ่มชุมชน และเป็นพื้นที่การเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มคนจนฐานราก กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ รวมถึงผู้ประกอบการในพื้นที่
2. ผลการจัด Appropriate Matching Day ทั้ง 4 ภูมิภาค (ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน) เกิดการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้ที่ผ่านการพิสูจน์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้งานจริงมาแล้วจากทั้ง 2 สถาบัน จำนวน 2,316 ผลงาน ซึ่งมีผู้สนใจจากหลากหลายกลุ่มอาชีพ เข้าร่วมงานกว่า 2,393 คน พร้อมทั้งมีการจับคู่เอาเทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้ไปพัฒนาต่อยอดใช้ประโยชน์กว่า 1,492 คู่ โดยมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมจาก 47 มหาวิทยาลัย ร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และวิสาหกิจชุมชนจำนวน 1,207 กลุ่ม ทำให้มีสมาชิกที่ได้รับผลประโยชน์กว่า 19,913 คน อีกทั้งผลความสำเร็จในงานยังสามารถปลักอินเทคโนโลยีพร้อมใช้กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรงโดยไม่ผ่านทุนวิจัยอีกด้วย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจและยินดีที่จะลงทุนซื้อเทคโนโลยีไปใช้เพื่อแก้ปัญหา/สร้างโอกาสของกลุ่ม

3. ระบบการจัดการความรู้ที่รวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีพร้อมใช้กับข้อมูลความต้องการฝั่งชุมชน ซึ่งเป็นเครือข่ายใหญ่ที่ครอบคลุมทั่วประเทศ

4. ระบบจับคู่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมจากสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบ Dialogue ทั้ง Onsite และ Online เพื่อเป็นพื้นที่การเรียนรู้ (Learning Space) ให้กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยได้ร่วมกันคิดค้นและประมวลองค์ความรู้ให้ตรงกับโจทย์ปัญหาและความต้องการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการคัดเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปขยายผลและการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ โดยมีระบบ Coaching และ Ecosystem รวมทั้งออกแบบเครื่องมือสนับสนุนการขยายผลวิจัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้-รับ-ปรับ-ใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย

- ระบบการสร้างการเรียนรู้และวัดผลนวัตกรรมพร้อมใช้ ให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้-รับ-ปรับ-ใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการปัญหาสำคัญในชุมชน หรือการสร้างโอกาสใหม่ในชุมชน/พื้นที่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมถึงรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงทั้งในสภาวะปกติและสภาวะวิกฤตให้ฟื้นตัวได้เร็วเมื่อเกิดปัญหา (Resilience) ด้วยกระบวนการเรียนรู้ (Learning and Innovation Platform: LIP)
- การออกแบบและพัฒนากลไกการถ่ายทอดและบริการเทคโนโลยีสู่ชุมชน โดยร่วมกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยทั้ง 2 เครือข่าย แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ ออกแบบและจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดและบริการเทคโนโลยีสู่ชุมชน จัดตั้งหน่วยธุรกิจ (Business Unit) ในมหาวิทยาลัย ออกแบบและจัดทำความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและเอกชน

ภาพที่ 22 งาน Appropriate Matching Day

ภาพที่ 23 เสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมเวที Appropriate Matching Day 4 ภูมิภาค

20
โครงการ
116
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 3

การพัฒนาขีดความสามารถของ Local Enterprises (วิสาหกิจชุมชน/หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์/Local SME/SE ในระดับพื้นที่) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของ Local Enterprises บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นซึ่งครอบคลุมการจัดกิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาขีดความสามารถการประกอบการ เสริมสร้างทักษะนักวิจัยเชิงพื้นที่ พัฒนาและสร้างแพลตฟอร์ม/เครื่องมือแก้อุปสรรคอุปสรรคอุปสรรค รวบรวมการทำสื่อและชุดความรู้แพลตฟอร์มการพัฒนา Local Enterprise ในประเทศไทย รวมทั้งหมด 20 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 116 ล้านบาท เกิดโครงสร้างการกระจายรายได้สู่กลุ่มต้นน้ำอย่างเป็นรูปธรรมด้วยวัฒนธรรมการค้าที่มีธรรมาภิบาลตามกติการ่วมที่ได้จากการตกลงร่วมกัน ก่อให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่โดยขับเคลื่อนผ่านมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ 42 หน่วยงาน โดยมีกลไกการดูดซับการใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นที่หลากหลาย ครอบคลุมกลุ่มวิสาหกิจเป้าหมาย 1,022 กลุ่มวิสาหกิจ ประกอบด้วยกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์กว่า 10,000-15,000 ราย ก่อให้เกิดการสร้างมูลค่า/คุณค่าเพิ่มสินค้าโดยมูลค่าทรัพยากรในพื้นที่เป้าหมายในห่วงโซ่คุณค่าใหม่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 44.8 และส่งผลกระทบทางสังคมด้วยการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนในธุรกิจ

นราธิวาส

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. โครงการเกาะหัวใจเก็กลู (เกาะปูลาโต๊ะบีซู) จังหวัดนราธิวาส

การขับเคลื่อนการทำงานยกระดับผู้ประกอบการในพื้นที่ด้วยแนวคิดคน-ของ-ตลาด โมเดลที่เป็นการจัดการธุรกิจให้เหมาะสมกับห่วงโซ่คุณค่าในพื้นที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ประกอบการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยมีรายได้เพิ่มขึ้น หนี้สินลดลง และระบบนิเวศที่เอื้อต่อการแปรรูป โดยใช้คุณค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นจากทรัพยากรสัตว์ทะเลนำมาเพิ่มมูลค่าผ่านกระบวนการวิจัยด้วยห่วงโซ่คุณค่าใหม่ โดยดำเนินการวิจัยเพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดในการจัดการต้นน้ำ นอกจากนั้นโครงการวิจัยมีการยกระดับความสามารถการประกอบการของคนในชุมชนเพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจอาหารทะเลแปรรูป ผลการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าใหม่ประมงพื้นบ้าน พบว่า กลุ่มประมงพื้นบ้านมีรายได้เพิ่ม 28,210 บาท คิดเป็นร้อยละ 57 กลุ่มนักรวบรวมสัตว์ทะเลมีรายได้เพิ่ม 84,295 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มนักแปรรูปอาหารทะเลมีรายได้เพิ่ม 169,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มรวบรวมอาหารทะเลแปรรูปมีรายได้เพิ่ม 198,140 บาท และกลุ่มนักขายอาหารทะเลแปรรูปมีรายได้เพิ่ม 223,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 มีจำนวนครัวเรือนที่สามารถลดภาระหนี้สินครัวเรือนตามเป้าหมายอย่างน้อยร้อยละ 5 จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40

กลุ่มประมงพื้นบ้านมี
รายได้เพิ่ม
28,210
บาท

ภาพที่ 24 โครงการเกาะหัวใจเก็กลู (เกาะปูลาโต๊ะบีซู) จังหวัดนราธิวาส

ขอนแก่น

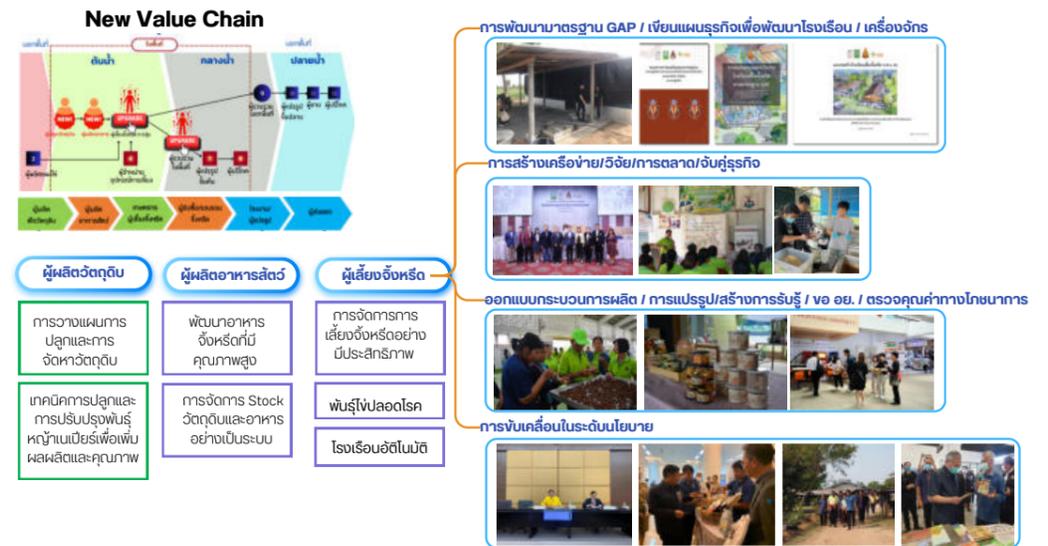
2. โครงการจังหวัด จังหวัดขอนแก่น

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเลี้ยงจิ้งหรีดให้สามารถผลิตอาหารจิ้งหรีดต้นทุนต่ำโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่น แก้ปัญหาที่ราคาอาหารจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์ในแต่ละปีมีราคาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้เลี้ยงหลายรายขาดทุนต้องหยุดเลี้ยง ซึ่งโครงการวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาหน่วยธุรกิจต้นน้ำและกลางน้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ต้นทุนอาหารในการเลี้ยงจิ้งหรีดลดลงจากเดิม 49.68 บาทต่อปอต่อรอบ ลดลงเหลือ 36.03 บาทต่อปอต่อรอบ คิดเป็นร้อยละ 50.11 จากต้นทุนอาหารจิ้งหรีด และพัฒนากระบวนการเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อให้ได้จิ้งหรีดที่มีคุณภาพและมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตจากเดิมเฉลี่ย 12.07 กิโลกรัมต่อปอ เพิ่มเป็นเฉลี่ย 16.15 กิโลกรัมต่อปอ ต้นทุนพันธุ์ไขจิ้งหรีดลดลงจากเดิม 12.24 บาทต่อรอบต่อปอ ลดลงเหลือ 6.12 บาทต่อรอบต่อปอ คิดเป็นร้อยละ 50

พัฒนารูปแบบและกลไกการดำเนินธุรกิจต้นแบบร่วมกันตามห่วงโซ่คุณค่าใหม่ของการเลี้ยงจิ้งหรีด (New Value Chain) เพิ่มข้อต่อผู้ผลิตอาหารสัตว์ในหน่วยธุรกิจต้นน้ำส่งเสริมและยกระดับผู้ประกอบการเลี้ยงจิ้งหรีดที่มีศักยภาพให้เติบโตได้ และปล่อยมือได้ โดยรายได้จากการเลี้ยงจิ้งหรีดเพิ่มขึ้น จากเดิมมีรายได้ร้อยละ 15.76 ของต้นทุนการเลี้ยง เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้ร้อยละ 23.20 ของต้นทุนการเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 47.2

รายได้จากการเลี้ยง
จิ้งหรีดเพิ่มขึ้นจาก
ร้อยละ
15.76
เพิ่มขึ้นเป็น
ร้อยละ
23.20

ภาพที่ 25 การดำเนินกิจกรรมของโครงการวิจัย โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. โครงการธุรกิจปันกัน 1-4

การขับเคลื่อนการทำงานผ่านผู้ประกอบการโดยตรง ทำงานร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่ 3,650 ธุรกิจชุมชน ครอบคลุม 5 ภูมิภาคของประเทศไทย โดยสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มใหม่เพื่อยกระดับผู้ประกอบการในพื้นที่ ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรโครงการ ธุรกิจปันกันรวมทั้งสิ้น 10 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น WOW การตลาด 101 กระเป๋าดังค์ครัวเรือน “เก็กลู ซูเปอร์แอป” กระเป๋าดังค์ธุรกิจ “เก็กลู ซูเปอร์แอป” การจัดการผลิต “สมุดบันทึกการผลิต” เก็กลู ซูเปอร์แอป การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ เป็นต้น ทำให้เกิดการพัฒนาระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการ LE ก่อให้เกิดรายได้รวมของธุรกิจชุมชนที่ผ่านกระบวนการสร้างการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ 224.2 ล้านบาทต่อเดือน ผ่านการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ 1,377 ตันต่อเดือน หรือมีรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบในพื้นที่ 212.5 ล้านบาทต่อเดือน และมีกรจ้างงานคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น 10,315 คนต่อเดือน หรือ 11.7 ล้านบาทต่อเดือน

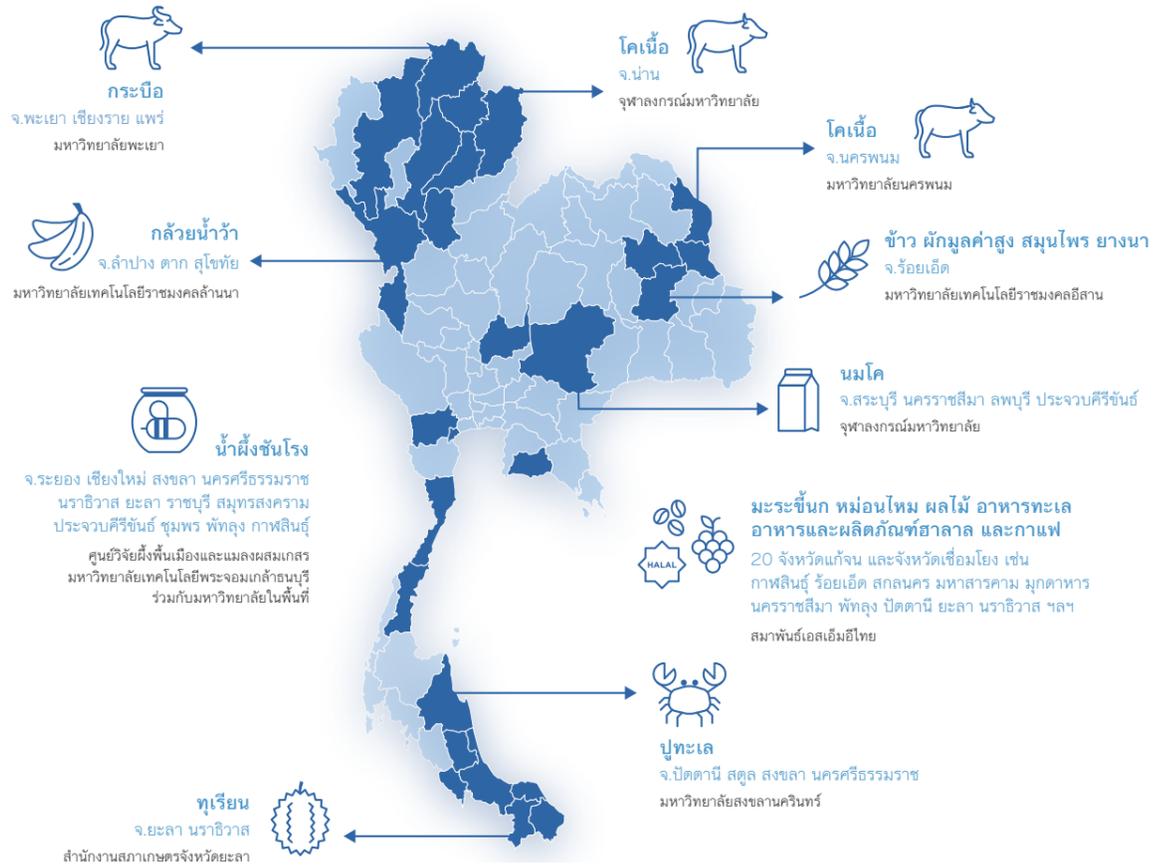
ทำงานร่วมกับผู้
ประกอบการในพื้นที่
3,650
ธุรกิจชุมชน
ครอบคลุม
5
ภูมิภาคของประเทศไทย

นอกจากนี้ หน่วย บพท. ยังขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานเชิงนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนธนาคาร (Bank Agent) รวมถึง Private Sector ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) อาทิ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่ม ปตท. กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน

9 โครงการ
66.53 ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 4 การพัฒนาและสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วม เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ เกิดกลไก Social Intergrated Enterprise (SIE) ในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม สหกรณ์ สังคมชน 10 กลไก ที่มีมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วม รวมทั้งหมด 9 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 66.53 ล้านบาท

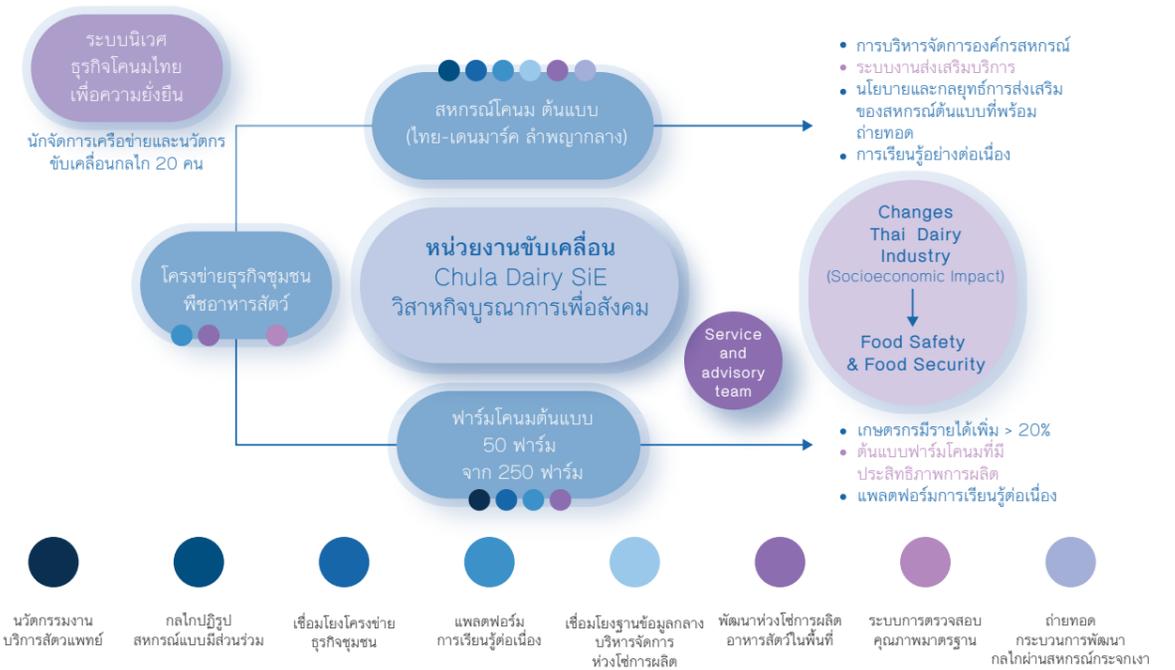
ภาพที่ 26 การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วม 10 กลไก

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. Chula Dairy Social Integrated Enterprise (CD-SIE)

โดยทีมวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

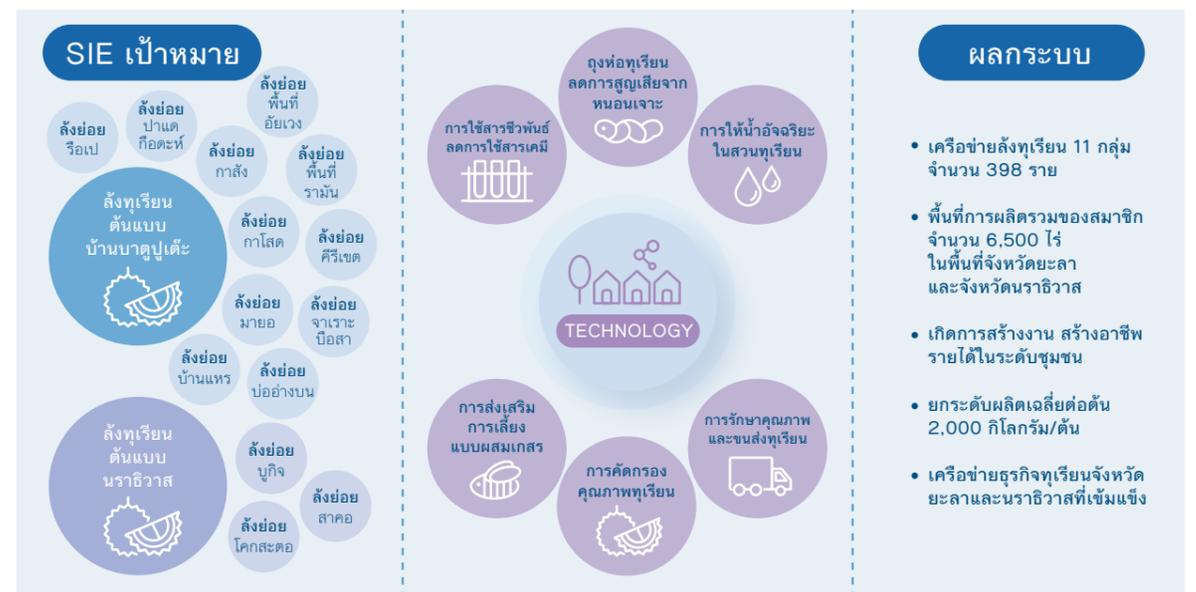
ร่วมออกแบบและพัฒนาโมเดลที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร เชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและรายได้ของเกษตรกร รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศธุรกิจโคนม ผ่านการวิจัยและพัฒนาในหลายมิติ โดยให้กลไกการสร้างต้นแบบฟาร์มที่มีประสิทธิภาพการผลิตที่ดีและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืนและขยายผลไปยังสหกรณ์อื่น ๆ ทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมไทยให้มีความยั่งยืน ทั้งในด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร อีกทั้งยังตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 27 Chula Dairy Social Integrated Enterprise (CD-SIE)

2. ลังทุเรียนสู่เครือข่ายธุรกิจในพื้นที่ยะลาและจังหวัดนราธิวาส

โครงการได้นำชุดความรู้จากงานวิจัยตลอดจนกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทพื้นที่เข้าไปสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทุเรียนในจังหวัดชายแดนใต้ควบคู่ไปกับการเสริมพลังให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนรวมกลุ่มกันในลักษณะเครือข่ายเป็นวิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงกับกลไกรัฐ และกลไกธุรกิจ ที่สำคัญการพัฒนายังนำมาประยุกต์เข้ากับหลักศาสนา จากจุดเริ่มต้นที่มีสมาชิกแค่ 5 คน ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งสิ้น 398 ราย ใน 11 ชุมชน ชุมชนละ 20 เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ในจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอธารโต อำเภอเบตง อำเภอบันนังสตา อำเภอกรงปินัง อำเภอรามัน และครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอริโอเสาะ อำเภอศรีสาคร อำเภอเจาะไอร้อง ซึ่งมีพื้นที่ปลูกรวมกัน 6,000 ไร่ คาดว่าในปี 2567 เกษตรกรในกลุ่มจะมีผลผลิต 5 พันตัน มูลค่า 750 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2565 ถึงร้อยละ 43 และวางแผนที่จะขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก คิดเป็นพื้นที่ 4,000 ไร่ ในปี 2570

ภาพที่ 28 เป้าหมายลังย้อยสู่เครือข่ายธุรกิจในจังหวัดยะลาและนราธิวาส

ภาพที่ 29 เครือข่ายธุรกิจสิ่งทอเรียนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส

19
โครงการ
50
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 5 การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน และสำนึกท้องถิ่น

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษาจำนวนรวมทั้งสิ้น 19 โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 50 ล้านบาท โดยมีผลการขับเคลื่อนตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

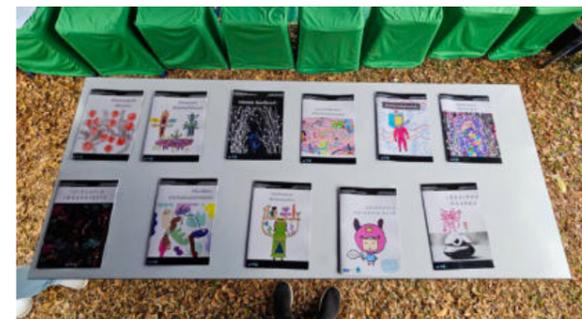
- การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา: เกิดการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม 16 จังหวัด เกิดพื้นที่วัฒนธรรม 10 แห่ง เกิดผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรม 1,031 ราย สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเชิงวัฒนธรรมได้ 196 รายการ
- การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านภาคประชาสังคม: มีการดำเนินการพื้นที่ 4 เมืองวัฒนธรรม 44 ย่าน ครอบคลุม 16 พื้นที่/จังหวัด โดยมีการจัดกิจกรรมตลาดมากกว่า 1,321 ครั้ง สร้างรายได้มากกว่า 819,902,531 บาท
- เกิดการพัฒนาาระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรมเป็นระบบฐานข้อมูลด้านวัฒนธรรม และแผนที่วัฒนธรรมของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนึกท้องถิ่นให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ปัจจุบันได้มีการรวบรวมข้อมูลทุนวัฒนธรรมกว่า 4,800 ข้อมูล

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. โครงการภูมิทัศน์ของตำนาน จังหวัดเชียงราย โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

โครงการวิจัยเรื่อง 'ภูมิทัศน์ของตำนาน: การขับเคลื่อนระบบนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่แอ่งเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย' ได้ศึกษาพื้นที่วัฒนธรรมแอ่งเชียงใหม่ นำไปสู่การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรม โดยจากการดำเนินงานของโครงการวิจัย ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เวียงหนองแสนวิเศษ 11 เล่มใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนประวัติศาสตร์ชุมชน นอกจากนี้ โครงการภูมิทัศน์ของตำนานฯ ใช้ Art Toys เป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราวจากวัฒนธรรมและตำนานพื้นบ้าน ในด้านการประเมินผลตอบแทนสังคม (SROI) ของโครงการภูมิทัศน์ของตำนานฯ มีผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนเท่ากับ 1: 3.96 อีกทั้งได้รับรางวัล Silver Award ในงาน Thailand Research Expo 2024

ภาพที่ 30 ตัวอย่างกิจกรรมและข้อมูลทุนทางวัฒนธรรม "ภูมิทัศน์ของตำนาน"

2. โครงการอุทยานวัฒนธรรมปัตตานี

โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

โครงการวิจัยเรื่อง 'การขับเคลื่อนอุทยานวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาชุมชนทุนทางวัฒนธรรมปัตตานี' ดำเนินการสร้างร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถผู้ประกอบการทางวัฒนธรรม (Cultural Entrepreneur) และพัฒนาไปสู่ชุมชนทุนทางวัฒนธรรม (Community of Cultural Capital) ที่เข้มแข็งและก่อให้เกิดวิสาหกิจวัฒนธรรม โดยเน้นทุนวัฒนธรรมด้านผ้าในพื้นที่ จึงได้พัฒนาผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชน 12 แห่ง พร้อมการจัดจำหน่ายภายใต้การดำเนินงานของสถาบันออกแบบแฟชั่น PATANISTA Academy ที่ได้ขับเคลื่อนสร้างเครือข่าย Pattani Creative Economy Cluster

ภาพที่ 31 ตัวอย่างกิจกรรมและข้อมูลทุนทางวัฒนธรรม "อุทยานวัฒนธรรมปัตตานี"

3. 'ตลาดชุมชนทางทุ่งสง' อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เกิดการเปิดพื้นที่ศิลปวัฒนธรรมชุมชนด้วยวิถีชุมชน เป็นตลาดที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าทางวัฒนธรรมของภาคใต้ ผู้ค้าโดยคนทุ่งสง 100% โดยมีกติกาประชาคมร่วมกัน ปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 311 ครั้ง (ข้อมูล ณ 15 กันยายน 2567) มีผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมมากกว่า 231 ราย เกิดการสร้างรายได้มากกว่า 164,138,385 บาท สะท้อนให้เห็นว่ารายได้จากการจัดกิจกรรมมีผลต่อความเป็นอยู่ของชุมชนในระดับมากพอสมควร โดยสามารถนารายได้ดังกล่าวไปเป็นค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา สุขภาพ ชำระหนี้หรือค่าใช้จ่ายทั่วไปได้

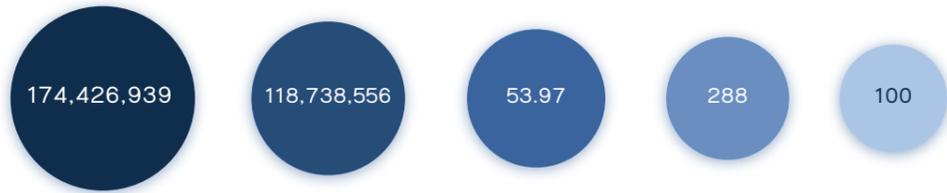
ภาพที่ 32 รายได้ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมพื้นที่ย่านเศรษฐกิจบนฐานทุนทางวัฒนธรรม "ตลาดชุมชนทางทุ่งสง"

4. การพัฒนาภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

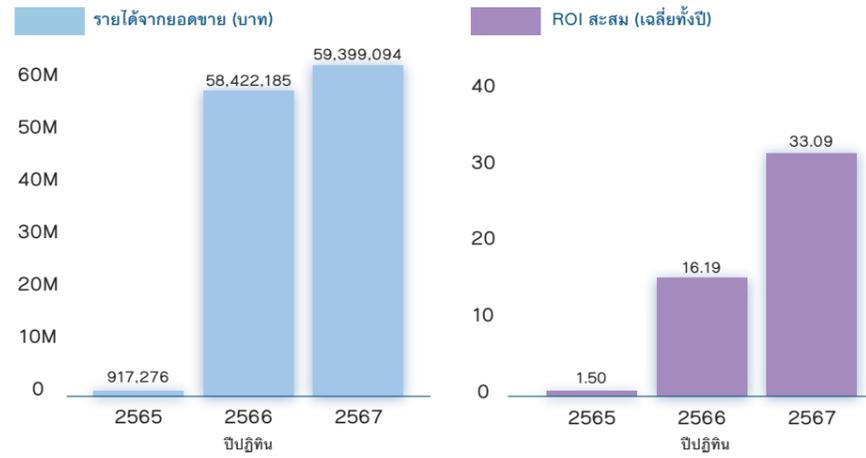
การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน เน้นการเชิดชูอัตลักษณ์พื้นถิ่นผ่านทุนทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านอาหารพื้นถิ่น ด้านศิลปวัฒนธรรมสิ่งปลูกสร้าง ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านและการแสดงร่วมสมัย ด้านเครื่องแต่งกายผ้าย้อมและผ้าทอเพื่อแสดงอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และกระตุ้นเศรษฐกิจการค้าของจังหวัดลำปาง โดยเริ่มการจัดกิจกรรมเปิดพื้นที่วัฒนธรรมชุมชนครั้งแรก เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2565 โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเปิดพื้นที่วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2567 รวมทั้งหมด 288 ครั้ง (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567) สามารถสร้างเม็ดเงินที่กระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน (ซึ่งได้จากยอดขายทางตรง ห่วงโซ่การผลิต และรายได้จากการจ้างงานที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินในชุมชน) ได้กว่า 174,426,939 บาท โดยเป็นรายได้จากยอดขายตรงจากผู้ประกอบการกว่า 118,738,556 บาท ซึ่งรายได้จากการจัดกิจกรรมครั้งแรกอยู่ที่ 179,077 บาท และเพิ่มขึ้นเป็น 593,247 บาทในกิจกรรมครั้งสุดท้าย แสดงให้เห็นว่ารายได้จากกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีแนวโน้มเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ชุมชนหมุนเวียนให้กับพื้นที่สร้างการจ้างงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของตลาดในสินค้าให้กับชุมชนภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบของพื้นที่ย่าน

เม็ดเงินที่กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน (บาท) รายได้จากยอดขาย (บาท) ผลตอบแทนทุนภาครัฐสะสม (Public ROI) จำนวนครั้งที่จัด จำนวนร้านค้า (เฉลี่ยทุกปี)

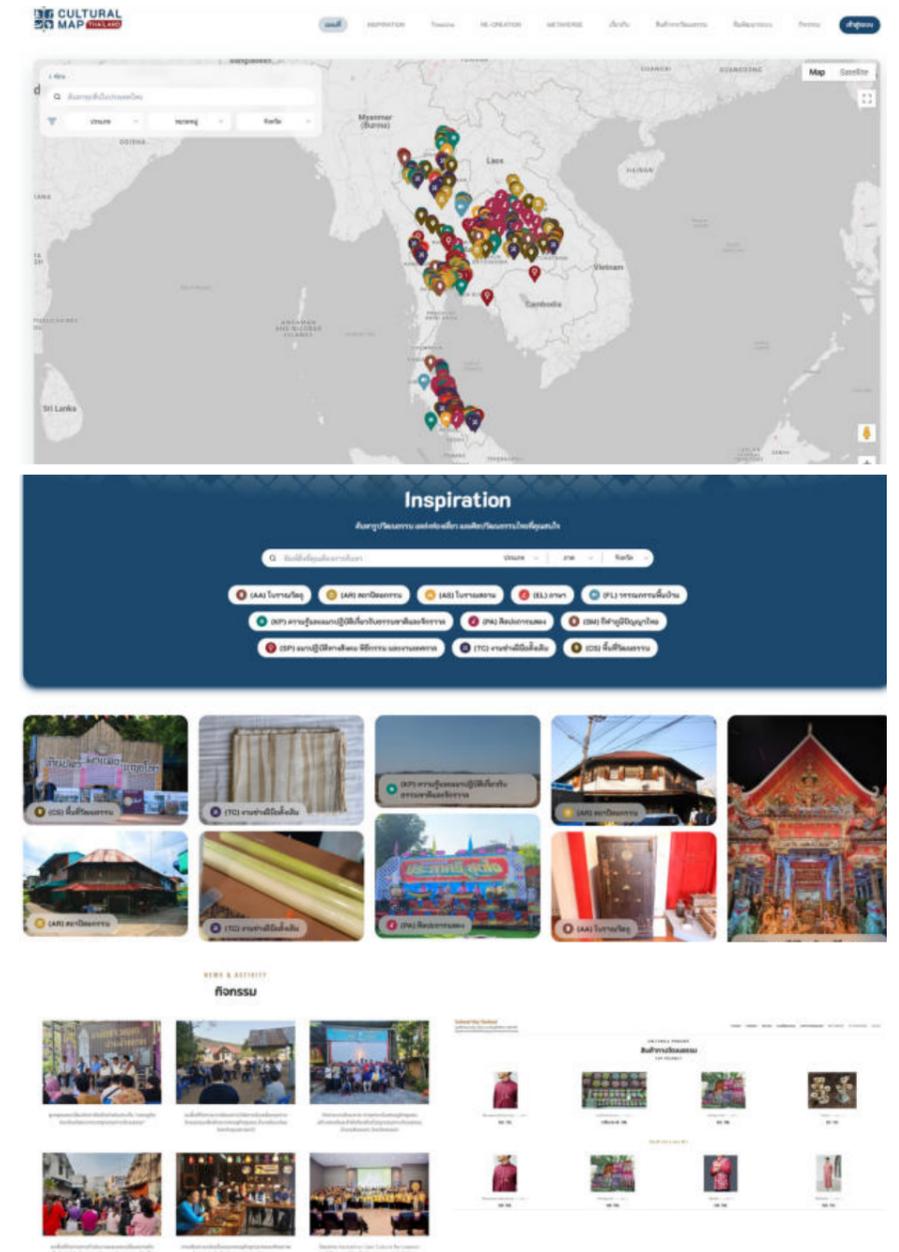
วันที่จัดกิจกรรมวันแรก	11/10/2565	วันที่จัดกิจกรรมวันสุดท้าย	29/09/2567
รายได้วันแรก (บาท/ครั้ง)	179,077	รายได้วันสุดท้าย (บาท/ครั้ง)	593,247

ภาพที่ 33 รายได้จากการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ข้อมูลทุนวัฒนธรรมกว่า 4,000 ข้อมูล

นอกจากนี้แล้ว หน่วย บพท. ได้พัฒนาระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรม เป็นระบบฐานข้อมูลด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรมของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนักท้องถิ่นให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และเพื่อใช้สำหรับการพัฒนาพื้นที่วัฒนธรรม และการพัฒนาเมือง รวมถึงประกอบการพัฒนาวิสาหกิจวัฒนธรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจฐานวัฒนธรรม ปัจจุบันได้มีการรวบรวมข้อมูลทุนวัฒนธรรมกว่า 4,000 ข้อมูล อาทิ โบราณวัตถุ 204 ชิ้น โบราณสถาน 328 ที่ พื้นที่วัฒนธรรม 367 พื้นที่ วรรณกรรมพื้นบ้าน 106 วรรณกรรม สถาปัตยกรรม 925 แห่ง

ภาพที่ 34 ระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรม ที่มา: <https://culturalmapthailand.info/map>

ซึ่งจะมีการทำความร่วมมือเชื่อมโยงระบบฐานด้านวัฒนธรรมกับสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของรัฐบาล (Soft Power) ด้วยแนวคิดสร้างมูลค่ารายได้จากฐานวัฒนธรรมอีกด้วย ปัจจุบันอยู่ระหว่างหาหรือความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ในการขับเคลื่อนเมืองต้นแบบ Creative City ร่วมกับภาคในพื้นที่ทั้งภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่

3

การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้

ภาพรวมผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2566

หน่วย บพท. สนับสนุนงานวิจัยภายใต้แผนงานการพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้ตาม “กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจและสังคม” (Strategic Growth Pole Development) ผ่านกลไกการพัฒนาเมือง 4 ด้าน ได้แก่ 1) กลไกด้านการพัฒนาความร่วมมือทางสังคมของเมือง (Urban Collaboration and Institution Arrangement) 2) กลไกด้านการพัฒนาข้อมูลและองค์ความรู้ของเมือง (Urban Open Data and Knowledge Management) 3) กลไกการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินและการจัดการทุนของเมือง (Urban Financial Institution and Instrument) และ 4) กลไกด้านนโยบายและแผนพัฒนาของเมือง (Urban Policy and Planning) ซึ่งนำไปสู่การผลักดันให้เกิดการลงทุนของเมือง (Investment Scheme) เกิดการบริหารจัดการเมืองที่มีความสามารถทางการแข่งขัน เกิดระบบการจ้างงาน ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลไปยังการเติบโตของเมืองอย่างยั่งยืน ผ่านกลไกการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่เป็นรูปธรรมและการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1. การขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง

เกิดกลไกในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่จำนวน 62 กลไก เกิดพื้นที่ต้นแบบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียวและห่วงโซ่อุปทาน จำนวน 9 พื้นที่ เกิดแนวทางการลงทุนระดับพื้นที่ จำนวน 5 พื้นที่ เกิดการพัฒนาชุดความรู้และข้อมูลเปิดด้านการพัฒนาเมือง โดยมีข้อมูลเมือง (Data Catalogue) ที่จะเป็นข้อมูลเปิด (Open Data) เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเมืองจำนวน 43 ฐานข้อมูล เกิดองค์ความรู้/บทเรียน/คู่มือ/หลักสูตร ในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ จำนวน 16 ชุด เกิดนวัตกรรมในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ จำนวน 36 เครื่องมือ การจัดตั้งคณะกรรมการกฎบัตรแห่งชาติ หรือ Charter เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันของสังคม (Social Collaboration) การจัดตั้งกิจการพัฒนาเมือง ตั้งแต่ปี 2561 จนถึงปัจจุบัน เกิดบริษัทพัฒนาเมืองจำนวน 20 แห่ง เกิดเครือข่ายความร่วมมือนักพัฒนาเมืองจำนวน 2 ระดับ ทั้งความร่วมมือระดับประเทศและความร่วมมือระดับนานาชาติ เกิดเครือข่ายร่วมทำงานเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เกิดเครือข่ายเมืองน่าอยู่ที่ชาญฉลาด (Livable Smart City Allegiance) การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับสมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและฐานข้อมูล และส่งเสริมวิจัยด้านการพัฒนาเมืองและท้องถิ่น

2. การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เกิดกลไกความร่วมมือในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด จำนวน 12 กลไก เกิดนวัตกรรมเชิงระบบจำนวน 9 นวัตกรรม และนวัตกรรมการเรียนรู้จำนวน 10 นวัตกรรม ผลสังเคราะห์บทเรียนและข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่/จังหวัดจำนวน 7 เรื่อง

3. การพัฒนาและยกระดับ ‘เมืองแห่งการเรียนรู้’ (Learning City)

เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เกิดนิเวศการเรียนรู้ของเมือง (City Learning Ecology) ได้แก่ พื้นที่ต้นแบบของการเรียนรู้ จำนวน 13 พื้นที่ องค์ความรู้จากการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 50 ฐานข้อมูล กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เกิดนักจัดการการเรียนรู้ในเมือง (City Learning Administrator) จำนวน 560 คน ผลสังเคราะห์บทเรียนและข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่จำนวน 18 นโยบาย มีผู้ได้รับผลประโยชน์จากกลไกการพัฒนาเมืองในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคม ไม่น้อยกว่า 3,400 คน

4. การพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจของประเทศไทย

ยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่เมืองชายแดนด้วยกลไกความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยมีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 13 พื้นที่ การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นการยกระดับระเบียงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจทั้ง 4 ภาค

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- 1 ส่งเสริมแผนพัฒนาท้องถิ่นภาคประชาชน “Local-Oriented Development Plan”**
การพัฒนาโดยท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง กลไกหลักที่สำคัญของการพัฒนาเมืองคือ “กลไกท้องถิ่น (Local)” ซึ่งหมายถึง การเสริมสร้างความสามารถและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการพัฒนาพื้นที่ (Local Authorities Upgrading Toward Area Development) ประชาสังคมในท้องถิ่น (Civil Society at Local) เอกชนในพื้นที่ (Local Investors) และภาคความรู้หรือปราชญ์ในพื้นที่ (Local Knowledge Institute) เช่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ โดยมุ่งสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นภาคประชาชน จากพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Deliberative Space) จะนำไปสู่เป้าหมาย แผนร่วม การทำงานและลงทุนร่วมในที่สุด เพื่อส่งเสริมรากฐานการจัดการท้องถิ่นและเรียนรู้เรื่องในพื้นที่ และเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลความต้องการของประชาชนสู่แผนงบประมาณของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น
- 2 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนระดับพื้นที่ “Local Development Fund” ที่หลากหลาย**
โดยงบประมาณจากภาครัฐ พร้อมกับภาคประชาชนรวมกัน เพื่อให้เกิดการร่วมมือที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ ที่จะแก้ปัญหาเมืองในปัจจุบันและสร้างโอกาสในอนาคต โดยเปิดโอกาสให้ภาคท้องถิ่นจัดการตนเอง โดยภาครัฐลงไปหนุนเสริม และให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จและผิดพลาดได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ (Civic Crowd Funding)
- 3 ส่งเสริมกระบวนการรัฐร่วมเอกชนขนาดเล็กสำหรับท้องถิ่น “Micro Public Private Partnership in Local Level”**
โดยปรับปรุงระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานและลงทุนร่วมระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อเพิ่มศักยภาพการให้บริการประชาชน เช่น การจัดตั้งวิสาหกิจเทศบาล สหการ
- 4 ยกระดับการประยุกต์ตัวชี้วัดทางยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกันระหว่างตัวชี้วัดการพัฒนาท้องถิ่นกับยุทธศาสตร์ชาติ**
โดยเฉพาะตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ที่ยั่งยืน (Smart Livable City Indexes) ที่มาจากงานวิจัยและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานหรือภาคีต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
- 5 การยกระดับและส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมด้านการพัฒนาเมือง (Social Enterprise in City Development)**
ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อจะเป็นตัวแทนที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยที่จะใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีใหม่ รวมถึงฐานทุนเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ นำมาพัฒนาเมืองและท้องถิ่น
- 6 ยกระดับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
ให้สมดุลและเหมาะสมมากขึ้น ระหว่างประสิทธิภาพและการตรวจสอบ อาทิ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและประชาสังคมต่อการพัฒนาโครงการ การประเมินผลคุณค่าหรือผลกระทบ ต่อสังคม การยกระดับกระบวนการธรรมาภิบาล การเพิ่มความยืดหยุ่นต่อขอบเขตหน้าที่การทำงาน ให้เหมาะสมและทันสมัย ให้สิทธิประชาชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมในพื้นที่ เป็นผู้รับจ้างในพื้นที่ เพื่อกระตุ้นกลไกอุตสาหกรรมของท้องถิ่น

- 7 เร่งรัดกระบวนการใช้ข้อมูลและสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยดิจิทัลเทคโนโลยีต่อท้องถิ่น “Digital Transformation to Data Driven City”**
ซึ่งมีความจำเป็นต้องยกระดับขีดความสามารถของภาคีต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Transformation Process: DTP) อย่างเร่งด่วน เพื่อจะใช้ข้อมูลที่มีอยู่ของเมือง ในการยกระดับการตัดสินใจของภาคีต่าง ๆ ตั้งแต่การทำแผนการพัฒนาและการลงทุน การทำธุรกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิตต่าง ๆ
- 8 ส่งเสริมการให้คุณค่าทางสังคมต่อพลเมืองที่กำประโยชน์สาธารณะ “Reward Based System and Social Changes”**
การใช้ระบบการให้คุณ เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเชิงบวก ที่จะยกระดับสู่ความเป็นพลเมืองที่ตื่นตัว (Active Citizen) บนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ อาทิเช่น การให้คุณค่าทางสังคมแบบต่าง ๆ (Social Scoring) การประกวด การเชิดชูพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการทำงานสาธารณะแบบต่าง ๆ ที่เป็นธรรมและเหมาะสมในมิติต่าง ๆ เช่น ทางสิ่งแวดล้อม ทางวัฒนธรรม และทางสังคม
- 9 การยกระดับความเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of Belonging)**
ผ่านการระดมทุนของประชาชน ต่อระบบการให้บริการของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษา การเรียนรู้ การรักษา เป็นต้น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรียนรู้อนาคตร่วมกันของคนในเมือง เพื่อสร้างรากและคุณค่าร่วมกัน (Historical Base Foresight) ที่มีความฝันและเป้าหมายของเมืองน่าอยู่ที่ยั่งยืนไปด้วยกัน
- 10 ส่งเสริมการสร้างคลังข้อมูลและความรู้เปิดของท้องถิ่น**
การสร้างและจัดเก็บความรู้และเทคโนโลยีของท้องถิ่น (Local Knowledge and Technology Bank) อย่างเป็นระบบ ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ เปิดมุมมองและยกระดับวิทยาศาสตร์และวิทยาการของพื้นที่ (Open Learning and Open Science) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

โจทย์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย บพท. มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่น่าอยู่ (Livable City) ลดความเหลื่อมล้ำและกระจายศูนย์กลางความเจริญ เพื่อทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และนำไปสู่การเติบโตของเมืองอย่างยั่งยืน โดยมีเครื่องมือสำคัญสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (Engine of Growth) ที่จะยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำและความยากจนระดับภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับของสากล

แผนงานและกรอบการวิจัย

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมภายใต้แผนงานที่ 13 (P13) พัฒนาเมืองนำอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ทุกภูมิภาค โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) แผนงานย่อย N21 พัฒนาเมืองนำอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น 2) แผนงานย่อย N22 พัฒนาเมืองชายแดนและพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และ 3) แผนงานย่อย N23 พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและเมือง แห่งการเรียนรู้ (Learning City)

P13 แผนงานที่ 13 พัฒนาเมืองนำอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการ พัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น

▶▶ แผนงานย่อย N21: พัฒนาเมืองนำอยู่ ที่เชื่อมโยงกับ การพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น

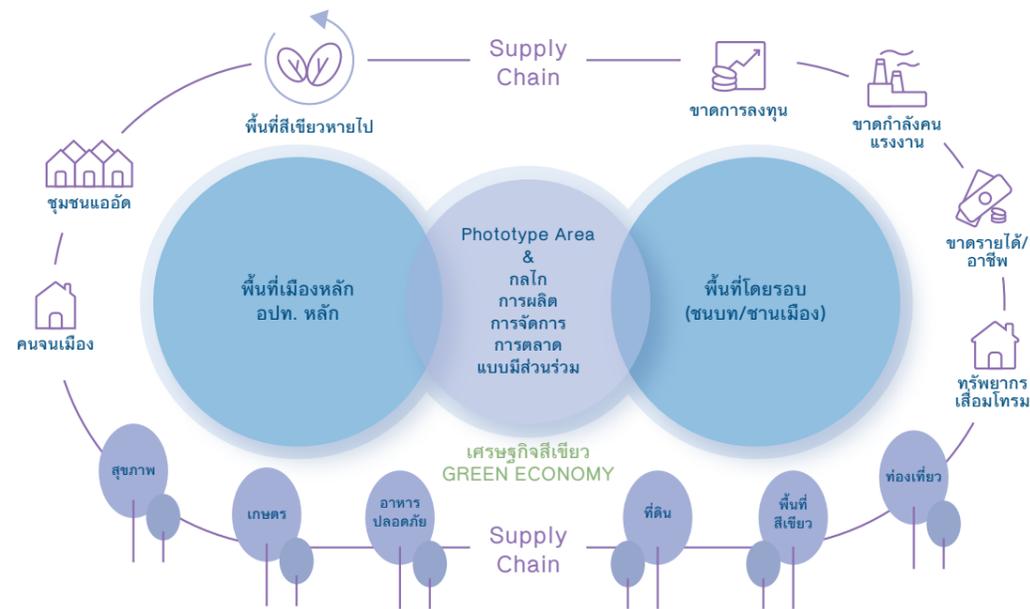
แผนงานย่อยรายประเด็น

การพัฒนาเมืองนำอยู่อัจฉริยะเพื่อกระจายศูนย์กลางความเจริญ

กรอบการวิจัย

การพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

เป้าหมาย : ยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในการพัฒนาเมืองและพื้นที่โดยรอบ

ภาพที่ 35 เป้าหมาย : ยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในการพัฒนาเมืองและพื้นที่โดยรอบ

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

พัฒนาและยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบ นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) นำไปสู่การสร้างกลุ่มเศรษฐกิจระดับพื้นที่ (Economic Cluster) ของเมืองและพื้นที่โดยรอบให้เกิดความยั่งยืนด้วยข้อมูล องค์กรความรู้ กลไก กระบวนการ และความร่วมมือในการบริหารจัดการเมืองให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีความสามารถทางการแข่งขัน บนฐานการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เกิดการจ้างงาน ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรอบการวิจัย

การจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับทุกคน (Housing for All)

ภาพที่ 36 การจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับทุกคน (Housing for All)

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

พัฒนาตัวแบบและผลิตภัณฑ์นโยบาย มาตรการ และกลไกในการจัดการที่อยู่อาศัยในเขตเมืองและ ปริมณฑลให้เกิดความยั่งยืน ด้วยข้อมูล องค์กรความรู้ กลไก กระบวนการ และความร่วมมือในการ บริหารจัดการเมืองให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีความสามารถทางการแข่งขัน บนฐาน การผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรอบการวิจัย

โปรแกรมบ่มเพาะและเร่งรัดกระบวนการเพื่อมุ่งสู่เมืองนำอยู่อย่างชาญฉลาด (CIAP)

ภาพที่ 37 กรอบแนวคิดโปรแกรมบ่มเพาะและเร่งรัดกระบวนการเพื่อมุ่งสู่เมืองนำอยู่อย่างชาญฉลาด

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

มุ่งเน้น การจัดการ City Solution เพื่อให้เมืองสามารถเลือกประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เป็นคำตอบ สำหรับการแก้ปัญหาตามลักษณะเฉพาะของแต่ละเมืองได้ เพื่อก้าวสู่การเป็นเมืองนำอยู่ (Livable City) และเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

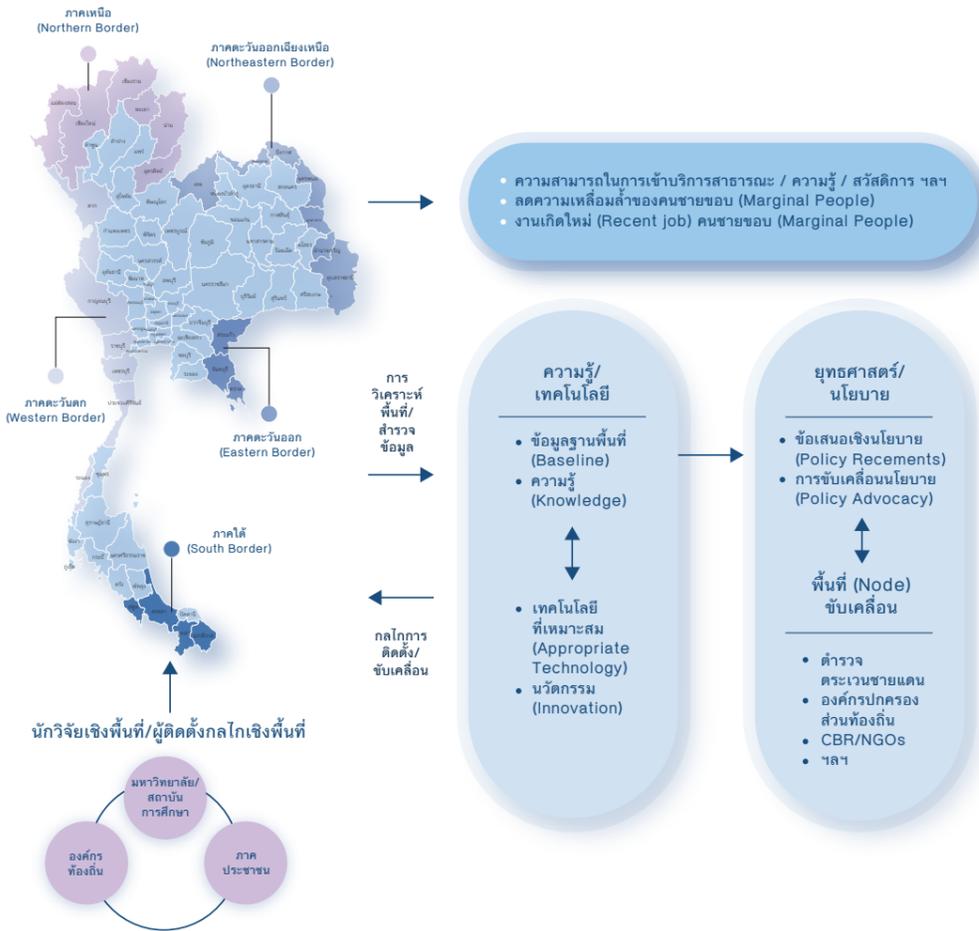
แผนงานย่อย N22: พัฒนาเมืองชายแดน และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

2.1 แผนงานย่อยรายประเด็น

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษและยกระดับความมั่นคงและคุณภาพชีวิตเมืองชายแดน

กรอบการวิจัย

การยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่เมืองชายแดน

ภาพที่ 38 กรอบการวิจัย "การยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่เมืองชายแดน"

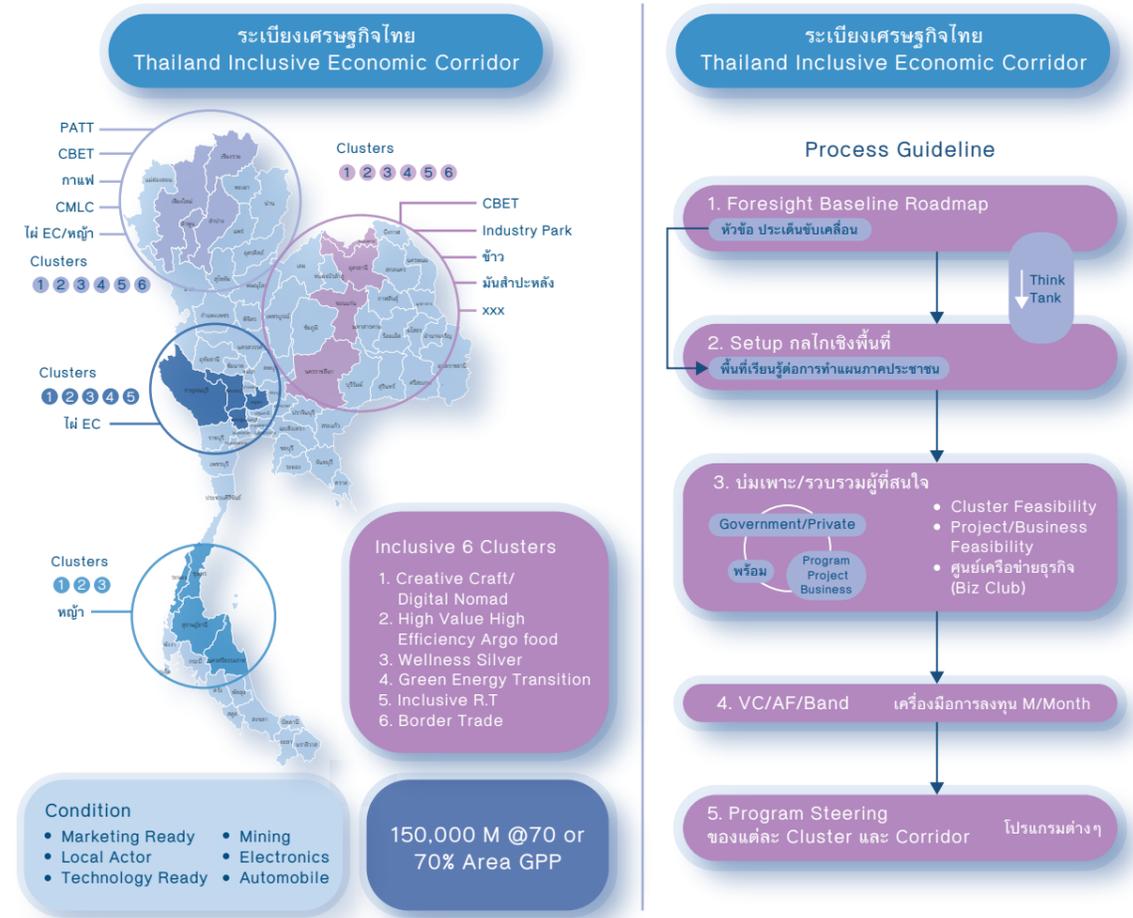
เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เมืองชายแดนที่นำไปสู่ความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ชายแดนที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของฐานเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองชายแดนจากการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย สร้างโอกาสการเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานของภาครัฐ เพื่อเป็นการยกระดับความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิตเมืองชายแดนด้วยกลไกการขับเคลื่อนเมืองชายแดน ทั้งกลไกภาครัฐ กลไกภาคเอกชน กลไกองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร การมีส่วนร่วมของพัฒนาเมืองชายแดน คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และภาคีเครือข่ายร่วมจากภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เมืองชายแดน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.2 แผนงานย่อยรายประเด็นเพื่อการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (RU) การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายความเจริญในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

กรอบการวิจัย

การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพที่ 39 กรอบการวิจัย "การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ"

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

มุ่งเน้นการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษที่มุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่า และมูลค่าของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษบนฐานการเชื่อมโยงของพื้นที่ โดยเน้นการพัฒนาคลัสเตอร์ร่วมทางเศรษฐกิจ (Economy Clusters) ที่เหมาะสม การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Logistics) และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Basic Structure) โดยที่การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ จะต้องมี การเชื่อมโยงและการแบ่งปันบนความร่วมมือที่อาศัยกลไกการขับเคลื่อนในมิติต่าง ๆ

แผนงานย่อย N23: พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)

แผนงานย่อยรายประเด็น

พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning city)

กรอบการวิจัย

การยกระดับและขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)

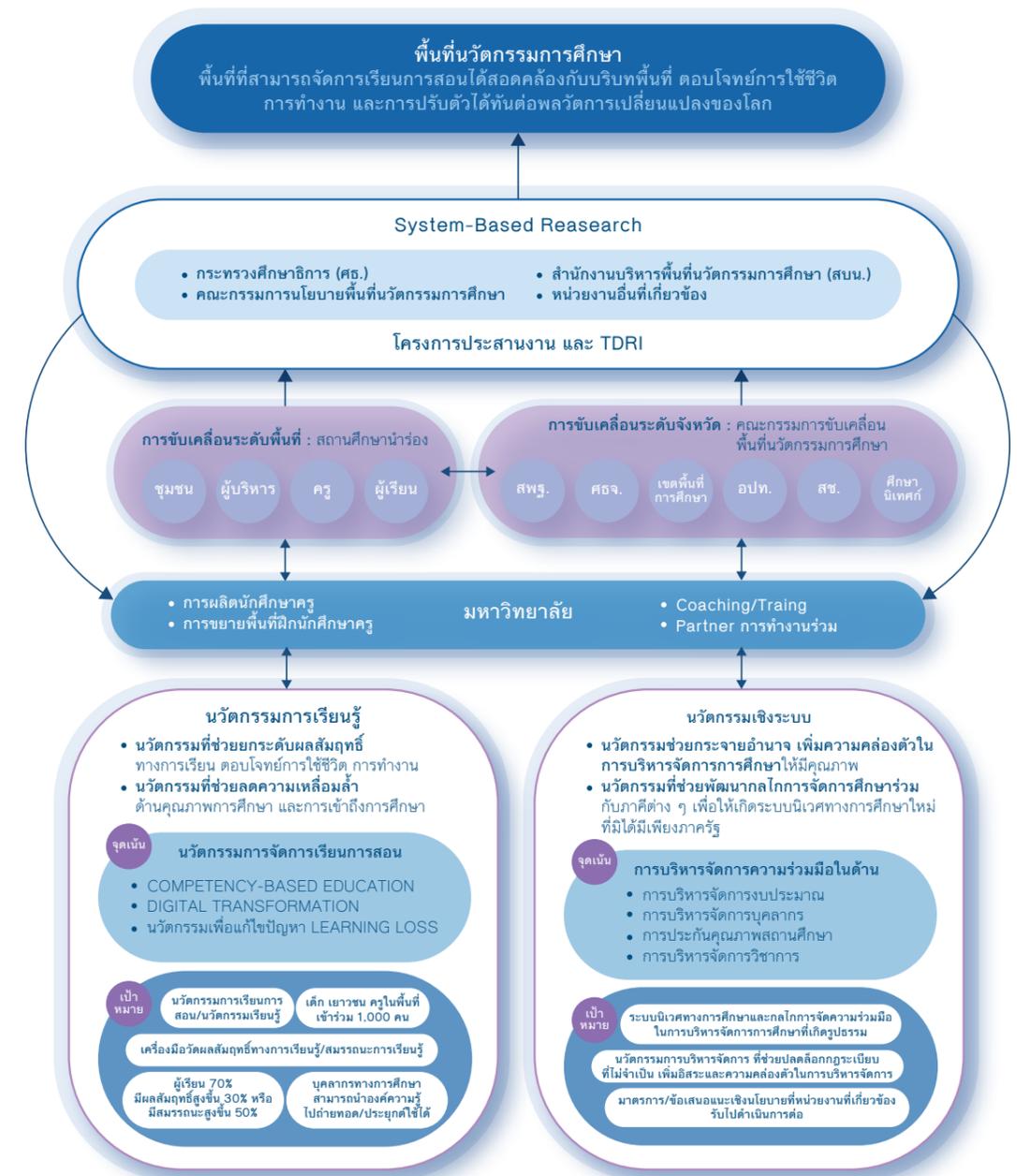
ภาพที่ 40 กรอบแนวคิด "การยกระดับและขับเคลื่อนเพื่อการขยายผลเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)"

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

มุ่งเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะตลอดช่วงชีวิต โดยพร้อมรับมือกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ โดยการยกระดับการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนสร้างพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันและสร้างองค์ความรู้เพื่อการขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลง ด้วยกลไกความร่วมมือระดับเมือง ทั้งความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนเมืองสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบการวิจัย

การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)

ภาพที่ 41 กรอบแนวคิด "การยกระดับและขับเคลื่อนเพื่อการขยายผลพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา (Education Sandbox)"

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

สนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมที่ส่งผลกระทบต่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนควบคู่กับนวัตกรรมเชิงระบบและกลไกที่จะช่วยขยายผลนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการนิเวศทางการศึกษาที่ภาคีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการระดมทรัพยากร ให้เกิดพื้นที่ที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ตอบโจทย์การใช้ชีวิตการทำงาน และการปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก

ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนในพื้นที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น ภายใต้แผนงานย่อย N21 พัฒนาเมืองน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น ดำเนินงานใน 3 กรอบการวิจัย ได้แก่ (1) การพัฒนาเมืองและพื้นที่ กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) (2) การจัดการที่อยู่อาศัย สำหรับทุกคน (Housing for All) และ (3) โปรแกรมปมเพาะและเร่งรัดกระบวนการเพื่อ มุ่งสู่เมืองน่าอยู่ที่ชาญฉลาด (CIAP) สนับสนุนโครงการวิจัยรวมทั้งสิ้น 43 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 112.51 ล้านบาท เกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. โครงการ “ต้นแบบความร่วมมือภาคอุตสาหกรรมในการสร้างงานในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาอาชีพบนฐานพืชพลังงานสู่ BCG จังหวัดสระบุรี” โดยทีมวิจัยจากบริษัท ปูนซีเมนต์ (แก่งคอย) จำกัด

ภาพที่ 42 การบูรณาการความร่วมมือเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับการสร้างงานในพื้นที่บนฐานนิเวศการลงทุนพืชพลังงาน

ภาพที่ 43 การเก็บเกี่ยวพืชพลังงาน

ภาพที่ 44 การเปิดศูนย์การเรียนรู้พืชพลังงานบ้านหัวเขา (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขาเกตุ)

เป้าหมายของโครงการคือการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ กระบวนการ และสร้างกลไกความร่วมมือของภาคอุตสาหกรรมมาสู่ระบบนิเวศพืชพลังงาน โดยให้เกษตรกรได้เรียนรู้ และทดลองกระบวนการวิจัย เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตัวเอง รวมทั้งสามารถขยายผลและเชื่อมโยงกับเกษตรกรรายอื่น พัฒนาเป็นเครือข่ายผู้ผลิต พืชพลังงานที่เข้มแข็งในอนาคตได้

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล และชุมชนท้องถิ่นในการบูรณาการแผนและวางกรอบแนวทาง พร้อมจัดทำ Roadmap ในการขับเคลื่อนด้านการเปลี่ยนแปลงสู่พลังงานสะอาด ผ่านการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ จำนวน 15 หน่วยงาน
- การพัฒนาอาชีพและธุรกิจใหม่โดยใช้พืชพลังงาน ซึ่งช่วยสร้างงานให้กับผู้มีรายได้น้อยกว่า 350 ราย และส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม Social Enterprise: SEs เพื่อความยั่งยืน ผ่านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พืชพลังงานบ้านหัวเขา (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขาเกตุ) เพื่อจะนำไปสู่รูปแบบของวิสาหกิจเพื่อสังคม และสามารถส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมพืชพลังงานด้วยเงินทุนกว่า 500,000 บาทต่อ 100 ไร่ต่อปี รวมถึงยังสามารถขยายผลการลงทุนไปยังจังหวัดอื่น เช่น ลำปาง มุกดาหาร และเชียงใหม่
- ส่งเสริมการใช้พลังงานชีวมวลจากพืชพลังงานและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ซึ่งจะช่วยลดก๊าซเรือนกระจกได้ถึง 45,000 ตันต่อปี และช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย Net Zero ภายในปี 2050 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยใช้วัสดุคาร์บอนต่ำผ่านโครงการต้นแบบที่อยู่อาศัย (Low Carbon Housing)
- เกิดโครงการต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) และ BCG Model ให้กับอุตสาหกรรมอื่น เป็นก้าวสำคัญสู่การเป็น “SARABURI Sandbox” จังหวัดต้นแบบของเมืองที่ปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ (Net-zero City) เตรียมพร้อมยกระดับเมืองสระบุรีสู่การเป็นเมืองคาร์บอนต่ำที่น่าอยู่ (Low Carbon and Livable City)

ส่งเสริมการใช้พลังงานชีวมวลช่วยลดก๊าซเรือนกระจก

45,000 ตันต่อปี

ต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ และ BCG Model ให้กับอุตสาหกรรมอื่น

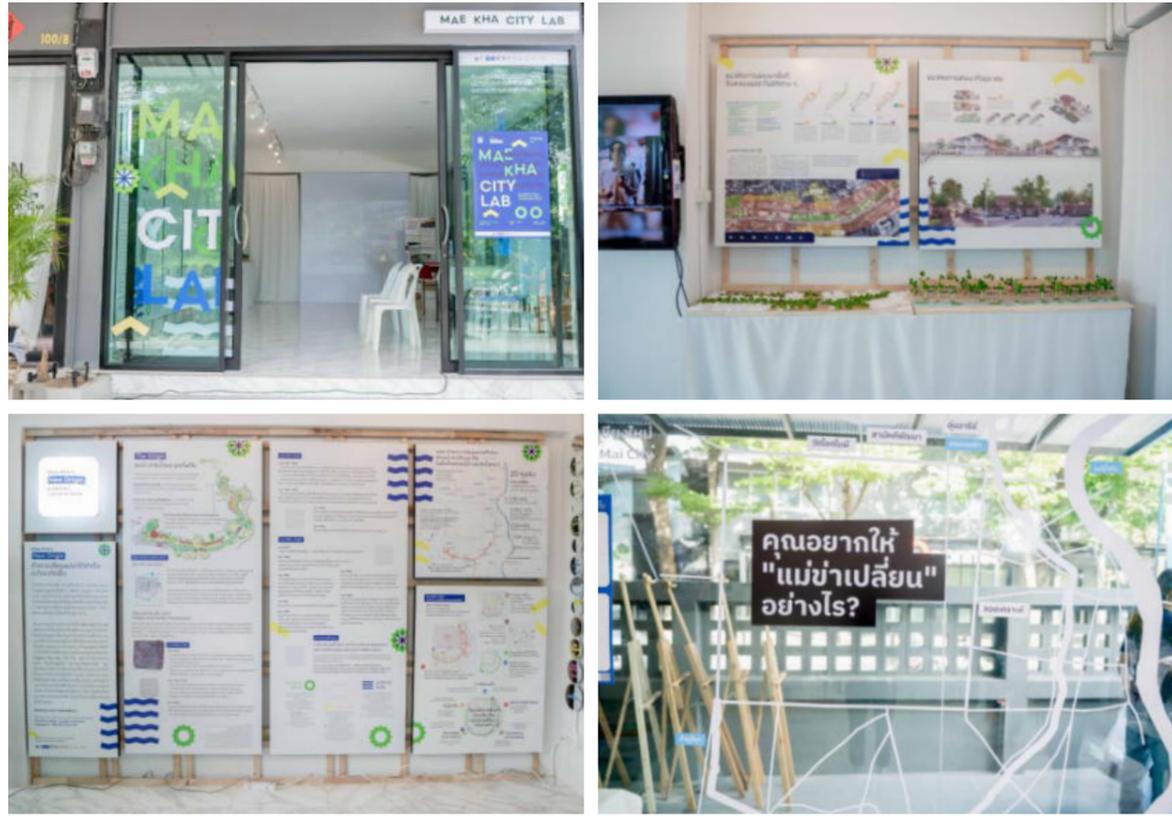

3. โครงการ “การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขาอย่างยั่งยืน”

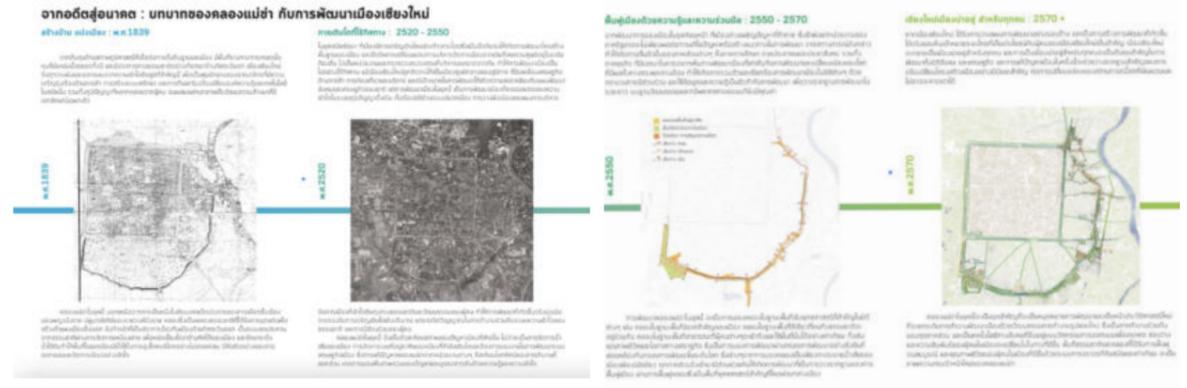
โครงการย่อยภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ในแนวทางเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ”
โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพที่ 48 เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่แม่ข่ายและพื้นที่เชื่อมโยง

ภาพที่ 49 ห้องปฏิบัติการสร้างสรรค์เพื่อจุดประกายการพัฒนาพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขา (Mae Kha City Lab)

ภาพที่ 50 ชุดข้อมูลสังเคราะห์ข้อมูลแม่ข่าย อดีต ปัจจุบัน

เป้าหมายของโครงการคือการนำความรู้และข้อมูลมาใช้ประกอบการพัฒนาเมืองในมิติด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมสร้างกลไกและขบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตในพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขาภายใต้ความร่วมมือของหลายภาคส่วน ยกกระดับให้ประเด็นคลองแม่ข่ายให้เป็นวาระของเมืองเชียงใหม่ โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ เวทีเรียนรู้และการสื่อสารสาธารณะ เพื่อสร้างแรงกระเพื่อมในการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้นคนและชุมชนที่อยู่อาศัยร่วมกับคลอง ให้เข้าถึงข้อมูลและสวัสดิการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี การแก้ปัญหาด้านความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและวางแผนในการจัดปรับ ชัยป์ และโยกย้ายชุมชน ไปอยู่ในระบบอาศัยที่เหมาะสมอย่างมีศักดิ์ศรีและถูกต้องตามกฎหมาย การวางแผนการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียในระดับชุมชน-ย่าน การฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่โบราณสถานกำแพงเมืองคูเมืองชั้นนอกริมคลองแม่ข่าย รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และพื้นที่ต่อเนื่องให้เกิดโอกาสและมองเห็นความเป็นไปได้ในการพัฒนาร่วมกันของคนในเมืองทั้งในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการจัดเวทีสาธารณะและนำเสนอข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจสถานการณ์การขับเคลื่อนการพัฒนารวมถึงความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่และคนเชียงใหม่ต่อการพัฒนาพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขา
- เกิดศูนย์ปฏิบัติการ “Mae Kha City Lab” ศูนย์กลางในการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมการพัฒนาพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขา รวมถึงเป็นการก่อรูปโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลเมือง (Data Infrastructure) โดยจัดทำ Data Warehouse ที่เกี่ยวข้องกับคลองแม่ข่ายและลำน้ำสาขา เกิดชุดข้อมูลสังเคราะห์ข้อมูลแม่ข่าย อดีต ปัจจุบัน เกิดแบบจำลองกายภาพพื้นที่แม่ข่ายและลำน้ำสาขา
- เกิดโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (Mae Kha Festival) จัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม Mae Kha Walk Along สร้างความร่วมมือร่วมใจของคนริมคลอง ผู้ประกอบการ และภาคส่วนต่าง ๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนศักยภาพ ผู้คน พื้นที่ และสังคม โดยผสมผสานต้นทุน ชุมชน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เข้ามาเป็นพลังสำคัญทำให้แม่ข่ายและลำน้ำสาขาเป็นที่รู้จักมากขึ้น ผลักดันวาระคลองแม่ข่ายเป็นวาระของเมืองเชียงใหม่ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคลองแม่ข่ายและชุมชนริมคลองอย่างยั่งยืน ตามแผนและนโยบายของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะส่งผลดีต่องานพัฒนาคลองแม่ข่าย รวมถึงการพัฒนาเมืองในภาพรวมต่อไปในอนาคต

4. โครงการการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาเมืองศูนย์กลางที่น่าอยู่และชาญฉลาด (Livable and Smart City)

โดยทีมวิจัยจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SHORTCUT TO LIVABLE CITY

"CityPAL."
Shortcut to Livable City

แพลตฟอร์มสื่อสารประเด็นเมืองของโครงการ ร่วมกับ The Mutual

- ถ่ายทอดข้อมูลและประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัย
- ข้อมูลการสังเคราะห์ความรู้ระดับเมือง
- ความรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่แก่กลุ่มเป้าหมาย

"วาดฝันร่วมกัน"

workshop และเวทีสาธารณะ เพื่อสร้าง engagement กับเครือข่ายและพื้นที่

"เมืองลอง"

การสื่อสารประเด็นที่มี citizen centric มุมมองที่มีต่อเมืองตัวเอง "เพื่อตัวเอง" และวัดเมือง "เพื่อมองเห็นทิศทางในอนาคตร่วมกัน"

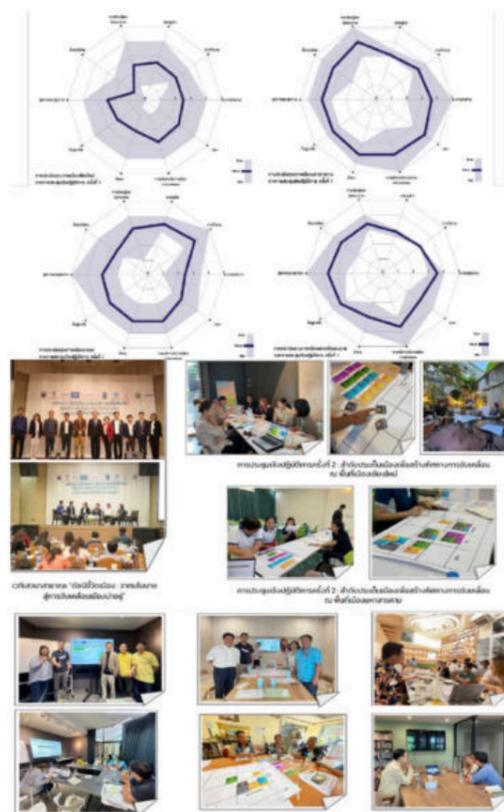
ภายใต้เครือ Brand Think

"Building a Better City"

เพราะเมืองมี "เรื่องราว" และทุกคนเป็น "นักเล่าเรื่อง" โดยมีทิศทางดังนี้

- LOCAL TALK : เรื่องเล่านักจัดการเรียนรู้ แชนจ์เมือง ความทรงจำ
- LOCAL CURE : เรื่องเล่าจัดการเมืองทางออกของปัญหาที่เมืองประสบ
- LOCAL FOOD : อาหารพื้นเมืองสะท้อนวิถีชีวิตประชาชน
- LOCAL WALK : เศรษฐกิจละแวกบ้าน

ภาพที่ 51 การสื่อสารสาธารณะ และเครือข่ายพันธมิตร

ภาพที่ 52 ผลรวมการประเมินคุณภาพเมือง

โครงการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์กับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการตระหนักนำไปสู่การพัฒนาเมืองศูนย์กลางที่น่าอยู่และชาญฉลาดบนฐานความรู้และข้อมูล เป็นพื้นฐานให้เกิดการออกแบบการวัดหรือวิธมองเมืองน่าอยู่จากล่างสู่บน และการนำข้อมูลเมืองมาใช้ในการขับเคลื่อนเมืองบนกรอบของดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ในระดับประเทศและนานาชาติ

ผลลัพธ์โครงการ

- การพัฒนาการสื่อสารและเนื้อหาจากต้นแบบของเมืองเป้าหมาย สำหรับการพัฒนาเมืองน่าอยู่จากแนวคิดและตัวชี้วัดที่สามารถดำเนินงาน (Operationalize) ในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่อย่างชาญฉลาด ส่งตรงไปถึงปัจเจกในเมืองในฐานะผู้มีพลังหรืออำนาจในการขับเคลื่อนเมือง และสามารถเป็น "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" (Change Agent) ที่จะสร้างให้เกิดการตระหนักรู้ (Awareness) ที่นำไปสู่การสร้างความร่วมมือเพื่อผลักดันให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมบนความต้องการหรือประเด็นปัญหาที่สำคัญ จากการสร้างสรรค์เมืองที่สะท้อนผ่านมุมมอง "เจ้าของบ้าน" และสร้างให้เกิดความรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่มาสู่การสื่อสารสาธารณะทั้งในรูปแบบของบทความและสื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเมือง ที่สามารถเชื่อมโยงในระดับนโยบายและการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่และชาญฉลาดระดับประเทศต่อไป ผ่านช่องทางพันธมิตรหลัก (Key Partner) ได้แก่ Thai PBS THE STANDARD a day LOCALRY - BrandThink และ Mutual
- จากการสังเคราะห์ 6 ดัชนี พบว่าดัชนีการเฝ้าสังเกตการณ์เมือง (Global Urban Monitoring Framework; UMF) ของโครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-HABITAT, 2022) เป็นดัชนีที่มีความครอบคลุมหลายด้านและต่อยอดใช้ร่วมกับดัชนีด้านอื่น ๆ เกิดชุดข้อมูลทุนการทำงานและการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่เพื่อประเมินแนวทางและการพัฒนาเครือข่ายจากทุนการทำงานและการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ในเมืองเป้าหมายโครงการฯ 4 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลนครระยอง เทศบาลเมืองมหาสารคาม และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ซึ่งพบว่าแต่ละเมืองมีทุนและเครือข่ายในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่และชาญฉลาดที่ต่างกัน เช่นเดียวกับหน่วยงานหลักที่จะเป็นจุดหมุน (Focal Point) รวมถึงสัมพันธ์ภาพของแต่ละหน่วยในการขับเคลื่อนเมืองก็มีความแตกต่างกัน
- เกิดข้อเสนอแนะต่อภาคีพื้นที่ในการจัดทำแผนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่อย่างชาญฉลาดและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ส่งมอบให้กับเทศบาลหรือเมือง แนวทางการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ เพื่อปิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับพื้นที่ในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่อย่างชาญฉลาด และรายงานข่าวจากข้อมูลการสังเคราะห์ความรู้ระดับเมืองและความรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ซึ่งคาดหวังว่าจะสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่บนฐานการนำความรู้และดัชนีชี้วัดมาปรับใช้ในการพัฒนาความน่าอยู่ของเมืองที่ตอบโจทย์ทุกภาคส่วน

5. โครงการ “การพัฒนาระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลและบุคลากรผู้ขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่และชาญฉลาดที่ใช้คนเป็นศูนย์กลาง: ระบบการสื่อสารและสร้างนักพัฒนา “มาย ซิตี้”

โดยทีมวิจัยจากบริษัท สยาม อินโน ซิตี จำกัด

โครงการดังกล่าวมุ่งพัฒนาเมืองผ่านการพัฒนาคนในพื้นที่ คือ เจ้าหน้าที่เทศบาล (Smart City Officers) และอาสาสมัครดิจิทัล (Smart City X) โดยการจัดอบรมการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล (City Data Platform) มาใช้ในการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ ด้วยเครื่องมือไลน์แอปพลิเคชัน MyCity @Nakhoncity Model เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะการใช้แพลตฟอร์ม และให้เจ้าหน้าที่เทศบาล (Smart City Officers) และอาสาสมัครดิจิทัล (Smart City X) ที่ผ่านการอบรมเป็นผู้ถ่ายทอดและแนะนำการใช้แพลตฟอร์มให้ประชาชนในพื้นที่

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) การขยายผลโครงการวิจัยฯ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครระยอง เทศบาลนครตรัง เทศบาลเมืองพัทลุง เทศบาลเมืองชุมพร เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลตำบลห้วยยอด เทศบาลตำบลนาตาล่วง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทย และภาคเอกชนอีก 3 หน่วยงาน คือ บริษัท ไทโรคมานคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไอเซม จำกัด และบริษัท วิสัย เอไอ จำกัด ซึ่งทั้งสามหน่วยงานจะเป็นภาคเอกชนที่พร้อมเข้าร่วมสนับสนุนความรู้ด้านของการสื่อสารโทรคมนาคม การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการนำเทคโนโลยีเอไอมาใช้ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชาญฉลาด

ภาพที่ 53 พิธีลงนามความร่วมมือระหว่างพหุภาคีพันธมิตร

- เจ้าหน้าที่เทศบาลได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี (Smart City Officers) จำนวน 446 คน และเกิดอาสาสมัครดิจิทัล (Smart City X) จำนวน 250 คน ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการพัฒนาแพลตฟอร์มข้อมูลเมือง (City Data Platform) สำหรับใช้แก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการเมือง

ภาพที่ 54 การอบรมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา รวมถึงภาคประชาชน

- เกิดโครงสร้างหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมเจ้าหน้าที่เทศบาล (Smart City Officers) และอาสาสมัครดิจิทัล (Smart City X) จำนวน 4 Module ดังนี้
 - Module 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะ
 - Module 2 เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับเมืองอัจฉริยะ
 - Module 3 การจัดการระบบฐานข้อมูลของเมือง
 - Module 4 ตัวอย่างเมืองอัจฉริยะที่ประสบผลสำเร็จ
- ประชากรเข้าถึงแพลตฟอร์ม MyCity @nakhoncity เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.77 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยก่อนการดำเนินโครงการวิจัย (31 มีนาคม พ.ศ. 2566) มีประชากรเข้าถึงแพลตฟอร์ม MyCity @nakhoncity จำนวน 43,378 คน และเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย (วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2567) มีประชากรเข้าถึงแพลตฟอร์ม MyCity @nakhoncity 72,344 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.77 เมื่อเปรียบเทียบกับวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2556)
- เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัล Smart City Solution Awards 2023 โดยหนึ่งระบบที่ได้รับรางวัล คือ ระบบสัตวแพทย์ออนไลน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแพลตฟอร์มดิจิทัล MyCity@nakhoncity ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล MyCity @nakhoncity ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่เป้าหมาย

ภาพที่ 55 ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล MyCity @nakhoncity

6
โครงการ
22.8
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 4 การยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่เมืองชายแดน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่เมืองชายแดน รวมทั้งสิ้น 6 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 22.80 ล้านบาท

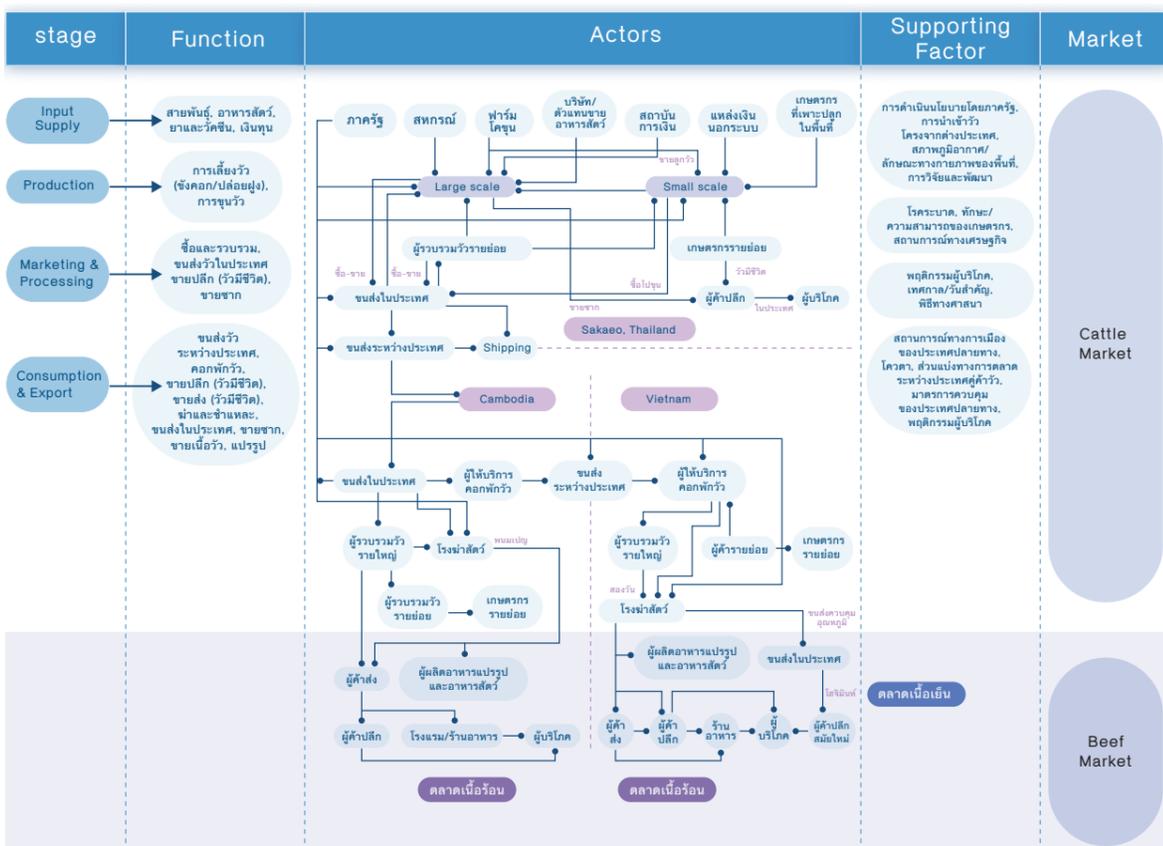
ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

1. โครงการ “การยกระดับความสามารถทางการแข่งขันการผลิตเนื้อโคและโคเนื้อตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในพื้นที่เมืองชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว” โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา

โครงการดังกล่าวมุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่เมืองชายแดนให้มีความสามารถในการแข่งขันและสอดคล้องกับโอกาสทางธุรกิจ เพื่อพัฒนาภาคความร่วมมือ (Collaboration) ชายแดนไทย-กัมพูชา ในการผลิตโคเนื้อและเนื้อโค เพื่อกำหนดแนวทางและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่เหมาะสมในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจในธุรกิจการผลิตเนื้อโคในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา

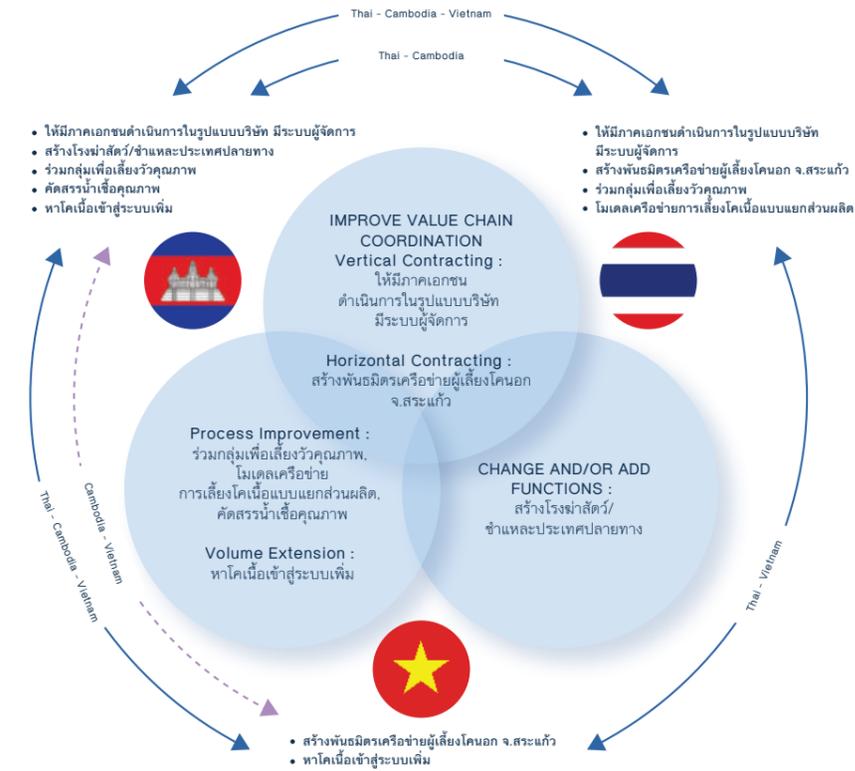
ผลลัพธ์โครงการ

- สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่โมเดลห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการเลี้ยงโค เครือข่ายการค้าและการกระจายโคเนื้อและเนื้อโคข้ามแดนและผ่านแดน ระหว่างประเทศไทย ประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม จนเกิดเป็นโมเดลห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการเลี้ยงโคจากตลาดดั้งเดิม ตลาดระดับกลาง และตลาดพรีเมียมในประเทศไทย จำนวน 4 โมเดล

ภาพที่ 56 ห่วงโซ่คุณค่าของเนื้อโคและโคเนื้อ พื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว - Southern Corridor (กัมพูชาและเวียดนาม)

- เกิดการพัฒนาภาคความร่วมมือชายแดนไทย-กัมพูชา ในการผลิตโคเนื้อและเนื้อโคผ่านการทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) ระหว่างจังหวัดสระแก้วและจังหวัดบันเตียเมียนเจย ที่นำไปสู่การจัดตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการในธุรกิจโคเนื้อระหว่างพื้นที่ คือ อำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง (ประเทศไทย) จังหวัดสระแก้ว และอำเภอ Ouchrove, Malai และ Svaychek จังหวัดบันเตียเมียนเจย (ประเทศกัมพูชา) และมีความร่วมมือจากสหกรณ์โคเนื้อ จำนวน 3 แห่ง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการผลักดันการค้าเนื้อโคข้ามแดนและผ่านแดนระหว่างสองประเทศ

ภาพที่ 57 การพัฒนาภาคความร่วมมือ (Collaboration) ชายแดนไทย-กัมพูชา ในการผลิตโคเนื้อและเนื้อโค

เกษตรกรผู้เลี้ยงวัวรุ่น

เลี้ยงแบบเดิม

ต้นทุน 6,580 บาท/ปี
รายได้ 329 บาท/ตัว/เดือน
ระยะเวลาเลี้ยง 2 ปี

เลี้ยงแบบใหม่

ต้นทุน 8,760 บาท/ปี
รายได้ 798 บาท/ตัว/เดือน
ระยะเวลาเลี้ยง 3 ปี

ความแตกต่างของรายได้
798 - 329 = 469 บาท/ตัว/เดือน

ภาพที่ 58 เปรียบเทียบรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวรุ่นแบบเดิมกับแบบใหม่

- ผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานโคเนื้อบริเวณชายแดนไทยกัมพูชา ระหว่างจังหวัดสระแก้วและจังหวัดบึงเตี้ยเมียนเจย ให้กับหน่วยงานของจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดบึงเตี้ยเมียนเจย รวมไปถึงสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว และสภาเกษตรกรแห่งชาติ นำไปกำหนดแผนปฏิบัติงาน แผนงานโครงการ เพื่อการพัฒนาโคเนื้อในพื้นที่ โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว (กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้า) ได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตเนื้อโคคุณภาพสูง จังหวัดสระแก้วในแผนจังหวัดสระแก้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และได้งบประมาณในการดำเนินโครงการ 20 ล้านบาท

2. โครงการ “การยกระดับเศรษฐกิจร่วมของเมืองชายแดนจังหวัดยะลาและนราธิวาสเพื่อยกระดับรายได้ของพื้นที่ชายขอบ”

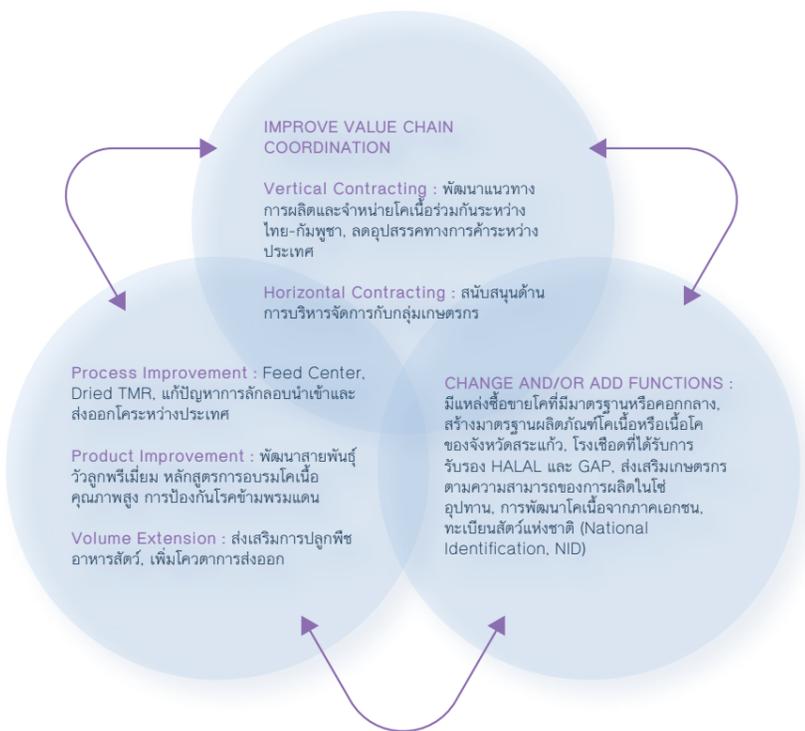
โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เป้าหมายของโครงการเพื่อยกระดับกลไกและสร้างความร่วมมือของพื้นที่ สร้างแผนและยุทธศาสตร์ชายแดนในการยกระดับเศรษฐกิจร่วมของพื้นที่ชายแดนจังหวัดยะลาและนราธิวาส นำไปสู่การยกระดับรายได้ของพื้นที่ชายขอบ และเกิดเป็นเมืองชายแดนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่โดยใช้ผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อสร้างชุดข้อมูลเชิงลึกของพื้นที่ชายแดนจังหวัดยะลาและนราธิวาส นำมาพัฒนาแนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์เพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เกิดการสร้างกลไกและเครือข่ายความร่วมมือธุรกิจโดยการก่อตั้ง “เครือข่ายธุรกิจร่วมชายแดน” นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเป้าหมายของพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจร่วมของเมืองชายแดนจังหวัดยะลาและนราธิวาสอีกด้วย

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในพื้นที่ทั้งฝั่งชายแดนประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ในการยกระดับห่วงโซ่อุปทานโคเนื้อที่มีผลกระทบสูง จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ คือ สิ้นค้าไก่เบตง ผึ้งชันโรง ทุเรียน ผักน้ำเบตง และผักตามความต้องการร่วมในพื้นที่ สร้างเครือข่ายในการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน SMEs ในพื้นที่ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุนการขนส่ง เพิ่มพื้นที่เพาะปลูก พัฒนาการปลูกและสร้างต้นแบบแปลงลดการใช้สารเคมี และสร้างแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการ
- ส่งผลต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ของพื้นที่ชายแดนจังหวัดยะลาและนราธิวาส ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 200 ล้านบาท
- มีการสร้างศูนย์เรียนรู้ในชุมชนและพื้นที่นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ 3 ภาษา สื่อสารผ่านกลไกการต่อรองราคาผลผลิต การรวบรวม และส่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าในพื้นที่
- เกิดนวัตกรรมชุมชนและนักจัดการห่วงโซ่อุปทาน จำนวน 12 ราย และได้องค์ความรู้ จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย คู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผึ้งชันโรงในเชิงพาณิชย์ และหลักสูตรระยะสั้น “การเลี้ยงและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งชันโรง”
- ผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับเศรษฐกิจร่วมเมืองชายแดนที่สร้างรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่ได้นำไปขยายผลต่อยอดร่วมกับเทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา เป็นกลไกเพื่อพัฒนาตลาดกลางรวบรวมผลไม้นอกขนาดใหญ่ให้เป็นตลาดที่มีมาตรฐาน มีอำนาจการต่อรองราคาของผลไม้ในท้องถิ่น โดยการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร และเป็นแหล่งรับซื้อผลไม้ท้องถิ่นเพื่อกระจายผลไม้ออกทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เกิดการสร้างงาน
สร้างรายได้ของพื้นที่ชายแดน
จังหวัดยะลาและนราธิวาส
200
ล้านบาท

ภาพที่ 59 การผลักดันเชิงนโยบายโดยสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ร่วมกับนักวิจัยได้นำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ

ภาพที่ 60 การขับเคลื่อนโครงการร่วมกับจังหวัดยะลาและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

กรอบการวิจัยที่ 5 การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งสิ้น 21 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 86 ล้านบาท เกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

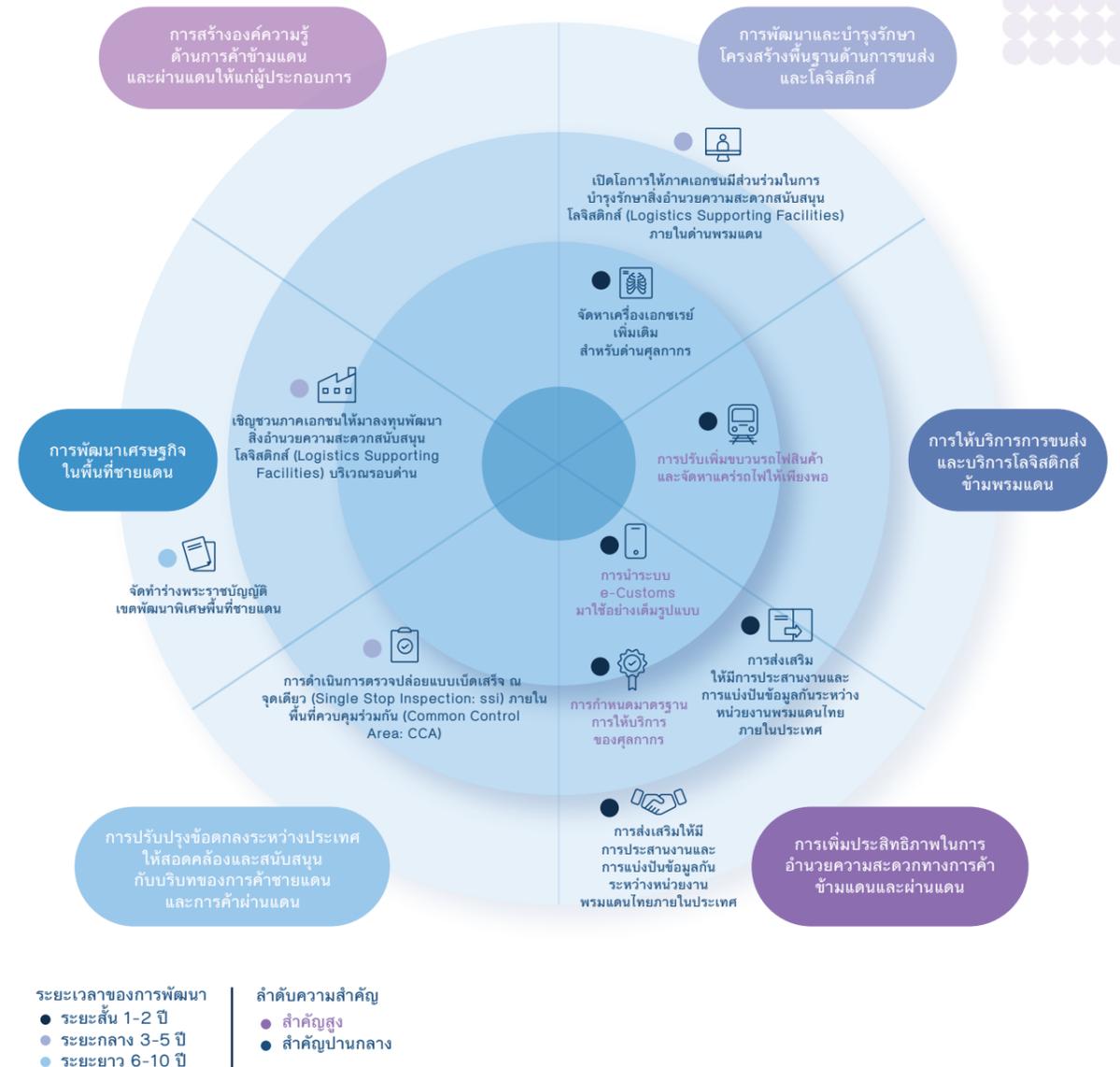
ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

1. โครงการ “การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภูมิภาคเพื่อสร้างไทยเป็นศูนย์กลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เป้าหมายของโครงการคือการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจไทยให้ยั่งยืนทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ผ่านการสร้างกลไกการปฏิบัติงานสำหรับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจไทยที่มีศักยภาพต่อการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้การสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสำหรับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจร่วมกับการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis) เพื่อที่จะได้แนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจทั้ง 4 ภาค (NEC NeEC CWEC SEC)

ผลลัพธ์โครงการ

- คู่มือเชิงลึก หนังสือ White Paper ที่รวบรวม Country Paper ของแต่ละประเทศนำมาจัดทำเป็นหนังสือขนาดพ็อกเก็ตบุ๊กสำหรับเผยแพร่องค์ความรู้
- รายงาน Policy Brief ที่จะส่งให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายในการพัฒนาและขับเคลื่อนพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- แนวทางในการจัดตั้งกลไกความร่วมมือทั้ง 3 ประเภท คือ G2G U2U และ P2P โดยแบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ กลไกความร่วมมือระหว่างรัฐกับรัฐ G2G และกลไกความร่วมมือระหว่างพื้นที่กับพื้นที่ U2U กับ P2P ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ระหว่างเครือข่ายในประเทศไทยและต่างประเทศในทุกมิติ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลนำไปสู่ความร่วมมือซึ่งกันและกันสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล การกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละประเทศ รวมถึงการสร้างวิธีการในการขับเคลื่อนและยกระดับความร่วมมือระเบียงเศรษฐกิจร่วมกัน
- นำไปสู่การสร้างนโยบายการพัฒนาและกลไกการปฏิบัติงานสำหรับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจที่มีศักยภาพต่อการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- นโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจไทยที่มีศักยภาพ 1 ร่างนโยบายประกอบด้วย ระบบบริหารจัดการพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ พัฒนาการเชื่อมโยงทางกายภาพ พัฒนาการเชื่อมโยงขององค์กร และพัฒนาการเชื่อมโยงของคน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ

ภาพที่ 61 ภาพรวมแนวทางการพัฒนาแผนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ

27
โครงการ
73.17
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 6

การยกระดับและขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับและขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City รวมทั้งสิ้น 27 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 73.17 ล้านบาท เกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

1. โครงการยะลาเมืองแห่งการเรียนรู้

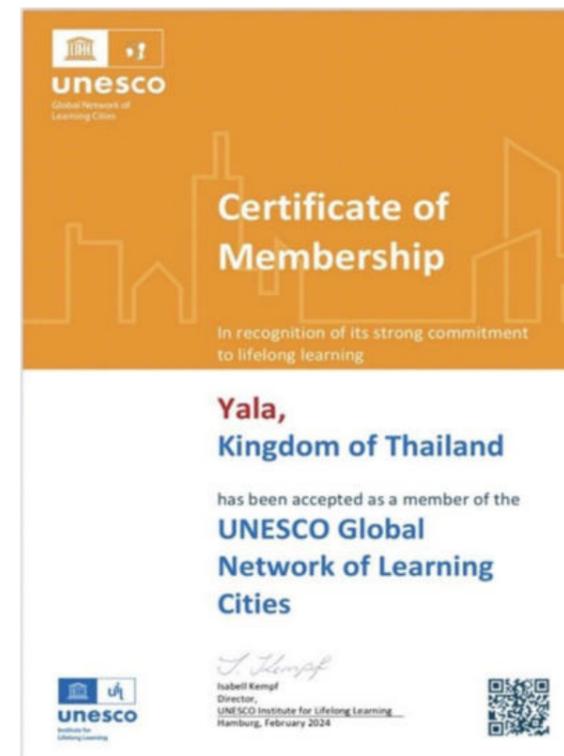
ภายใต้ โครงการ “ยะลาเมืองแห่งการเรียนรู้: กระบวนการสร้างสรรค์เมืองแบบมีส่วนร่วมบนความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม” (องค์การมหาชน) และโครงการ “การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อยกระดับเศรษฐกิจด้วย สถาปัตยกรรมผ่านพื้นที่การเรียนรู้เมืองเก่ายะลา”

1.1 โครงการ “ยะลาเมืองแห่งการเรียนรู้: กระบวนการสร้างสรรค์เมืองแบบมีส่วนร่วมบนความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม” โดยที่มวิจัยจากศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

- เกิดการลงนามประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการสร้างยะลาเมืองแห่งการเรียนรู้จากหลายภาคส่วน ทำให้เกิดข้อมูลศักยภาพเมืองยะลาที่มาจากทุนกายภาพ ทุนวัฒนธรรม และทุนทางสังคม นำมาสู่การเกิดกระบวนการสร้างสรรค์เมืองแบบมีส่วนร่วมบนความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม
- ขับเคลื่อนยะลาสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม Yala Stories ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ของเมืองยะลาให้คนเมืองยะลาได้เห็นศักยภาพของเมืองและรูปธรรมของพื้นที่การเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบพื้นที่เชิงกายภาพ สร้างกระบวนการเรียนรู้ของเมือง โดยใช้ต้นทุนทางกายภาพมาพัฒนาเป็นพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการใช้ศักยภาพของตนร่วมพัฒนาเมือง ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเมืองยะลาไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน
- พื้นที่จังหวัดยะลาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

1.2 โครงการ “การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อยกระดับเศรษฐกิจด้วยสถาปัตยกรรมผ่านพื้นที่การเรียนรู้เมืองเก่ายะลา” โดยที่มวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

- ขยายประเด็นและกลไกการทำงานเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านพื้นที่การเรียนรู้เมืองเก่ายะลา เกิดชุดข้อมูลภูมิปัญญาด้านสถาปัตยกรรม อาคาร อาหาร อารมณ์ จากกิจกรรมวัฒนธรรมจัดเวทีเดินเมืองเดินเรื่อง เดินเล่า และจัดทำเป็น “ระบบฐานข้อมูลยะลาเมืองเก่า (yru.ac.th)” เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ <https://learningcity.yru.ac.th/>
- เกิดเป็นหลักสูตรระยะสั้น เรื่อง การปักฉลุ การออกแบบลายผ้า และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากอารมณ์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์พื้นที่ ซึ่งมีการเปิดอบรมให้กับกลุ่มเยาวชนและผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลนครยะลาที่สนใจ
- มีการกำหนดให้พื้นที่ตรอกซุ่ยที่เชื่อมโยงเส้นทางรถไฟและย่านเศรษฐกิจ และพื้นที่สะพานดำที่เชื่อมโยงสถานีรถไฟเป็นพื้นที่การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (Co-Learning Space) นำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจด้วยสถาปัตยกรรมผ่านพื้นที่การเรียนรู้เมืองเก่ายะลา

ภาพที่ 62 การดำเนินงานของเมืองแห่งการเรียนรู้ยะลา

2. โครงการ “พะเยา: ต้นแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ของทุกคน” โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยพะเยา

มุ่งสู่การขับเคลื่อนพะเยาเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกให้ยั่งยืนผ่านเครื่องมือวิจัย และการมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคนที่เข้าถึงการเรียนรู้ได้น้อย ได้แก่ กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มเปราะบาง หรือผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเยาวชน โดยใช้หลักสูตร “UP to Reskill/UpSkill” สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของ BCG โมเดล ด้วยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยพะเยา กับภาคีเครือข่ายในการพัฒนากรอบการบริหารจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้ผ่านรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีหลักการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมที่ทำให้พื้นที่เมืองมีชีวิตชีวา และกลไกที่ใช้ในการยกระดับเมือง ได้แก่ City Administrators, Greening Communities & Services and Technology รวมถึงได้มีการดำเนินงานทำ MOU ร่วมกับต่างประเทศ โดยทำความร่วมมือกับ Cittaslow ประเทศไทยได้ในวัน ผ่านมหาวิทยาลัยหนานชิว ทำให้เกิด 1 กลไก Cross-City Learning ผ่านหลักสูตรนักจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้ของสถาบันนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลลัพธ์โครงการ

- จำนวนแรงงานนอกระบบและในระบบที่เข้ามาเรียนรู้ จำนวน 144,663 คน
- นวัตกรรมชุมชน จำนวน 121 คน
- เกิดเส้นทางการเรียนรู้ และ Green Community ที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ สุขภาพกาย และใจ เป็นไปในทิศทางบวก จำนวน 30 แหล่งเรียนรู้ 2 เส้นทาง และเกิดวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนสวนใจฮัก วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบ้านรักขนม สโมสรรโรตารี แซทเทิลโลท์ เชียงคำ ภูกามยาว 3360 และวิสาหกิจชุมชนพัฒนาเมืองพะเยา
- รายได้กลุ่มเปราะบางเพิ่มขึ้น เช่น แรงงานนอกระบบมีอัตราการคืนทุนหลังเรียนรู้ร้อยละ 34.8-58.5 ระยะเวลาคืนทุน 4-5 เดือน กลุ่มเปราะบางหรือผู้พิการมีอัตราการคืนทุนร้อยละ 328.3 คืนทุนภายใน 2 เดือน
- เมืองพะเยาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (The UNESCO Global Network of Learning Cities - GNLC) ประจำปี 2565 ที่ผ่านการพิจารณาขององค์การยูเนสโก โดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Institute for Lifelong Learning: UIL) ประจำปีประเทศไทย

แรงงานนอกระบบและ
ในระบบเข้ามาเรียนรู้

144,663
คน

รายได้กลุ่มแรงงานนอกระบบ
คืนทุนหลังเรียนรู้ร้อยละ

34.8-
58.5

กลุ่มเปราะบางหรือ
ผู้พิการคืนทุนร้อยละ

328.3

ภายใน 2 เดือน

ภาพที่ 63 การดำเนินงานภายใต้โครงการ “พะเยา: ต้นแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ของทุกคน”

3. โครงการ “ขอนแก่น: สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้และยั่งยืน” ด้วยการมี กลไกความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ที่แข็งแกร่ง และมีนิเวศของเมืองที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โดยทีมวิจัยจากบริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (เคเคทีที) จำกัด

โครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการสร้างกลไกการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมุ่งสู่นิเวศของเมืองที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จังหวัดขอนแก่นมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือเดิมที่แข็งแกร่งคือ บริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (เคเคทีที) จำกัด ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก (Driver) และผู้ประสานความร่วมมือ (Collaborator) โดยใช้วิธีการขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายเดิม เกิดเครือข่ายใหม่ และกิจกรรมใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เกิดการระดมทรัพยากรร่วมกัน นำไปสู่การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของเมือง ทั้ง KGO TOKEN, METAVERSE และ NFT โดยใช้ KGO Token ในนิเวศการเรียนรู้เป็นรางวัลในการเรียนรู้, การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน มีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ และเกิดพื้นที่การเรียนรู้ Online ได้แก่ www.khonkaenlearningcity.com โดยได้มีการรวบรวมข้อมูลจากกระบวนการท้องถิ่นศึกษา (Local Study) โดยได้ศึกษาประวัติจังหวัดขอนแก่น ความเป็นมาทั้ง 26 อำเภอผ่านโครงการเล่าเรื่องเมืองผ่านภาพถ่าย ที่ติดตั้งไว้บริเวณ เขื่อนโบราณ ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น และ SRI CHAN METAVERSE พื้นที่แห่งการเรียนรู้ และสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลในโลก Metaverse โดยใช้ ฤ.ศรีจันทร์ เป็นพื้นที่นำร่อง นอกจากนี้ยังมีการจัดทำหลักสูตรขอนแก่นศึกษาเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาเมืองขอนแก่น และตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการ ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบและกระบวนการสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และเสริมสร้างความเป็นอยู่ดีมีสุข และที่สำคัญยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น พิพิธภัณฑ์มีชีวิต และเทศกาลอีสานสร้างสรรค์ เพื่อให้คนในเมืองมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้มากขึ้น นำมาสู่การที่เทศบาลเมืองขอนแก่นได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (The UNESCO Global Network of Learning Cities - GNLC) ประจำปี 2567 ซึ่งผ่านการพิจารณาขององค์การยูเนสโก โดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Institute for Lifelong Learning: UIL) ประจำปีประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ที่ผ่านมา

ภาพที่ 64 การดำเนินงานของเมืองแห่งการเรียนรู้ขอนแก่น

15
โครงการ
36.20
ล้านบาท

กรอบการวิจัยที่ 7

การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งสิ้น 15 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 36.20 ล้านบาท เกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

1. โครงการ “การจัดการศึกษาเพื่อฟื้นฟูภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนยากจนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา”

โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ดำเนินการพัฒนากลไกเครือข่ายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เชื่อมโยงและการบูรณาการแผนด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยมีการดำเนินงานต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ดังนี้

- เกิดกรอบหลักสูตรจังหวัดยะลา (YALA HARMONY) และได้กำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตร คือ “หลักสูตรจังหวัดยะลามุ่งสร้างเด็กยะลาให้รัก(ษ์)ยะลา และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งโดยใช้ฐานภาษา และการเรียนรู้สู่การสร้างอาชีพในสังคมแห่งความสุข”
- จังหวัดยะลาสามารถดำเนินงานได้กรอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา พ.ศ. 2567 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งผู้วิจัยร่างหลักการของหลักสูตรและคุณลักษณะผู้เรียนภายใต้หลักสูตร ซึ่งนำไปสู่การออกแบบแผนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาต่อไป
- เกิดครูต้นแบบและสถานศึกษานำร่องเพื่อการขยายผลในการส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับนักเรียนในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 17 แห่ง
- เกิดการผลักดันให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการศึกษาตามบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรม ส่งผลให้โรงเรียนมี School Concept ที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรม

2. “การขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องบริบทเชิงพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม และการพัฒนาระบบแพลตฟอร์มกลางองค์ความรู้แบบสาธารณะเพื่อสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ในจังหวัดเชียงใหม่”

โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

ส่งเสริมการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล เกิดเป็นนวัตกรรมเชิงระบบและกลไกสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) นวัตกรรมการศึกษา SPATIAL ที่บูรณาการบริบทเชิงพื้นที่ 2) แพลตฟอร์มกลางสำหรับการจัดการการเรียนรู้ดิจิทัล และ 3) กลไกความร่วมมือแบบไตรภาคี โดยมีผลผลิตเป็นรูปธรรม คือ หลักสูตรบูรณาการบริบทเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองเชียงใหม่ ส่งผลให้เกิดการขยายของความรู้ 5 หลักสูตร และ 5 กิจกรรม Training ครูผู้สอน โดยผลจากการพัฒนาแพลตฟอร์มกลางแบบสาธารณะเพื่อการบริหารระบบการจัดการการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีกลไกการขับเคลื่อนแบบไตรภาคีสถาบันการศึกษา ด้วยการสร้างครูก่อนนำทักษะดิจิทัลผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากหน่วยงานสู่หน่วยงาน มีนวัตกรรมการศึกษาเชื่อมโยงบริบทเชิงพื้นที่ผ่านสื่อดิจิทัลการเรียนรู้ มีหลักสูตรที่เชื่อมโยงบริบทเชิงพื้นที่ผ่านแพลตฟอร์มกลางสื่อการสอนที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นต้น

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดแพลตฟอร์มสื่อการสอนดิจิทัลคอนเทนต์ หรือ Digital Platform Learning ผ่านเว็บไซต์ <http://www.pmuasandbox.com> โดยมีจุดเด่นของระบบซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การสร้างระบบแฮชแท็ก # ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องมีการจัด Algorithm และการเขียน Code ที่มีความซับซ้อนเพื่อให้เกิดการเข้าถึงระบบได้ง่ายสำหรับผู้ที่ใช้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการสืบค้นข้อมูลที่มีความเป็นพลวัต
- กลุ่มผู้รับประโยชน์ ได้แก่ ผู้บริหารผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ 33 คน สถานศึกษาที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 32 สถานศึกษา บุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับผลประโยชน์จากงานวิจัย 1,598 คน ผ่านกระบวนการ Coaching & Mentoring จำนวน 267 คน และได้รับประโยชน์จากการร่วมพิธีบัพตูปผลการดำเนินงานวิจัย จำนวน 117 คน

ภาพที่ 65 บรรยากาศการดำเนินงานร่วมกันผ่านประชุมเชิงวิชาการ การสร้างกลไก การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงใหม่

ยุทธศาสตร์ที่

4

การเสริมพลัง
เพื่อยกระดับศักยภาพ
ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น
และหน่วยงานรัฐในพื้นที่

ภาพรวมผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565–2566

นโยบาย และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหน่วย บพท. ในมิติการกระจายศูนย์กลางความเจริญมุ่งเน้นการพัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่น่าอยู่ (Livable City) ลดความเหลื่อมล้ำและกระจายศูนย์กลางความเจริญเพื่อทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และนำไปสู่การเติบโตของเมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งนอกจากกรอบแนวคิดการขับเคลื่อนเมือง และทิศทางของการขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางความเจริญ หน่วย บพท. พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นอีกหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวน 7,852 แห่ง กระจายตัวทั่วประเทศและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดในแง่การเมืองการปกครอง หากสามารถพัฒนา อปท. ให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น การแสวงหาแนวทางในการสร้างรากฐานของเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น น่าจะเป็นแนวทางที่ยั่งยืนในการพัฒนาและกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น

โดยผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร อปท. และประสานความร่วมมือผ่านกลไกเครือข่ายความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง ผ่านการปฏิบัติการ “นักพัฒนาเมืองระดับสูง หรือ พมส.” บนฐานงานวิจัยในประเด็นปฏิบัติการพัฒนาระบบและกลไกการนำข้อมูลมาสร้างมูลค่าและคุณค่า เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาองค์ความรู้และกลไกการเปลี่ยนแปลงองค์กร กระบวนการทำงานสู่ดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Economy and Digital Transformation) พัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวและเศรษฐกิจหมุนเวียน (Green Economy & BCG) พัฒนาเศรษฐกิจฐานของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (Historical and Cultural Economy) และการพัฒนารายได้ใหม่และกลไกการเงินใหม่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Financial Mechanism & Special Purpose Vehicle) โดยมีผู้เข้าร่วมปฏิบัติการประกอบด้วย เทศบาล 103 แห่ง อบต. 8 แห่ง อบจ. และหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ 2 แห่ง สถาบันการศึกษา 4 แห่ง สมาคม 1 แห่ง หน่วยงานรัฐ/ชุมชน 2 แห่ง และบริษัทเอกชน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 427 คน

นอกจากนี้หน่วย บพท. ยังพัฒนาศักยภาพของ อปท. ในการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการเก็บรายได้เองต่ำกว่าประมาณการที่กำหนด หรือต้องการเพิ่มการจัดเก็บรายได้ (Fiscal Accountability) เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อจำกัดในการบริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของประชาชนได้ทันสถานการณ์หรือยกระดับขีดความสามารถในการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลดียิ่งขึ้นด้วยการใช้ Digital Transformation ครอบคลุม อปท. 134 แห่ง ในพื้นที่ 45 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ อ่างทอง พิษณุโลก พิจิตร ลพบุรี สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครราชสีมา หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู อุรธานี นครพนม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี กระบี่ ตรัง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

โจทย์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย บพท. สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ภายใต้ยุทธศาสตร์ “การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่” โดยใช้กลยุทธ์ระเบิดจากข้างใน (Inside-Out) เพื่อเสริมศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้เป็นกลไกสำคัญของพื้นที่ ด้วยการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยนำองค์ความรู้ ววน. ไปยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานหรือการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาการบริหารจัดการเก็บรายได้ท้องถิ่น พัฒนาทักษะให้กับบุคลากรหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การสร้างกลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ และเป็นองค์กรหลักในการผลักดันการพัฒนาเชิงพื้นที่และสามารถเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

แผนงานและกรอบการวิจัย

หน่วย บพท. ดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมผ่านแผนงานย่อย N24 เพิ่มระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาพื้นที่ใน 5 มิติ ให้เกิดผล โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายใต้แผนงานที่ 13 (P13) พัฒนาเมืองน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ทุกภูมิภาค โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

P13
แผนงานที่ 13
พัฒนาเมืองน่าอยู่
ที่เชื่อมโยงกับการ
พัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น

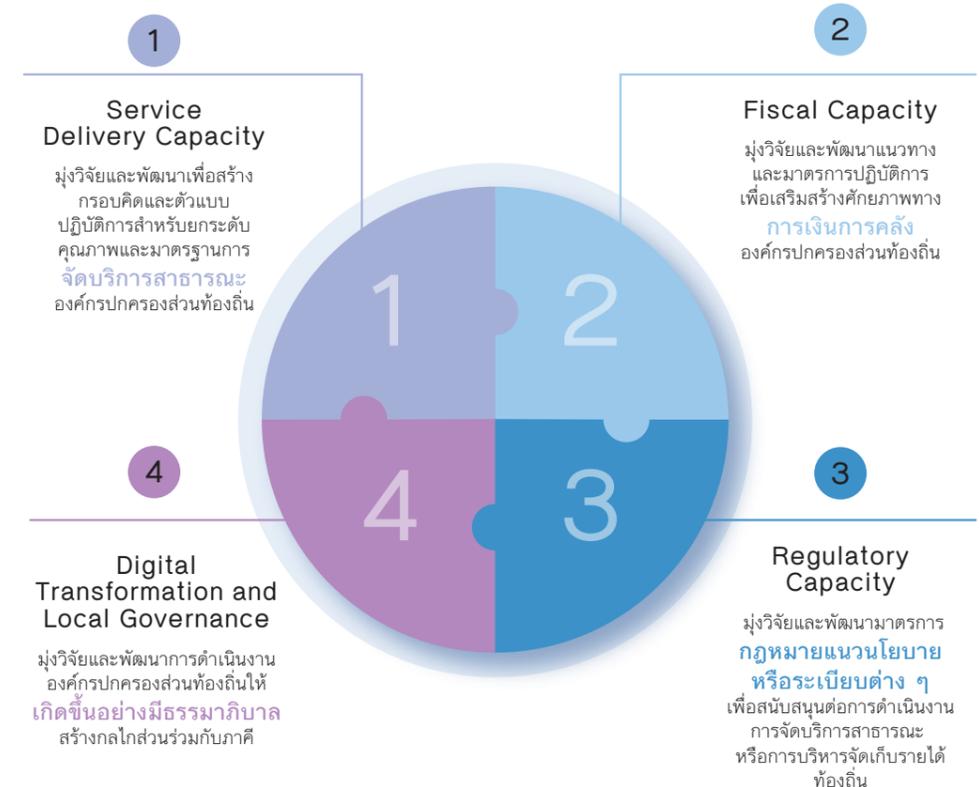
แผนงานย่อย N24: เพิ่มระดับศักยภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาพื้นที่ใน 5 มิติให้เกิดผล โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

แผนงานย่อยรายประเด็น

การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่ เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ

กรอบการวิจัย

การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่ เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ

ภาพที่ 66 กรอบแนวคิด และกรอบการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เป้าหมายสำคัญของกรอบการวิจัย

อปท. มีแพลตฟอร์มการเก็บภาษีท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นมีระบบปฏิบัติการใหม่ที่สามารถลดรายจ่ายในการดำเนินงานหรือการจัดบริการสาธารณะโดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือขยายขอบเขตเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่ การดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าถึงและใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์กรหลักในการผลักดันการพัฒนาเชิงพื้นที่และสามารถเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนในพื้นที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งสิ้น 27 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 90 ล้านบาท เกิดผลเชิงประจักษ์ดังนี้

27
โครงการ
90
ล้านบาท

อปท.
129
แห่ง
รายได้จัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น
ร้อยละ
10
เกิดนวัตกรรม
เชิงนโยบาย
61
กลไก/มาตรการ/นโยบาย
นวัตกรรม (ทั้งสิ้น)
674
คน

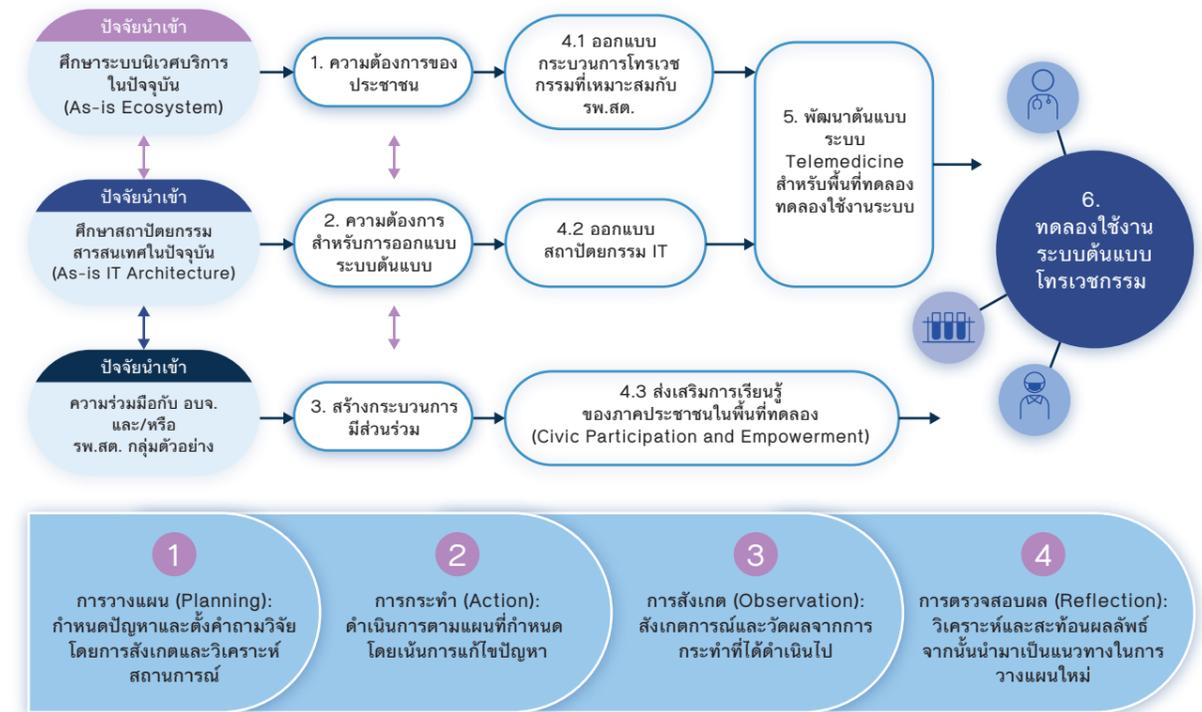

1. เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำองค์ความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ไปใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาอย่างน้อย 1 มิติใน 5 มิติ (มิติการพัฒนาคน มิติสิ่งแวดล้อม มิติเศรษฐกิจ และความมั่นคง มิติความสงบสุขและความปลอดภัย และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา) ของเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 129 แห่ง
2. ส่งเสริมให้ อปท. ที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารเพิ่มขึ้น หรือลดรายจ่ายในการดำเนินงาน/การจัดบริการสาธารณะ มากกว่าร้อยละ 10 จำนวน 129 แห่ง จำนวน 42 จังหวัด
3. เกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Sandbox) ของการพัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น จำนวน 61 กลไก/มาตรการ/นโยบาย
4. สร้างนวัตกรรมท้องถิ่นและนวัตกรรมทางสังคมที่สามารถนำผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปถ่ายทอด และ/หรือใช้ประโยชน์โดยความร่วมมือกับหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่กว่า 647 คน
5. ขยายผลมาตรการยกขีดความสามารถของ อปท. เพิ่มขึ้น อาทิ การขยายผลตัวแบบท้องถิ่นจัดการภัยพิบัติ ตัวแบบท้องถิ่นจัดการด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตัวแบบท้องถิ่นจัดการด้านระบบสาธารณสุข ชุมชน ตัวแบบท้องถิ่นกับการดูแลกลุ่มเปราะบางและส่งเสริมคุณภาพชีวิต และตัวแบบท้องถิ่นจัดการห่วงโซ่เศรษฐกิจชุมชน

ตัวอย่างรูปธรรมความสำเร็จ

1. ระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) สำหรับกลุ่มเปราะบาง สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง โดยมีทีมวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

มุ่งเน้นการพัฒนาสร้างกรอบคิดและตัวแบบปฏิบัติการสำหรับยกระดับคุณภาพมาตรฐานจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง (อบจ.ลำปาง) ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Sandbox) ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 10 แห่ง ที่มีการถ่ายโอนภารกิจมาจาก อบจ. และอีก 1 แห่งที่อยู่กับสังกัดเดิม คือ กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมผสานระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) ที่ออกแบบและพัฒนาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา) จนกระทั่งทำให้ อบจ. มาเชื่อมโยงกับข้อมูลสุขภาพในระบบบริการสาธารณสุข การขยายเครือข่ายการบริการปฐมภูมิเพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็วปลอดภัย มีคุณภาพมาตรฐาน เพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ลดการเดินทางผู้ป่วยไปโรงพยาบาล ลดความแออัดการเข้ารับบริการของโรงพยาบาลหลัก พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญอย่าง คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ ให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวก

ภาพที่ 67 ภาพรวมกระบวนการดำเนินการโครงการวิจัยการปรับใช้นวัตกรรมผสมผสานระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) สู่สถานพยาบาลระดับปฐมภูมิ

ผลลัพธ์โครงการ

- สามารถสร้างระบบที่เกี่ยวข้องกับการปรับใช้นวัตกรรมผสมผสานระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) สำหรับสถานพยาบาลระดับปฐมภูมิ ดังนี้ 1) เทคโนโลยีดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร 3) ระบบข้อมูลสุขภาพ 4) การสนับสนุนจากภาครัฐและนโยบายสาธารณะ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน และ 6) ความร่วมมือระหว่างสถานพยาบาล
- เกิดการพัฒนาโทรเวชกรรม iHealth Care ซึ่งออกแบบให้มีความสอดคล้องและการหนุนเสริมการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชนให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ห่างไกลได้มากขึ้นโดยกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการ จำนวน 110 คน จากกลุ่มเป้าหมายที่ลงทะเบียนขอเข้ารับบริการผ่านระบบโทรเวชกรรม จำนวน 434 คน
- เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขยายระบบโทรเวชกรรมไปยังพื้นที่อื่นทั่วประเทศ พร้อมออกแบบมาตรการสนับสนุนจากระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ เกิดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที เช่น ระบบคลาวด์และอุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการทำงานของระบบ เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกี่ยวกับการใช้งานระบบโทรเวชกรรม รวมถึงการจัดทำมาตรฐานและกรอบนโยบายสำหรับการใช้งานระบบโทรเวชกรรม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- เกิดการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระดับจังหวัดพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิแบบมีส่วนร่วม (โครงการการปรับใช้นวัตกรรมผสมผสานระบบโทรเวชกรรม) สู่สถานพยาบาลระดับปฐมภูมิ สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรภาควิชาการ และองค์กรอื่น ๆ

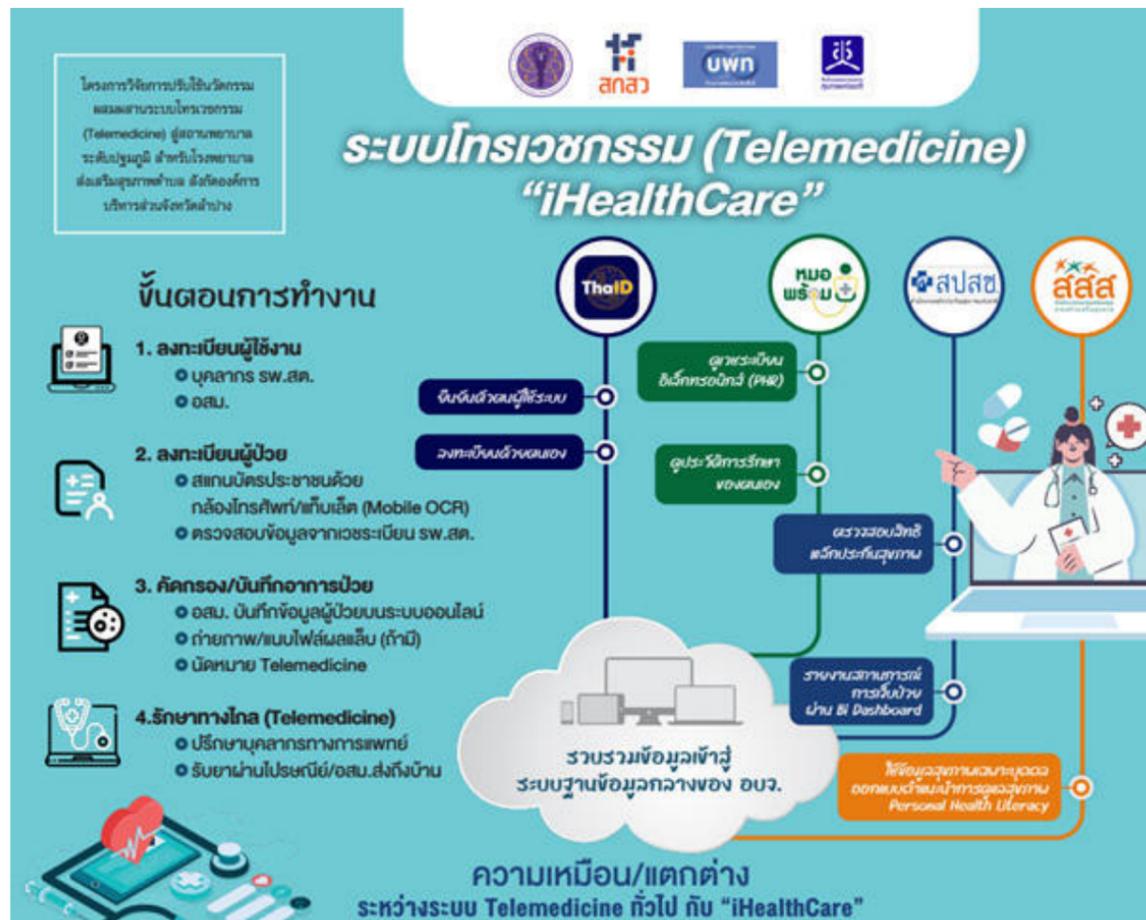
ภาพที่ 69 พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระดับจังหวัดพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิแบบมีส่วนร่วม (โครงการการปรับใช้นวัตกรรมผสมผสานระบบโทรเวชกรรม (Telemedicine) สู่สถานพยาบาลระดับปฐมภูมิ สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด)

2. แพลตฟอร์มดิจิทัลแบบชาญฉลาดติดตามคุณภาพน้ำในระบบประปาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

โดยทีมวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหัวหน้าโครงการ

เป็นการใช้ต้นแบบเซ็นเซอร์ตรวจวัดคุณภาพน้ำประปามีคุณภาพเทียบเคียงได้ในระดับสากล มีค่าใช้จ่ายที่ประหยัด (อปท. สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายจากการส่งตรวจคุณภาพน้ำประปาเฉลี่ยประมาณ 19,296,400 บาทต่อปี) รองรับการติดตามตรวจสอบ E.coli ระบบเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนข้อมูลคุณภาพน้ำประปาด้วย Web Page และ Web Application ซึ่งจะใช้วิเคราะห์ลักษณะคุณสมบัติน้ำจากระบบประปาหมู่บ้านตามมาตรฐานน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 ตัวอย่างน้ำดิบ น้ำหอสูง น้ำหลังปรับปรุงคุณภาพและบ้านผู้ใช้น้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะให้แก่ อปท. ให้มีองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาระบบการตรวจวัด E.coli ในระบบผลิตน้ำประปา ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาสู่การฟื้นฟูศักยภาพการให้บริการ (Service Delivery Capacity) การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของอปท. โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเพียงพอและความปลอดภัยของน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค และสามารถขยายผลสู่อปท. ครอบคลุมทั้งประเทศ

อปท. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการตรวจคุณภาพน้ำ ~19,296,400 บาทต่อปี

ภาพที่ 68 ระบบโทรเวชกรรม iHealth Care ซึ่งออกแบบให้มีความสอดคล้องและการหนุนเสริมการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน

A9 เครื่องมือเฝ้าระวังการปนเปื้อน Escherichia coli ในน้ำประปา

หน่วยงานให้ทุน : หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (uwn)

ข้อมูลเด่นของผลงาน

- ให้ผลตรวจวิเคราะห์รวดเร็ว
- ราคาไม่แพง
- ใช้งานง่าย
- ผลการตรวจเชื่อมต่อกับระบบ internet ได้

การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

การเฝ้าระวังการปนเปื้อน E. coli ในระบบประปา

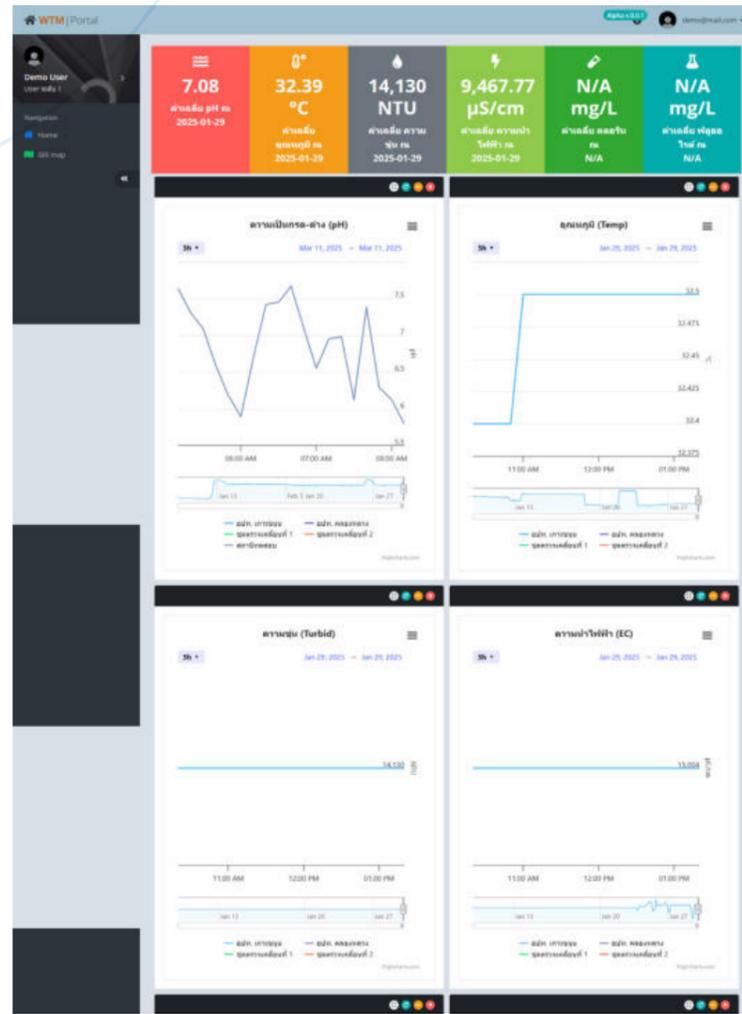
- เทศบาลเมือง คลองหลวง และ ทำโอง
- องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียง
- สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
- บริษัท เบนทร แอสเสส จำกัด (ผู้ผลิตประปา)
- กรมอนามัย
- กรมวิทยาศาสตร์แพทย์
- กรมประปาหลวง (นป.)
- การประปาส่วนภูมิภาค (นป.)
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

องค์ประกอบและการทำงานของเซ็นเซอร์

ผลการตรวจวิเคราะห์

จุดเด่นของเซ็นเซอร์

ภาพที่ 70 แสดงเครื่องมือเฝ้าระวังการปนเปื้อน E.coli ในน้ำประปา

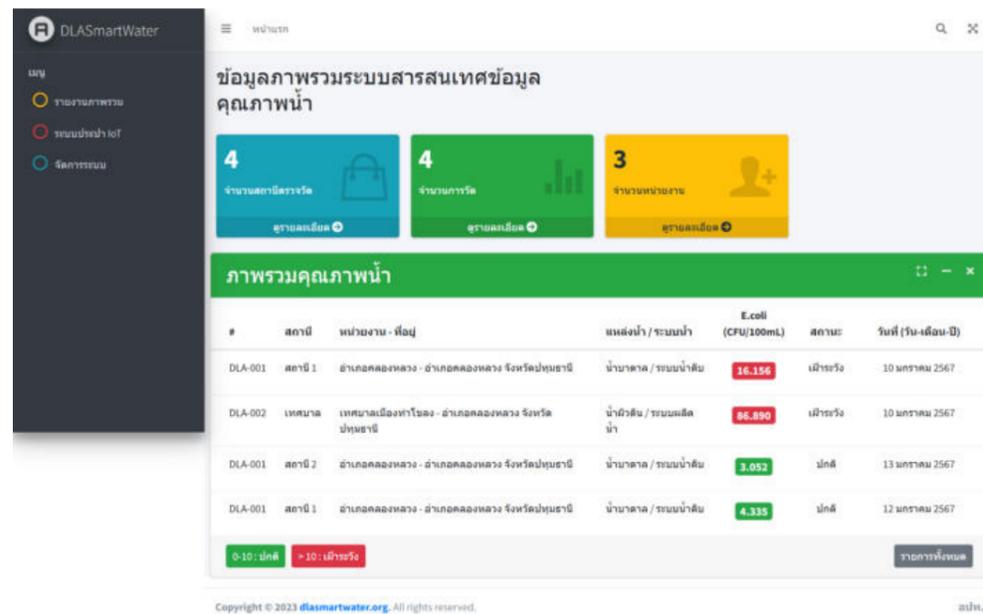
ภาพที่ 71 แสดงข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลลัพธ์โครงการ

- เกิดหลักสูตรการเรียนรู้การพัฒนาอุปกรณ์และการตรวจวัดคุณภาพน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิตน้ำประปาของ อปท.
- จัดทำระบบข้อมูลของ อปท. สู่การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของ อปท. (Local Performance Assessment : LPA) ด้านที่ 4 การบริการสาธารณะ ตัวชี้วัด "ตรวจสอบคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภคของ อปท." สามารถพัฒนาคุณภาพมาตรฐานน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในค่าเป้าหมายตัวชี้วัด (พารามิเตอร์) ที่สำคัญได้อย่างเป็นรูปธรรม
- มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 30 แห่ง ที่ได้รับองค์ความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำประปา

ภาพที่ 73 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านแพลตฟอร์มดิจิทัลแบบชาญฉลาดติดตามคุณภาพน้ำในระบบประปาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้แก่เจ้าหน้าที่ อปท.

ภาพที่ 72 แสดงระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือนคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน อปท.

รัชฎุมิ

วิทยาลัย
เพื่อการพัฒนาพื้นที่

ภาพรวมผลงานดำเนินงาน

หน่วย บพท. ได้ริเริ่มแผนงานที่สำคัญหลายประการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติในด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญคือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านความรู้ (Knowledge Infrastructure) ระดับพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยในพื้นที่และสถาบันความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่ควบคู่ไปกับการให้ทุนวิจัยที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเล็งเห็นว่า การพัฒนาพื้นที่ไม่อาจเดินได้ตรงทิศทางอย่างมีประสิทธิภาพได้ หากขาดความรู้เป็นทางเลือก ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางความรู้ (Knowledge Infrastructure System) ไม่ใช่เป็นเพียงแค่สิ่งปลูกสร้าง แต่เป็นผู้คน ภาควิชาความรู้ต่าง ๆ (Knowledge Agencies/Actors) ตัวเนื้อหาหรือผลผลิตของความรู้ที่ตนเอง (Contexts) และสถาบัน (Institutions) ซึ่งเชื่อมต่อโดยพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้คุณค่าต่าง ๆ (Learning and Deliberative Space) ซึ่งมีทั้งภายในสังคมนั้น ๆ เองและ/หรือภายนอก อีกทั้งยังเป็นตัวเร่งและหนุนเสริมการพัฒนานักวิจัยและระบบจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่อาจจะมีข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร รวมถึงการเร่งยกระดับความรู้จากงานวิจัยเชิงพื้นที่ ให้ขึ้นสู่ระดับทฤษฎีและกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ (Theory & Epistemology) การสังเคราะห์ความรู้เพื่อเชื่อมโยงสู่นโยบายและพัฒนามหาวิชาการ ทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการนำผลงานวิชาการไปขยายผลและการสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศ โดยธัชฎุมิจะทำงานร่วมกับแผนงานวิจัยสำคัญที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก บพท. ผ่านสถาบันความรู้ 5 สถาบัน ได้แก่ สถาบันความรู้เพื่อการจัดการทุนทางวัฒนธรรม สถาบันความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สถาบันความรู้เพื่อการสร้างโอกาสทางสังคม สถาบันความรู้เพื่อการพัฒนาเมือง และสถาบันความรู้เพื่อเสริมพลังท้องถิ่น การขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมของหน่วย บพท. ไม่เพียงแต่เป็นการขับเคลื่อนให้เกิดความสำเร็จเชิงรูปธรรมในพื้นที่เท่านั้น หากแต่เป็นการขับเคลื่อนเพื่อผลักดันสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อน “งานวิจัยเชิงพื้นที่” หรือ “Area Based Research” โดยงานวิจัยของหน่วย บพท. จะกลายเป็นฐานทุนสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดเพื่อที่จะพลิกโฉมประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) สำหรับหมุดหมายที่ 7 ที่มุ่งเน้นให้ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ หมุดหมายที่ 8 ที่มุ่งเน้นให้ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน และหมุดหมายที่ 9 ที่มุ่งเน้นให้ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม ซึ่งทั้ง 3 หมุดหมายดังกล่าวนี้มุ่งสู่มิติของการพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งธัชฎุมิจะมีโครงสร้างการบริหารงานที่สนับสนุนความเป็นอิสระของแต่ละสถาบัน โดยในระยะต้น แพลตฟอร์มกลางจะเป็นตัวช่วยหนุนให้แต่ละสถาบันมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งการรับทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ของแต่ละสถาบัน ไม่ต้องขึ้นกับแพลตฟอร์มกลาง

แผนงานและกรอบการวิจัย

28
โครงการ
50
ล้านบาท

แผนงานย่อยรายประเด็น

สถาบันความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่และความเสมอภาค

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมให้กับโครงการวิจัยเพื่อยกระดับความรู้แนวคิด และสังเคราะห์งานเพื่อการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 28 โครงการรวมงบประมาณทั้งสิ้น 50 ล้านบาท ผ่าน 3 กรอบการวิจัย และ 3 โครงการวิจัย ดังนี้

กรอบการวิจัย

การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการดำเนินงาน

การพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยการนำองค์ความรู้ วิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนการวิจัยเชิงขยายผลโมเดลการจัดการทุนทางวัฒนธรรม (Research Utilization) ไปสู่เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการฟื้นคุณค่าทุนวัฒนธรรมสู่การจัดเทศกาลวัฒนธรรม (Cultural Festival) และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อีกทั้งกระตุ้นให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมสืบสานอนุรักษ์และต่อยอดทุนวัฒนธรรม ผ่านการส่งเสริมการสร้างกลไกมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ และการสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในหมู่เยาวชนในการฟื้นคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรม สร้างมูลค่า และสร้างความยั่งยืน ที่ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น และได้เล็งเห็นว่าการพัฒนาพื้นที่ไม่อาจเดินได้ตรงทิศทางอย่างมีประสิทธิภาพหากขาดความรู้เป็นทางเสื่อ การพัฒนาสถาบันความรู้ในพื้นที่เพื่อให้สามารถเป็นที่พึ่งให้กับหน่วยงาน ภาคส่วนและกลุ่มสังคมต่าง ๆ ในพื้นที่ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การค้นหาและดึงเอาพลังของทุนทรัพยากรที่มีอยู่อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศให้ออกมาเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของไทยได้ อีกทั้งได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็ของคาวพพที่มีส่วนช่วยยกระดับขีดความสามารถและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการหนุนเสริมเชิงวิชาการ ทั้งองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย รวมถึงมีทรัพยากรด้านบุคคลที่มีขีดความสามารถสูงจะสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ได้อย่างมีพลัง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นกลไกที่มีบทบาทประสาน ติดต่องค์ความรู้ หนุนเสริมวิชาการ และอำนวยความสะดวก ให้เกิดการขยายผลงานวิจัยจากฐานทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม ผ่านการสืบค้นและเลือกสรรทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ แล้วประสานภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมสนับสนุนการนำทุนวัฒนธรรมเหล่านั้นมาจัดเป็นเทศกาลวัฒนธรรมประจำปี หรือประเพณีที่มีการจัดในวงรอบประจำสม่ำเสมอ รวมถึงกิจกรรมสืบสานและสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสู่เยาวชนในพื้นที่ การเก็บข้อมูลผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่นแก่คนในพื้นที่ คนรุ่นใหม่ และคนคืนถิ่นให้เห็นคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรม และต้องการสืบสานอนุรักษ์คุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ต่อไป สอดคล้องกับพันธกิจที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 จึงได้พัฒนากรอบการวิจัยนี้ขึ้นมา ซึ่งได้ดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นปีที่ 2 จำนวน 18 แห่ง ในการฟื้นคุณค่าทุนวัฒนธรรมสู่การจัดเทศกาลวัฒนธรรม (Cultural Festival) ใน 18 พื้นที่/ย่าน เกิดการรื้อฟื้นประเพณี/เทศกาลขึ้นมาใหม่จำนวนกว่า 20 เทศกาล/ประเพณี เกิดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจำนวนกว่า 50 ชิ้น การพัฒนาพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และภาคีเครือข่ายจากทั่วประเทศที่ทำงาน ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการยกระดับเศรษฐกิจรายได้จากการจัดเทศกาล การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม และอาหารพื้นถิ่น รวมถึงการรวบรวมฐานข้อมูลทุนทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นย่านเมืองเก่า ตลาด วัด อาหาร และสิ่งของ จำนวนกว่า 500 รายการ

สนับสนุนทุนวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน

18

แห่ง
จัดเทศกาลวัฒนธรรม

18

พื้นที่/ย่าน

รื้อฟื้นประเพณีและเทศกาลจำนวน

20

เทศกาล/ประเพณี
ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม

50

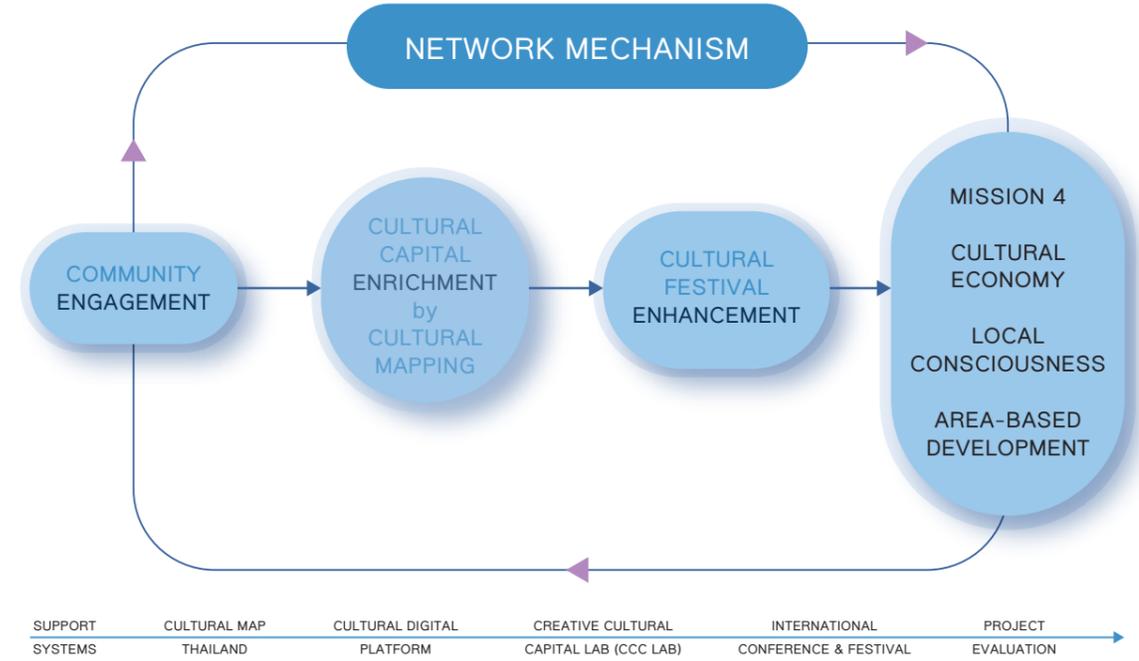
ชิ้น

ฐานข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมจำนวน

500

รายการ

นอกจากนั้น ยังเกิดความร่วมมือกับชุมชนเพื่อนฤทธิ เปิดโชว์รูม Culture Connex เป็นศูนย์รวมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมจากทั่วประเทศที่มาจากเครือข่ายวิจัยที่ทำงานการจัดการทุนวัฒนธรรม เพื่อยกระดับคุณค่าและมูลค่าให้คนต่างชาติและคนไทยทั่วไปได้รับรู้และเป็นจุดเชื่อมต่อไปให้เกิดความสนใจที่จะไปเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลายของไทยในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวเยาวราชได้รู้จักความหลากหลายและคุณค่าของวัฒนธรรมไทยอีกด้วย

ภาพที่ 76 รูปกรอบการวิจัย "การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ"

ภาพที่ 77 การฟื้นคุณค่าทุนวัฒนธรรมสู่การจัดเทศกาลวัฒนธรรม (Cultural Festival) ประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพที่ 78 โชว์รวมผลผลิตจากงานวิจัยเชิงพื้นที่ Cultural Connex เป็นศูนย์ร่วมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมจากทั่วประเทศที่มาจากเครือข่ายวิจัยที่ทำงานการจัดการทุนวัฒนธรรม

กรอบการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ผลการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการขยายผลโดยการนำองค์ความรู้ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อการส่งเสริม ยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องด้วยได้เล็งเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากกว่าหน่วยงานอื่น เพราะฉะนั้นการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการขยายผลโดยการนำองค์ความรู้ วิจัยและนวัตกรรม และพัฒนาที่ผ่านการทดสอบใช้งานจริงแล้วนั้น จะมีส่วนช่วยเร่งรัดกระบวนการเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ยอมเกิดคุณประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง และถือเป็นยุทธศาสตร์เร่งด่วนในช่วงเวลานี้ที่จะกระตุ้นให้ อปท. หันกลับมาพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น จึงเห็นถึงความสำคัญที่จะสนับสนุนในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ อปท. โดยมุ่งหวังให้เกิดการดำเนินการต่อเนื่องผ่านการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละภูมิภาค ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในการพัฒนา ส่งเสริม และยกระดับประสิทธิภาพ การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการมีเป้าหมายเพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรหลักในการผลักดันการพัฒนาเชิงพื้นที่และสามารถเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยใช้เครือข่ายจาก 5 มหาวิทยาลัย กระจายตามภูมิภาคครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ทำหน้าที่เป็นกลไกที่มีบทบาทประสาน ติดตั้งองค์ความรู้ หนุนเสริมวิชาการ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้เกิดการขยายผลจากการนำหลักสูตรพัฒนาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมและหลักสูตรอื่น ๆ ที่สามารถทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ผ่านการกระจายไปยังองค์กร

การฝึกอบรมเทคนิควิธีเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่น

434

คน จาก 124 แห่ง

ปกครองส่วนท้องถิ่นในวงกว้าง สอดคล้องกับพันธกิจที่ 3 ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ด้วย โดยมุ่งเน้น 2 เป้าหมายหลักคือ (1) การนำองค์ความรู้ด้านการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นไปใช้ขยายผลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านสถาบันธัชภูมิ โดยการฝึกอบรมเทคนิควิธีเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาการการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Revenue Enhancement Strategical Techniques Training: RESTT) โดยมีบุคลากรของ อปท. เข้าอบรมจำนวน 434 คน จาก อปท. จำนวน 124 แห่ง กระจายตามภูมิภาคครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และ (2) การทำโครงการนำร่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการจัดการธุรกิจอาหารริมบาทวิถีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีจำนวนผู้เข้าอบรมจำนวน 155 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่ใน กทม. จำนวน 35 เขต และ อปท. ในภาคกลาง ภาคตะวันตก จำนวน 47 แห่ง มีบุคลากรของ อปท. เข้าอบรมจำนวน 139 คน

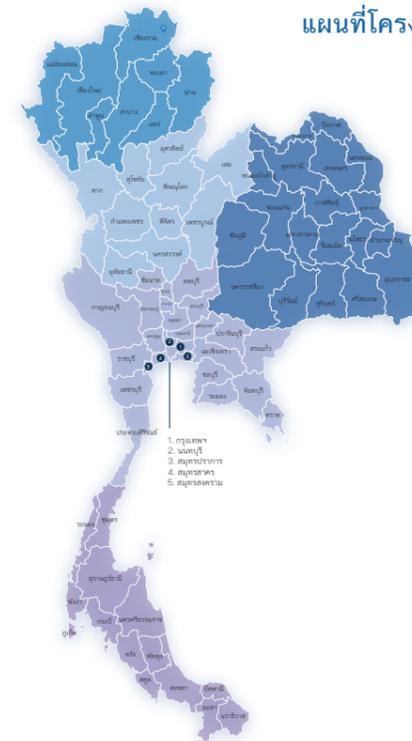
อบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการจัดการธุรกิจอาหารริมบาทวิถีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

155 คน จาก 35 เขต

ภาคกลาง ภาคตะวันตก

จำนวน 139 คน จาก 47 แห่ง

แผนที่โครงการ RESTT ปี 2567

มหาวิทยาลัยวชิราวุธราช
ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก จำนวน 26 จังหวัด
กรุงเทพมหานคร จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดนครนายก จังหวัดสระบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัด
จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ภาคเหนือตอนล่าง+จังหวัดเลย รวมจำนวน 10 จังหวัด
จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดเลย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 19 จังหวัด
จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด
จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล

ภาพที่ 79 รูปแผนที่แสดงการกระจายพื้นที่ทุกภูมิภาคครอบคลุมพื้นที่ อปท. ทั่วประเทศของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

ภาพที่ 80 ท้องถิ่น

โครงการที่ 1

โครงการ 'ดัชนีเศรษฐกิจฐานรากยั่งยืน ระยะที่ 2'

การสังเคราะห์และยกระดับความรู้เชิงแนวคิด ทฤษฎี โดยการพัฒนาเครื่องมือส่งเสริมพัฒนาการของเศรษฐกิจฐานรากและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และองค์กรชุมชนรายเดิมและรายใหม่ เพื่อเป็นต้นแบบดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจฐานราก (Sustainable Local Economy Index : SLEI) ที่สามารถติดตามพัฒนาการของเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ใช้ประกอบการตัดสินใจและออกแบบนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจมหภาค โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลระดับจุลภาคเพื่อประเมินความเข้าใจในศักยภาพของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ รวมถึงใช้ประเมินผลกระทบ (Impact) ที่นี้เศรษฐกิจเหล่านี้มีต่อเศรษฐกิจฐานรากและต่อประเทศไทยได้ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจฐานราก (Sustainable Local Economy Index : SLEI) นี้จะไม่เป็นเพียงแค่แบบจำลองทางทฤษฎี แต่จะเป็นเครื่องมือที่ใช้งานได้จริงสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะการใช้งานดัชนี SLEI ให้แก่นักวิจัยในพื้นที่ (LKM) เพื่อผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากดัชนีฯ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเมื่ออ้างอิงตามทฤษฎีชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดีให้แก่กันในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้วนั้น กระบวนการดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้แก่ธุรกิจชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมกันสู่การดูแลรักษาดัชนี SLEI เพื่อการใช้งานในระยะยาวต่อไป โดยได้มีการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการเดิมของ บพท. ในโครงการเกือบและธุรกิจปันกันจำนวน 385 คน และกลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการใหม่/ไม่เคยเข้าร่วมโครงการกับ บพท. จำนวน 385 คน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมี คุณสุภาวดี ดันตียนานท์ สังกัด บริษัท เอ็กซ์พีเรียนซ์ แมทเทอร์ส จำกัด เป็นหัวหน้าโครงการ

กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการเดิมของ บพท. ในโครงการเกือบและธุรกิจปันกัน จำนวน

385
คน

กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการใหม่/ไม่เคยเข้าร่วมโครงการกับ บพท. จำนวน

385
คน

ภาพที่ 81 ดัชนีเศรษฐกิจฐานราก

โครงการที่ 2

โครงการ 'การยกระดับการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ด้วยระบบ Health Tech เพื่อพลิกโฉมระบบการดูแลสุขภาพ'

การนำองค์ความรู้และนวัตกรรมที่มีอยู่ไปขยายผลเพื่อยกระดับการบริหารจัดการด้านการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผ่านโครงการนี้ โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะด้านบริการสาธารณสุขตามขั้นตอนการกระจายอำนาจ ตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการขยายผลการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการด้านระบบบริการสาธารณสุขพื้นฐาน โดยมีแนวคิดสำคัญคือ การใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการด้านระบบบริการสาธารณสุขพื้นฐาน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการรักษายาบาล (HIS: Health Information System) ต้นแบบที่รองรับกับ E-Clinical Documentation JCI Standard และมีกระบวนการด้านการรักษาพยาบาลที่ครบถ้วน สามารถรองรับได้กับภาระหน้าที่การบริการของ รพ.สต. เพิ่มประสิทธิภาพต่อการรักษาปลอดภัยของข้อมูลผู้ป่วย และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม พร้อมกับเพิ่มความสามารถในระบบการดูแลสุขภาพผ่านระบบ Mobile Application เพื่อความสะดวก รวดเร็วแก่ประชาชน ตลอดจนมีระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานข้อมูลที่ครบถ้วนหลากหลาย ให้เกิดความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข โดยใช้ Digital Platform ดังกล่าว ขยายการให้บริการในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการและสร้างความพร้อมในการดูแลสุขภาพอย่างมีมาตรฐาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ได้รับการถ่ายโอนภารกิจของสถานีนอนามัยฯ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแล้วจำนวน 92 แห่ง โดยจะศึกษาวิจัยผ่านพื้นที่ รพ.สต. จำนวน 20 แห่ง ในการทดลองระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการรักษายาบาล (HIS) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ (1) เพื่อให้ได้กลไกรองรับการบริหารจัดการภารกิจด้านสาธารณสุข และการรับถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยระบบสารสนเทศการรักษายาบาลต้นแบบที่มีมาตรฐาน JCI (E-Clinical Documentation JCI Standard) และมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข (2) เพื่อให้ได้กลไกการจัดการข้อมูลรองรับการวางแผน การบริหาร การติดตามแนวโน้มด้านสาธารณสุข และการจัดเตรียมทรัพยากร (3) เพื่อยกระดับการให้บริการด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่ให้ทันสมัย สะดวกเท่าเทียมทั่วถึง และ (4) เพื่อให้ได้แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข และ บพท. นำไปขยายผลเชิงนโยบายต่อไป โดยมี นายเอี่ยมบุญ ไกรฤกษ์ สังกัดสมาคมเครือข่ายไอซีทีเพื่อการพัฒนาสังคม เป็นหัวหน้าโครงการ

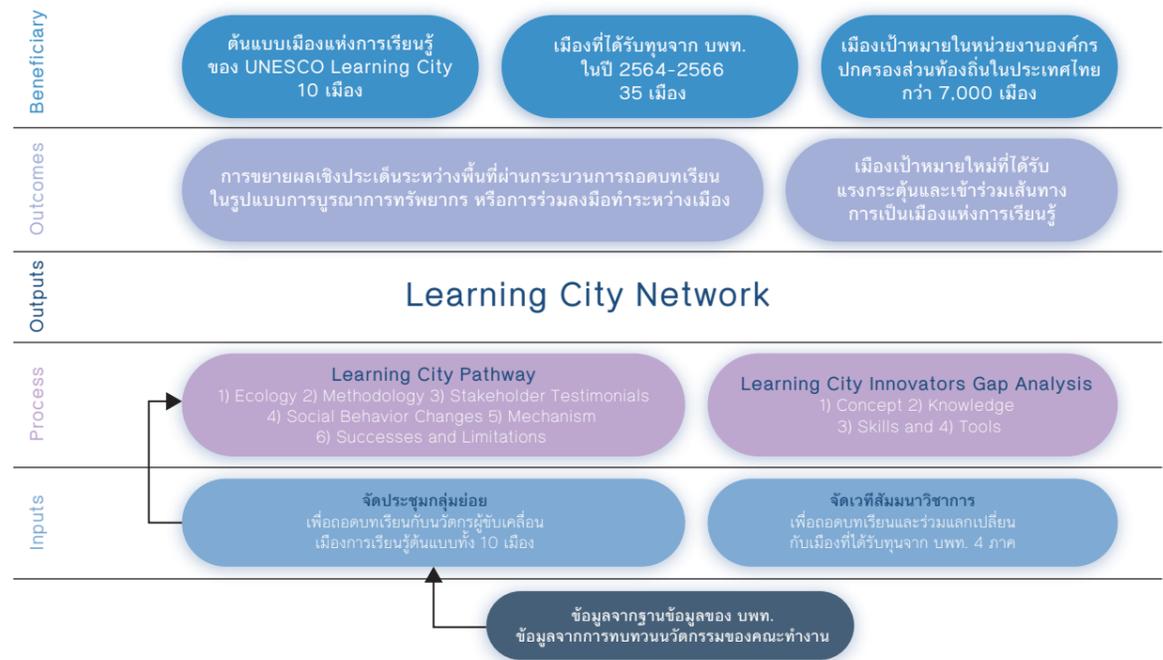
ภาพที่ 82 Health Tech

โครงการถอดบทเรียนเส้นทางเมืองแห่งการเรียนรู้

การยกระดับและขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) เพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มความสามารถและศักยภาพของบุคคลสู่การเป็นนวัตกรรมเมืองแห่งการเรียนรู้ หรือผู้ริเริ่มขับเคลื่อนสำคัญ (Learning City Innovators) โดยมีสมมติฐานว่าหากการพัฒนาทุนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและมีเครื่องมือเฉพาะหรือกลไกที่เหมาะสม จะช่วยส่งเสริมการขยายผลเมืองแห่งการเรียนรู้ร่วมกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน สร้างสังคมที่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชุมชนและประเทศอย่างยั่งยืน โดยเป้าหมายของโครงการคือ การได้มาซึ่งบทเรียนเส้นทางเมืองแห่งการเรียนรู้ทั่วประเทศที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัยและตลอดชีวิต การมีชุดองค์ความรู้/ประสบการณ์จากกรณีศึกษาของการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ และแนวทางการขยายผลสู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทย รวมถึงการขยายผลสู่การเป็นหลักสูตรการศึกษาหรือแพลตฟอร์มที่เกิดจากการบูรณาการ การเรียนรู้เข้ากับกลยุทธ์การพัฒนาเมืองที่สอดคล้องและเหมาะสมในการต่อยอดการพัฒนานักนวัตกรรมเมืองแห่งการเรียนรู้ (City Learning Innovators) ในพื้นที่เป้าหมายที่เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ต้นแบบของประเทศไทย จำนวน 10 พื้นที่ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ภูเก็ต ยะลา พะเยา สุโขทัย ขอนแก่น ฉะเชิงเทรา หาดใหญ่ และกรุงเทพมหานคร

การศึกษาการพัฒนาเส้นทางเมืองแห่งการเรียนรู้ในประเทศไทย ทั้ง 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ ระบบนิเวศของเมืองแห่งการเรียนรู้ (Ecology) ขั้นตอนการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ (Methodology of Learning City) การสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Testimonials) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior Changes) กลไก (Mechanism) และความสำเร็จและข้อจำกัด (Successes and Limitations) พบว่าระบบนิเวศของเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้คนและสภาพแวดล้อม เมืองควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างผู้คนและเมืองโดยอิงแนวทางจาก UNESCO ซึ่งสรุปผลใน 6 ประเด็นหลักได้ดังนี้ ระบบนิเวศของเมืองแห่งการเรียนรู้ (Ecology) ขั้นตอนการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ (Methodology of Learning City) การสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Testimonials) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior Changes) กลไก (Mechanism) และความสำเร็จและข้อจำกัด (Successes and Limitations) พบว่า ระบบนิเวศของเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้คนและสภาพแวดล้อม เมืองควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างผู้คนและเมืองโดยอิงแนวทางจาก UNESCO ซึ่งให้หลักการ 6 ประการ ได้แก่ (1) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงจากระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง (2) การฟื้นฟูครอบครัวและชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทุกๆระดับ (3) การเรียนรู้ในสถานที่ทำงานที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะและความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน (4) การใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูล (5) การยกระดับคุณภาพและความเป็นเลิศในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และ (6) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกช่วงวัย ทั้งนี้ ความสำเร็จและความยั่งยืนของการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล โดยการบริหารจัดการควรมีความสมดุลระหว่างแนวทางจากล่างขึ้นบน และจากบนลงล่าง กล่าวคือ การดำเนินงานที่เริ่มต้นจากชุมชนและประชาชนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้วยนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องจากภาครัฐ ในขณะที่นโยบายที่กำหนดจากส่วนกลางต้องสามารถแปลงเป็นการดำเนินการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่นที่เข้าใจบริบทเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จากการวิเคราะห์ พบว่า การดำเนินงานของเมืองแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นไปที่ระดับของผลผลิต (Outputs) การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ และผลลัพธ์ (Outcomes) คือ การพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารจัดการเมืองและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ด้านผลกระทบ (Impacts) ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เช่น การปรับพฤติกรรมทางสังคมของประชาชนและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยังไม่เด่นชัดในระดับที่น่าพอใจ ตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมยังไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้เชิงลึกหรือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในระยะยาว

พื้นที่เป้าหมายที่เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ต้นแบบของประเทศไทย จำนวน 10 พื้นที่

ภาพที่ 83 กรอบการวิจัย โครงการถอดบทเรียนเส้นทางเมืองแห่งการเรียนรู้

ภาพที่ 84 Learning City

สรุปผลการดำเนินงาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

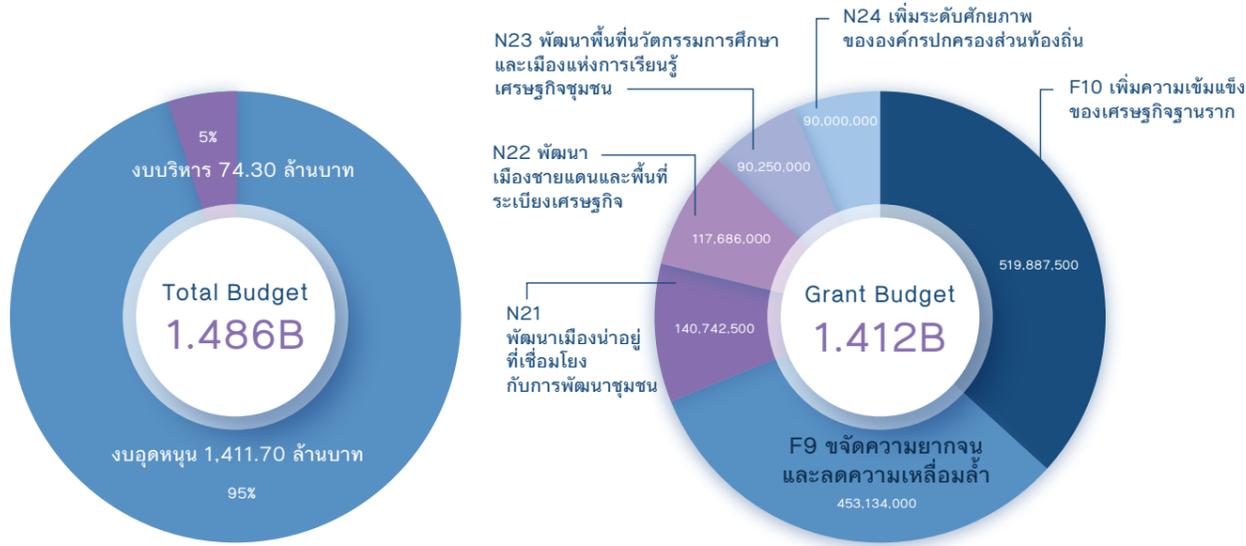
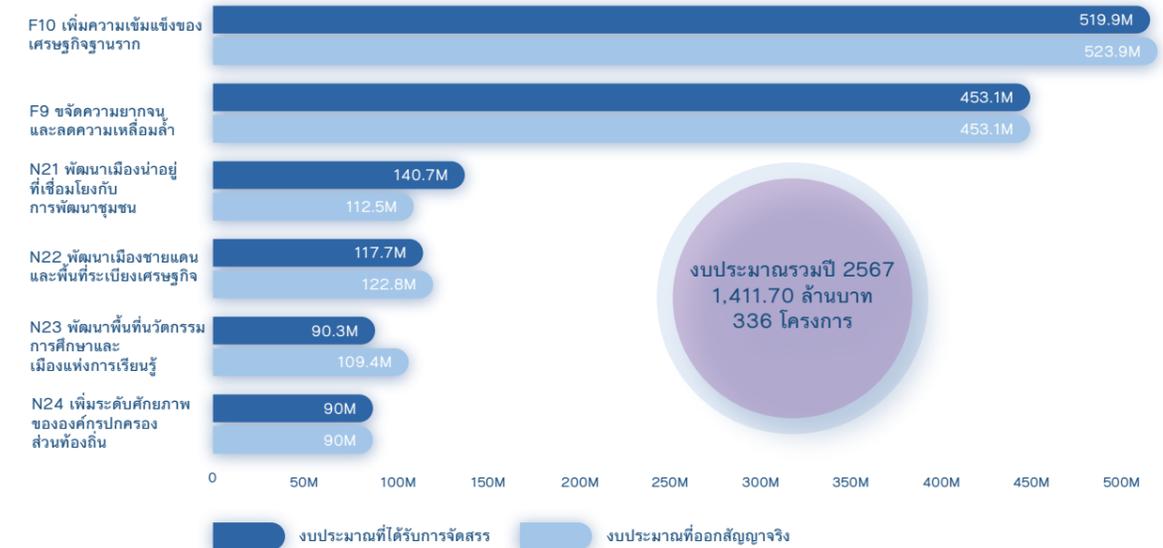
สรุปภาพรวมการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2567

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) จำนวน 1,486,000,000 บาท จำแนกเป็นงบบริหาร จำนวน 74,300,000 บาท (ร้อยละ 5 ของงบที่ได้รับการจัดสรร) งบอุดหนุน จำนวน 1,411,700,000 บาท (ร้อยละ 95 ของงบที่ได้รับการจัดสรร) เพื่อดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมใน 6 แผนงานย่อยภายใต้แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ปี พ.ศ. 2566-2570 ประกอบด้วย

1. แผนงานสำคัญตามจุดมุ่งเน้นของนโยบาย (Flagship; F) จำนวน 2 แผนงานย่อย ได้แก่
 1. แผนงานย่อย F9 จัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
 2. แผนงานย่อย F10 เพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้ และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น
2. แผนงานย่อย (Non-Flagship; N) จำนวน 4 แผนงานย่อย ได้แก่
 1. แผนงานย่อย N21 พัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น
 2. แผนงานย่อย N22 พัฒนาเมืองชายแดนและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ
 3. แผนงานย่อย N23 พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)
 4. แผนงานย่อย N24 เพิ่มระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาพื้นที่ใน 5 มิติให้เกิดผล โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสิ้น 336 ชุดโครงการวิจัย งบประมาณรวม 1,411,700,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบที่ได้รับการจัดสรร

รวมงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามคำรับรอง

งบอุดหนุนตามแผนงานที่ได้รับการจัดสรรตามคำรับรอง

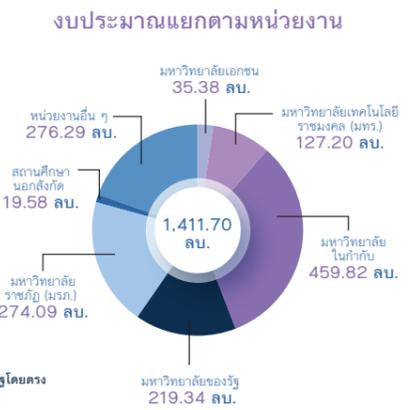
ภาพที่ 85 ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณ

แผนงานย่อย	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	งบประมาณที่ออกสัญญาจริง*	จำนวนโครงการที่ได้รับทุน
F10 เพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก	519,887,500	523,887,500	144
F9 จัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ	453,134,000	453,134,000	55
N21 พัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน	140,742,500	112,508,500	43
N22 พัฒนาเมืองชายแดนและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ	117,686,000	122,800,000	28
N23 พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและเมืองแห่งการเรียนรู้	90,250,000	109,370,000	39
N24 เพิ่มระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	90,000,000	90,000,000	27
Grand Total	1,411,700,000	1,411,700,000	336

ภาพที่ 86 ภาพรวมงบประมาณและการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

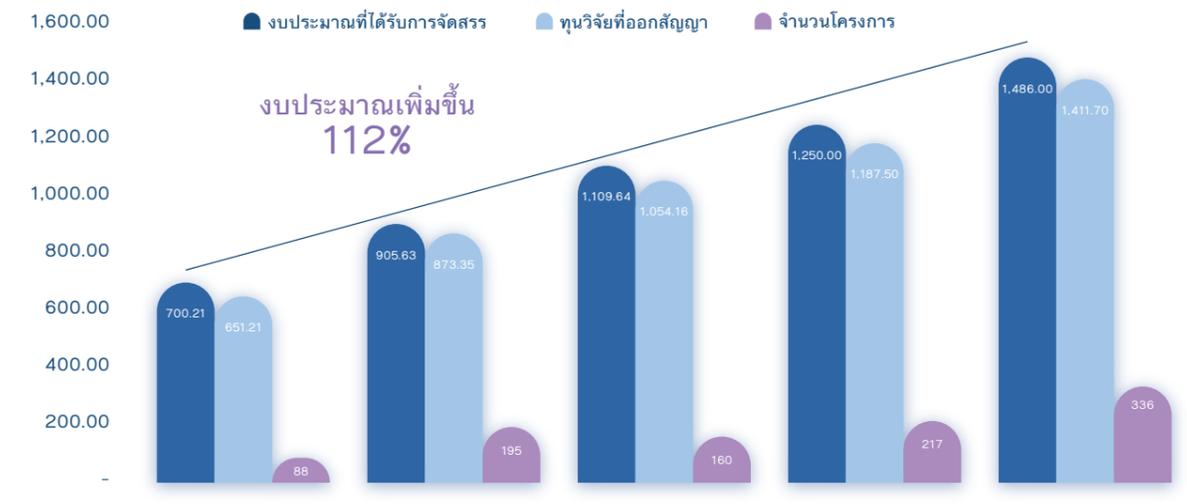
*หมายเหตุ งบประมาณที่ออกสัญญาจริงเป็นไปตามประกาศ กสว.เรื่องหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนของหน่วยบริหารและจัดการทุนซึ่งได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริม ววน. (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2567

หน่วย บพท. ขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับผู้ใช้ประโยชน์ (Users) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ (Key Stakeholders) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับชาติ และระดับนานาชาติ อาทิ พัฒนาชุมชนจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การเคหะแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ธนาคารโลก (World Bank) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กองทุนพัฒนาไฟฟ้า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) สถาบันพัฒนาเมือง (City Transformation & Public Policy Institute; CTPI) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นดีพี) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) มหาวิทยาลัย กวางซี แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน บริษัทพัฒนาเมือง บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (แก่งคอย) จำกัด บริษัท สยาม อินโน ซิตี จำกัด สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมเทศบาลนคร และเมือง รวมทั้งธนาคาร และ Private Sector ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม อาทิ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่มบริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

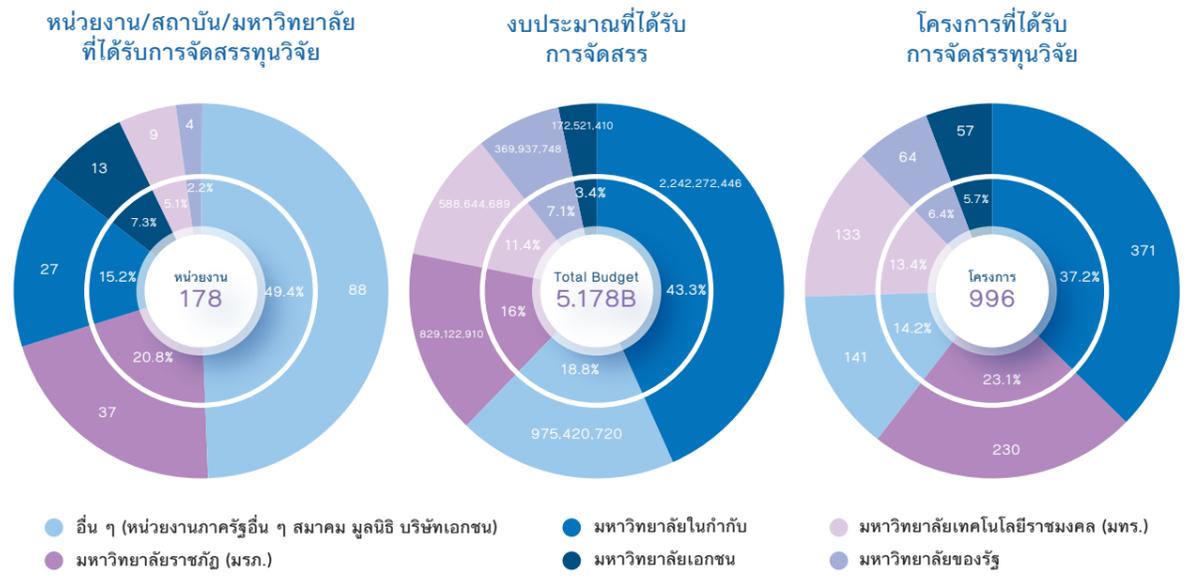
ภาพที่ 87 ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณ หน่วย บพท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ภาพรวมการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2567 หน่วย บพท. สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมแล้วทั้งสิ้น 996 โครงการวิจัย งบประมาณรวมกว่า 5,178 ล้านบาท ให้แก่หน่วยงาน/สถาบันการศึกษา/มหาวิทยาลัย แล้วทั้งสิ้น 178 หน่วยงาน ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกำกับ จำนวน 27 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) จำนวน 37 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) จำนวน 9 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 4 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 13 แห่ง อื่น ๆ (หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ สมาคม มูลนิธิ บริษัทเอกชน) จำนวน 88 หน่วยงาน (ดังภาพที่ 88)

*หมายเหตุ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมบริหารจัดการ

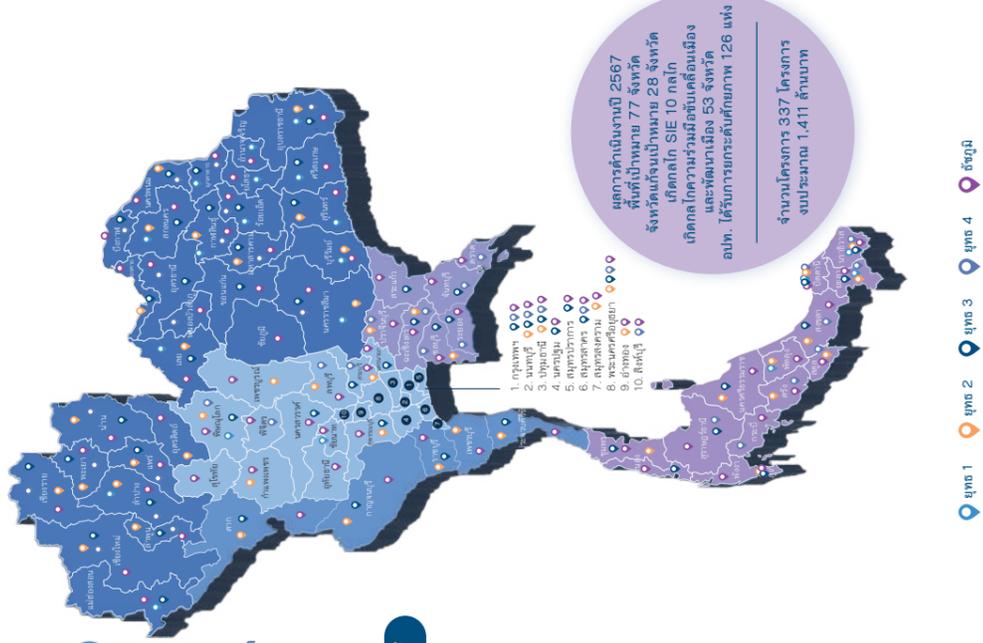
ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (บาท)	งบประมาณที่หน่วยงานเสนอขอรับทุน (บาท)	โครงการที่ยื่นเสนอขอรับทุน (โครงการ)	โครงการที่ได้รับการสนับสนุน (โครงการ)
2563	664,213,200	3,570,964,615	543	88
2564	860,347,963	2,784,941,807	729	160
2565	1,054,158,760	2,911,397,517	682	195
2566	1,187,500,000	2,359,397,090	860	217
2567	1,411,700,000	3,066,268,900	1,065	336
Grand Total	5,177,919,923	14,692,969,929	3,879	996

ภาพที่ 88 ภาพรวมการสนับสนุนทุนวิจัย และนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2567

2. ประสิทธิภาพจากกระบวนการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม

ผลการดำเนินงาน หน่วย บพท. ปี พ.ศ. 2567

ยุทธ 1 : ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

- พื้นที่เป้าหมาย 20 จังหวัด
- พัฒนาโมเดลเงินต้นแบบเทคโนโลยี/นวัตกรรม 100 นวัตกรรม
- องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมนำไปใช้ประโยชน์ 73 ชิ้น
- ยกระดับรายได้เกษตรกรจาก Smart Farming 1,150 คน
- ครัวเรือนได้เพิ่มขึ้น 13,979 ครัวเรือน 120,000 คน
- ระบบกลไกการบูรณาการความร่วมมือระดับส่วนกลางและพื้นที่ 13 กลไก
- ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาค่าความยากจนระดับพื้นที่ 13 แผน
- กลไกความร่วมมือแก้ปัญหาความยากจนและส่งเสริมความช่วยเหลือ 7 กลไก 7 หน่วยงาน

ยุทธ 3 : การพัฒนาเมืองนำอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้

- พื้นที่เป้าหมาย 53 จังหวัด
- เฝ้าระวังตาม 5 มิติของเป้าหมายอย่างยั่งยืน 8 เมือง
- บูรณาการแผนพัฒนาเมืองเข้าสู่แผนท้องถิ่น 15 มาตรการ
- ผู้นำผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมพัฒนาเมืองนำไปใช้ประโยชน์ 772 ชิ้น
- เมืองชายแดนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา 8 เมือง
- เมืองแห่งการเรียนรู้ทันโลกทันยุค 12 เมือง
- แรงงานทักษะและระบบระบบเรียนรู้ผ่านหลักสูตร
- นวัตกรรมเมืองแห่งการเรียนรู้ 144,863 คน
- นวัตกรรมเงินปันผลของเมืองเชื่อมโยงเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 22 นโยบาย/มาตรการ
- พัฒนาศูนย์วิจัยในพื้นที่ชายแดนและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 34 แห่ง
- ผู้นำเอาผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเมืองไปใช้ประโยชน์ 330 คน

ยุทธ 2 : การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม

- พื้นที่เป้าหมาย 51 จังหวัด
- นวัตกรรมชุมชนผู้ประกอบการ 7,059 คน ซึ่งสามารถรับ-ปรับ-ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม
- เทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้ 267 นวัตกรรม
- ผู้ประกอบการทางวัฒนธรรมมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จำนวน 368 คน
- พื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานทุนวัฒนธรรม 25 พื้นที่
- จังหวัดเทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมพร้อมใช้กว่า 1,492 แห่ง
- สมาชิกได้รับผลประโยชน์กว่า 19,913 คน
- เกิดกลไก Social Intergrated Enterprise (SIE) 10 กลไก
- ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน 1 ระบบ

ยุทธ 4 : การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่

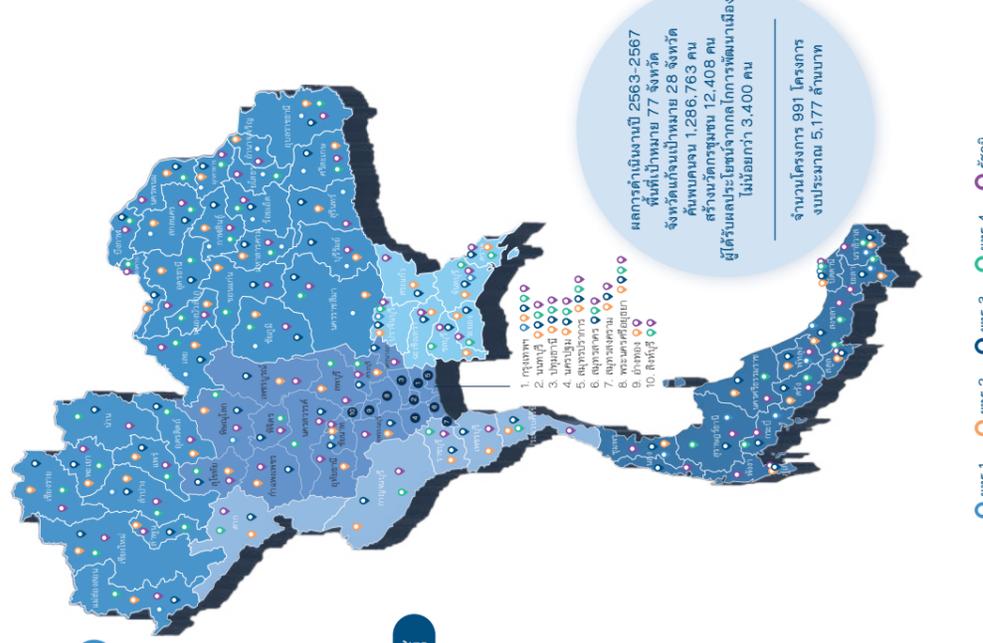
- พื้นที่เป้าหมาย 45 จังหวัด
- อปท. ที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในการจัดบริการสาธารณะ มากกว่าร้อยละ 10 จำนวน 126 แห่ง 42 จังหวัด
- อปท. ยกระดับการพัฒนาท้องถิ่น ผ่านหลักสูตรนำพัฒนาเมืองระดับสูง (พทล.) 559 แห่ง ผู้เข้าร่วมหลักสูตร 4,065 คน
- สร้างนวัตกรรมท้องถิ่นและนวัตกรรมทางสังคม 647 คน
- อปท. ได้รับการยกระดับศักยภาพให้ดีขึ้น 126 แห่ง
- นวัตกรรมเงินปันผล (Policy Sandbox) 61 นโยบาย/มาตรการ

ดัชนี : วิทยสถานเพื่อการพัฒนามาพื้นที่

- พื้นที่เป้าหมาย 77 จังหวัด
- ขับเคลื่อนการจัดการทุนทางวัฒนธรรม ที่มุ่งคุณค่าวัฒนธรรม
- ผู้จัดการเทศกาลวัฒนธรรมประจำปี 18 พื้นที่/ย่าน
- ขับเคลื่อนการขยายผลผ่านการอบรมเทคนิคเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่น 600 คน จาก อปท. 250 แห่ง
- ขับเคลื่อนการขยายผลผ่านการอบรมเทคนิคการจัดการธุรกิจอาหารนานาชาติจาก อปท. 35 แห่ง
- นำความรู้และนวัตกรรมที่มีอยู่ไปขยายผลเพื่อยกระดับระบบการบริหารจัดการด้านการให้บริการสาธารณสุขของ อปท. 92 แห่ง
- เอกสารสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ยกระดับจากความรู้เดิม ขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ 10 ชิ้น

ภาพที่ 89 ผลการดำเนินงาน หน่วย บพท. ปี พ.ศ. 2567

ผลการดำเนินงาน หน่วย บพท. ปี พ.ศ. 2563-2567

ยุทธ 1 : ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

- พื้นที่เป้าหมาย 20 จังหวัด
- ระบบ PPPConnect ค้นหาและมอบทุนเงิน 1,286,763 คน
- คนจนเป้าหมายได้รับการลดความยากจนช่วยเหลือ 160,793 คน
- และสร้างอาชีพครัวเรือน 64,492 คน
- รายได้จากการใช้โมเดลเงิน Pro Poor Value Chain 643 ล้านบาท
- โมเดลเงิน 292 โมเดล
- ระบบข้อมูล 44 ระบบ
- ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาค่าความยากจน 48 แผน

ยุทธ 3 : การพัฒนาเมืองนำอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้

- พื้นที่เป้าหมาย 71 จังหวัด
- กลไกการบริหารจัดการเมืองพื้นที่ 62 กลไก
- พื้นที่ต้นแบบฐานเศรษฐกิจสีเขียวและห่วงโซ่อุปทาน 9 พื้นที่
- กลไกเครื่องมือการเงินและการจัดการทุน 5 เมือง
- ข้อมูลเมืองที่จะเป็นข้อมูลเปิด (Open Data) 43 ฐานข้อมูล
- องค์ความรู้/บทเรียน/คู่มือ/หลักสูตร การบริหารจัดการเมืองพื้นที่ 16 ชุด
- นวัตกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ 36 เครื่องมือ
- บริษัทพัฒนาเมือง 20 แห่ง
- เมืองแห่งการเรียนรู้ที่ได้รับการประเมินตามหลักสากล 12 เมือง
- กลไกความร่วมมือเมืองนวัตกรรมการศึกษา 12 กลไก
- นวัตกรรมเงินปันผลของเมืองนวัตกรรมเรียนรู้ 53 นวัตกรรม
- องค์ความรู้จากการศึกษาท้องถิ่น 50 ฐานข้อมูล
- นักจัดการเรียนรู้ในเมือง 560 คน
- ผู้ได้รับประโยชน์จากกลไกพัฒนาเมืองมากกว่า 3,400 คน
- พื้นที่นวัตกรรมศึกษาที่ประสบความสำเร็จ 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดยะลา
- ยกระดับห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจ 3 พื้นที่ชายแดน

ภาพที่ 90 ผลการดำเนินงาน หน่วย บพท. ปี พ.ศ. 2563-2567

3. การขับเคลื่อนและการผลักดันเชิงนโยบาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วย บพท. ได้ขับเคลื่อนและผลักดันผลงานในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ระหว่าง หน่วย บพท. กับ มหาวิทยาลัยกว่างซี แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

หน่วย บพท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยพัฒนาพื้นที่ 20 แห่ง เครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) จัดพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนระหว่างหน่วย บพท. แห่งราชอาณาจักรไทย กับมหาวิทยาลัยกว่างซี แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ผลงานวิจัยการแก้ไขปัญหาความยากจนและขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของสองประเทศ และเป็นจุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือกันของหน่วยราชการ 2 ประเทศในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมร่วมกัน เพื่อนำมาสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนให้เกิดผลสัมฤทธิ์บนพื้นฐานความเท่าเทียมและผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมร่วมกัน โดยมีเหตุผลสำคัญที่เลือกลงนามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยกว่างซี เพราะไทยกับมณฑลกว่างซี มีหลายอย่างใกล้เคียงกันมากทั้งด้านวัฒนธรรม หลักคิดความเชื่อ ค่านิยม สภาพภูมิประเทศขนาดพื้นที่ ขนาดประชากร ซึ่ง บพท. กับมหาวิทยาลัยกว่างซี จะได้นำความรู้การแก้ไขปัญหาความยากจนไปใช้ในพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่นำร่อง 7 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ลำปาง มุกดาหาร ร้อยเอ็ด พัทลุง ปัตตานี และยะลา ก่อนจะขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศต่อไป

2. การขยายผลเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง และสามจังหวัดชายแดนใต้

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย หน่วย บพท. ร่วมกับ 6 มหาวิทยาลัยในพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จัดแสดงผลงานโมเดลแก้จนมีรูปธรรมความสำเร็จ สู่การยกระดับด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมใช้เพื่อขยายผลกับกลุ่มคนยากจนต้นแบบกว่า 104 ผลงาน ใน 8 กลุ่มเทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมใช้ ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และศักยภาพครัวเรือนยากจนเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การยกระดับการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่คนจนในพื้นที่ โดยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วย "การขับเคลื่อนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจพัฒนาพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและยกระดับฐานะทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้" ร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมกันบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (DSS) พื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดความยากจนและยกระดับฐานะทางสังคมในจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการเปิดมิติใหม่สลายความรุนแรงชายแดนใต้ ด้วยพลังข้อมูลและพลังภาคี

ภาพที่ 91 การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ระหว่าง หน่วย บพท. กับมหาวิทยาลัยกว่างซี แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 17-18 มกราคม 2567

ภาพที่ 92 กระทรวง อว. หน่วย บพท. นำ 6 มหาวิทยาลัยภาคใต้-ศอ.บต. ชูยกระดับโมเดลแก้จนด้วยนวัตกรรม/เทคโนโลยีพร้อมใช้ขยายผลกลุ่มคนจน สร้างโอกาสทางสังคม (8 กรกฎาคม 2567)

3. “โดรนเพื่อการเกษตร” การขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม

จากนโยบาย “วิจัย นวัตกรรมดี ตอบโจทย์ ตรงความต้องการ” ของนางสาวศุภมาส อิศรภักดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อว. โดยความร่วมมือของกระทรวง อว. โดย หน่วย บพท. กับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และแก้ปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ ผ่านนโยบายการพัฒนาโดรนเพื่อการเกษตร เพื่อลดการสัมผัสสารเคมี ลดต้นทุนให้เกษตรกร ประหยัดเวลาและแรงงาน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีรูปแบบของนโยบายเป็นการช่วยค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายในการใช้บริการโดรนเพื่อการเกษตร “โดรนคนละเครื่อง” แสดงให้เห็นถึงการใช้นวัตกรรมและนวัตกรรมมาแก้จนอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ส่งเสริมเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อเปลี่ยนเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย IGNITE THAILAND เรื่อง Appropriate Tech for Value Added ปัจจุบันตัวแบบอาชีพเชิงธุรกิจการให้บริการโดรนเพื่อการเกษตร ให้บริการโดรนในพื้นที่การเกษตรทั้งจังหวัดชัยภูมิไปแล้วกว่า 46,000 ไร่ต่อปี สามารถลดต้นทุนค่าดูแลรักษาข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งสิ้นกว่า 430 ล้านบาท สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนักบินโดรนเพื่อการเกษตรกว่า 170,000 บาทต่อเดือน นับเป็นการยกระดับรายได้แก่เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 93 การลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน “การขับเคลื่อนงานด้าน อววน. เพื่อพัฒนาด้านเกษตรและแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์)

4. การประชุมสัมมนาเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับภูมิภาคอาเซียนบวกสาม “ASEAN+3 REGIONAL LEARNING CITIES CONFERENCE 2024”

หน่วย บพท. ร่วมกับสำนักงานภูมิภาคยูเนสโกในกรุงเทพฯ จัดงานประชุมสัมมนาเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับภูมิภาคอาเซียนบวกสาม ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการทำงานร่วมกันของเมืองต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศสมาชิกอาเซียนบวกสาม การแบ่งปันความรู้ระหว่างเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลกลางและท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ รวมถึงการเผยแพร่ความสำเร็จในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทย และนำเสนอแพลตฟอร์ม “เมืองแห่งการเรียนรู้” ที่ยั่งยืนสำหรับแลกเปลี่ยนและสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกและเมืองอื่น ๆ โดยมีหน่วยงานและผู้แทนจากเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกและเมืองที่สนใจหลายประเทศเข้าร่วม อาทิ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย ติมอร์-เลสเต และเวียดนาม นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับสูงที่ส่งเสริมเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกในประเทศ “Plus 3” ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี เครือข่ายชุมชนการเรียนรู้แห่งออสเตรเลีย เครือข่ายระดับชาติและท้องถิ่นในประเทศไทยจาก 38 เมือง ผู้แทนจากกระทรวง อว. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) และผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยเกี่ยวกับเมืองแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และตัวแทนจากองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงยูเนสโก และโครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN Habitat) เข้าร่วมเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันในระดับภูมิภาค และสร้างแพลตฟอร์มที่ยั่งยืนสำหรับการแลกเปลี่ยนและการสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ระหว่างเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโกและเมืองอื่น ๆ ต่อไป

ภาพที่ 94 การประชุมสัมมนาเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับภูมิภาคอาเซียนบวกสาม

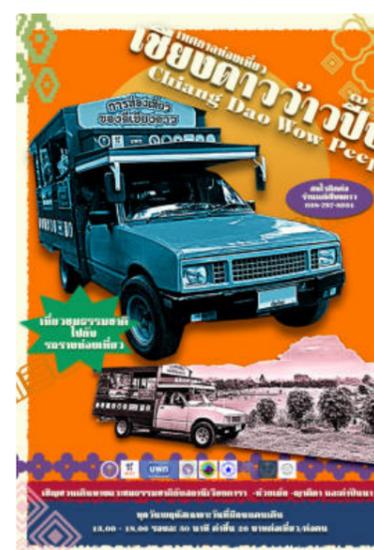
5. ความร่วมมือบนฐานธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนารายได้ท้องถิ่น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อการพัฒนารายได้ อปท. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสร้างความร่วมมือกัน การดำเนินกิจกรรมวิจัยในกรณีพื้นที่ตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีบริบทเป็นพื้นที่ที่มี 2 อปท. อยู่ในตำบลเดียวกัน เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญที่ได้รับความนิยมสูงมาก ในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความสวยงามทางธรรมชาติและ ดอยหลวงเชียงดาว เป็นศูนย์กลางของอำเภอเชียงดาวที่ระยะการเดินทางไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ มากนัก นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และจุดเด่น อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่กลับไม่มีศูนย์กลางข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับบริการนักท่องเที่ยวหรือสืบค้นข้อมูลกิจกรรม การท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก่อนหน้านี้เป็นการดำเนินการ กันเองของภาคประชาชนและผู้ประกอบการ มีลักษณะแยกส่วนและไม่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ทั้งกิจกรรมและฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เสียโอกาสในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ค้างคืน หรือเข้าพักค้างแรมเพื่อทำกิจกรรมติดต่อกันหลายวันในพื้นที่

ดังนั้นโครงการวิจัยจึงได้ดำเนินกิจกรรมวิจัยย่อยการสร้างความร่วมมือกันระหว่างเทศบาลตำบล เชียงดาว (ทต.เชียงดาว) และองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว (อบต.เชียงดาว) ในการผลักดัน ให้เกิดการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวตำบลเชียงดาว และได้ขยายไปยังภาคประชาชน โดยเฉพาะหมู่ 7 (พื้นที่คาบเกี่ยวระหว่าง 2 อปท.) และกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล เชียงดาว ศูนย์ฯ มีหน้าที่รวบรวมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก และจำหน่ายสินค้า OTOP ในชุมชน รวมถึงการประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ตั้งอยู่ที่อาคาร เลขที่ 409 หมู่ 7 ตำบลเชียงดาว โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและปรับปรุงสถานที่ 5,000 บาท ค่าเช่าสถานที่ 3,000 บาทต่อเดือน และค่าเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เดือนละ 9,000 บาท เจ้าหน้าที่ จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน เก็บข้อมูลวิจัย และเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่าง อปท., ผู้ประกอบการ และชุมชน สำหรับในส่วนรายได้ของศูนย์ฯ จัดเก็บได้จากค่าธรรมเนียมในการให้บริการรถรับส่ง นักท่องเที่ยวและการนั่งรถชมวิว และรายได้จากการจัดวางระบบเส้นทางกิจกรรมท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ร่วมกับชุมชนที่มีความพร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว

สำหรับในส่วนของการทดลองดำเนินกิจกรรมวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบเส้นทางท่องเที่ยว ในชุมชน โดยแบ่งรายได้ 60% ให้กับ อปท. ทั้ง 2 แห่ง และ 40% ให้กับชุมชน โครงการรถวาง การท่องเที่ยวของดีเชียงดาวได้รับการจัดตั้งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ทรัพยากร และความรู้ท้องถิ่น โดยจุดจอดรถถูกเลือกให้อยู่ในพื้นที่ค้าขายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น การทดลองใช้งานรถวางเริ่มต้นในเดือนสิงหาคม 2567 โดยคิดค่าบริการ 20 บาทต่อคน และราคา พิเศษสำหรับนักเรียนและผู้สูงอายุ ผลการทดลองทำให้เกิดรายได้จากการให้บริการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังใช้รถบริการฯ ในการเชื่อมโยงกับกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ในชุมชน เช่น การปั่นจักรยาน ล่องห่วงยาง และดูนก โดยมีการกำหนดค่าบริการแบบเหมาจ่าย 120 บาทต่อวัน พร้อมทั้งกำหนด จุดจอดทำกิจกรรมใน 6 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ มีการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์และสร้างอัตลักษณ์ สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การดำเนินการในชื่อกิจกรรม “เชียงดาว วิว วิว” (ดำเนินการ ในช่วงฤดูหนาวปี 67) ซึ่งรวมถึงการจัดทำเว็บไซต์และการวางแผนสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยว เพิ่มเติมในระยะยาว

การดำเนินการจนถึงปัจจุบัน (มีนาคม 2568) ศูนย์ฯ ได้มีการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 2 อาคาร ที่ต่อเนื่องกัน และบริเวณใกล้เคียง เพื่อรองรับความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ได้มีการต่อยอดกิจกรรมวิจัยนี้ โดยดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ในเดือน กุมภาพันธ์ 2568 เรียบร้อยแล้ว

ภาพที่ 95 การขับเคลื่อนงานความร่วมมือบนฐานธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนารายได้ท้องถิ่น

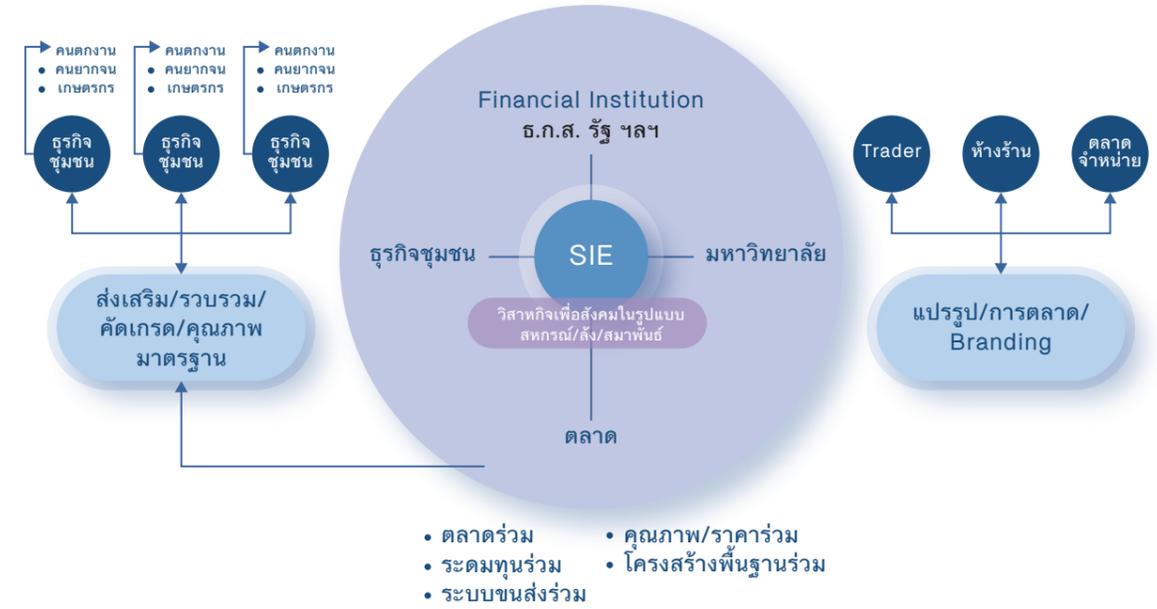
การดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

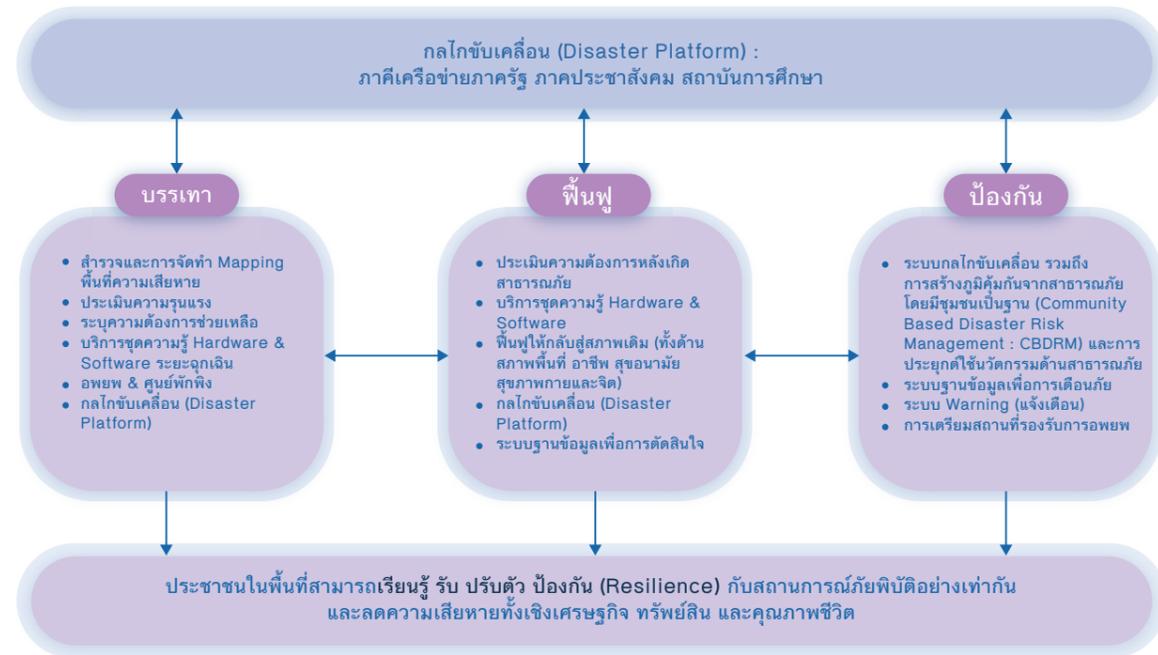

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หน่วย บพท. ยกระดับการจัดการและขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวง อว.) อย่างเข้มข้น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน พื้นที่ และแก้ไขปัญหาสะสมระยะยาว และปัญหาภัยพิบัติ ผ่านกรอบการวิจัยใหม่ ได้แก่ (1) การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อใช้รองรับสถานการณ์ภัยพิบัติจากภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการภัยพิบัติ ในการใช้ข้อมูลความรู้ นวัตกรรม ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่เพื่อลดการเกิดผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติ และ (2) การพัฒนาและสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วม เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไก Social Integrated Enterprise (SIE) ในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม สหกรณ์ สังกัดชุมชน ที่เป็นกลไกกลางในการสร้างเครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมให้เกิดการจัดการบริหารธุรกิจชุมชนร่วม โดยมุ่งเน้นการจัดการโอกาสและปัญหาชุมชนร่วม เครือข่าย (Cluster Based Problem) ทำให้เกิดการเสริมพลังและสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างข้อต่อต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานที่นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่แท้จริง และมีโครงสร้างการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fair Trade) สู่กลุ่มผู้ผลิต

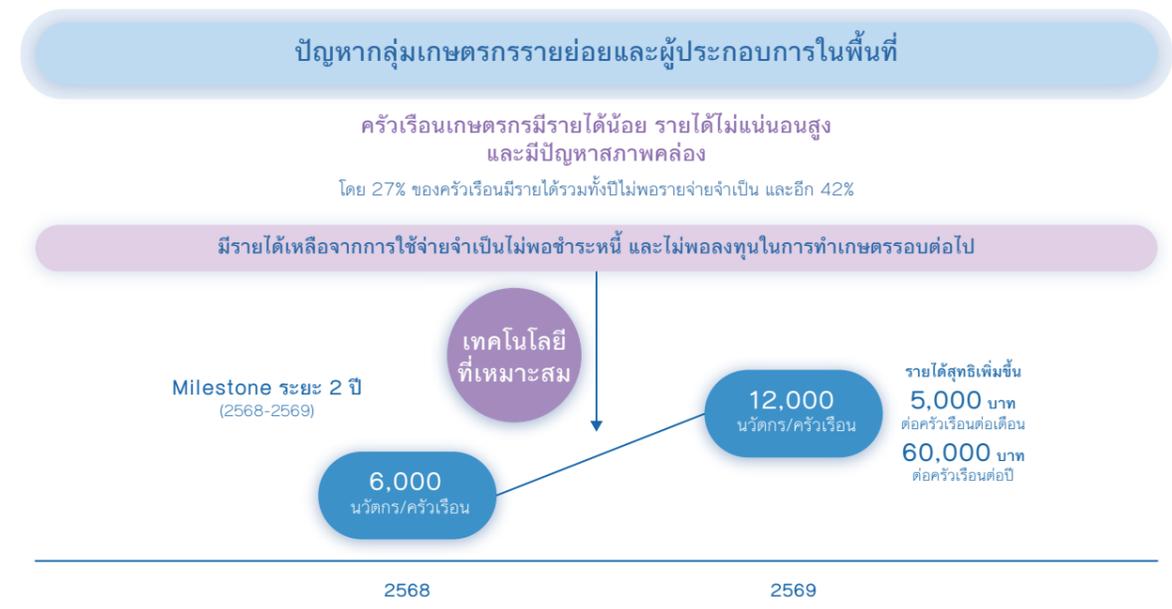
ภาพที่ 97 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน Social Integrated Enterprise (SIE)

ภาพที่ 96 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน Disaster Platform

นอกจากนี้ หน่วย บพท. ยังได้รับมอบหมายในการขับเคลื่อนเป้าหมายสำคัญตามยุทธศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 ใน 2 เป้าหมาย ได้แก่

1. “ครัวเรือนในชนบทและผู้ประกอบการในพื้นที่ 12,000 ครัวเรือน/ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม 5,000 บาทต่อเดือน ภายใน 2 ปี” ภายใต้เป้าหมายสำคัญ ครัวเรือนในชนบทและครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หนี้สินลดลงด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม 32,000 ครัวเรือน

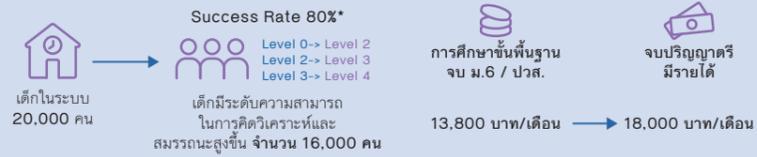

ภาพที่ 98 เป้าหมาย ครัวเรือนในชนบทและผู้ประกอบการในพื้นที่ มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. “เด็กไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสมรรถนะสูงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้” (7 จังหวัด ภายใน 2 ปี)

หากเด็กไทย 20,000 คน
มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีสมรรถนะสูง

จะเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ 916 ลบ./ปี

รวม ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น = 806 ลบ./ปี
4,200 บาท/เดือน x 12 เดือน x 16,000 คน

รวม ช่วยให้เด็กมีพื้นฐานที่ดี สามารถเรียนรู้ต่อยอด มีสมรรถนะสูง สามารถเรียนจบ ป.ตรี และประกอบอาชีพได้

รวม ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น = 110 ลบ./ปี
4,570 บาท/เดือน x 12 เดือน x 4,000 คน

ภาพที่ 99 เป้าหมาย เด็กไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสมรรถนะสูงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

หน่วยบริหารและจัดการทุน

ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (อวช.)
319 อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น 14 ถนนพญาไท
แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330